

STRATEGIA ROZWOJU GMINY UNISŁAW

SPIS TREŚCI:

Wstęp	str. 5
I. Analiza i diagnoza społeczno-gospodarcza Gminy Unisław	str. 7
1. Ogólna charakterystyka Gminy Unisław	str. 7
1.1. Położenie i podział administracyjny	str. 7
1.2. Środowisko przyrodnicze	str. 11
2. Demografia	str. 18
2.1. Liczba ludności	str. 18
2.2. Struktura ludności według grup ekonomicznych oraz wieku i płci	str. 20
2.3. Przyrost naturalny i migracje	str. 21
3. Gospodarka	str. 22
3.1. Rolnictwo	str. 22
3.2. Działalność gospodarcza	str. 24
4. Bezrobocie	str. 27
4.1. Stopa bezrobocia	str. 27
4.2. Struktura bezrobocia	str. 27
5. Rekreacja i turystyka	str. 32
6. Kultura, sport, organizacje pozarządowe	str. 33
7. Obiekty zabytkowe	str. 44
8. Oświata i wychowanie	str. 45
9. Ochrona zdrowia, pomoc społeczna i bezpieczeństwo publiczne	str. 54
10. Infrastruktura techniczna	str. 59
10.1. Zaopatrzenie w wodę	str. 59
10.2. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna	str. 60
10.3. Elektroenergetyka	str. 64
10.4. Telekomunikacja	str. 65
10.5. Drogi i komunikacja	str. 65
11. Budżet Gminy Unisław	str. 70
II Analiza SWOT	str. 76
III Wizja i misja rozwoju Gminy Unisław	str. 79
IV Cele rozwojowe	str. 81
V Wyniki ankiety sondażowej	str. 84
VI Formularz ankiety	str. 98
VII Monitoring Strategii Rozwoju Gminy Unisław	str. 106
Podsumowanie	str. 109
Spis rysunków	str. 110
Spis wykresów	str. 111
Spis tabel	str. 112

Wstęp

Podstawową misją samorządu lokalnego jest podejmowanie działań przyczyniających się do dynamicznego rozwoju gminy oraz dążenie do ciągłego polepszania warunków życia mieszkańców. Możliwość realizacji tych zadań może zapewnić wyłącznie przemyślany, kompleksowy i długofalowy plan. W celu stworzenia takiego programu działania jednostka samorządu terytorialnego opracowuje tzw. strategię rozwoju gminy na dany okres czasu. To właśnie Strategia Rozwoju Gminy Unisław jest fundamentalnym i ważnym dokumentem określającym obszary, cele i kierunki polityki rozwoju. Opracowany dokument stanowi, wraz z innymi opracowaniami planistycznymi, podstawę działania Gminy Unisław oraz podejmowanych przedsięwzięć społecznych, kulturowych i inwestycyjnych w najbliższych latach. Strategia rozwoju gminy jest szansą na stworzenie długofalowej wizji rozwoju gminy, która zapewni koordynację i hierarchizację działań. Sformułowanie strategicznych celów oraz opracowanie kierunków działań przyczyni się w przyszłości do osiągnięcia lepszych efektów i prowadzenia działań wytyczających priorytetowe cele i kierunki rozwoju gminy. Opracowanie w perspektywie kilku lat, stanowić będzie podstawę realizacji wielu ważnych zadań wyływających bezpośrednio z potrzeb wspólnoty samorządowej, przyniesie korzyści zarówno dla gminy jak i społeczności lokalnej. Bowiem Gmina Unisław to nie tylko obszar wydzielony granicami administracyjnymi, ale w szczególności jej mieszkańcy, których potrzeby są równie istotne przy opracowywaniu Strategii. Wobec powyższego jednym z narzędzi przy sporządzeniu przedmiotowego dokumentu były konsultacje społeczne mające na celu zasięgnięcie opinii i wypracowanie wspólnych priorytetów. Opracowano ankietę skierowaną do mieszkańców Gminy Unisław, w której respondenci wskazywali priorytetowe cele rozwoju, oceniali poziom życia w Gminie, przedstawiali istniejące ich zdaniem problemy oraz oczekiwane kierunki rozwoju „lokalnej ojczyzny”. Uzyskane na tej podstawie informacje służyły jako ważny materiał w trakcie przygotowywania Strategii. Przestrzegając obowiązujących zasad rozwoju regionalnego oraz wyzwań przed jakimi stoi Gmina Unisław, Strategia uwzględnia potrzeby i oczekiwania całej wspólnoty gminnej.

Strategia jest dokumentem systematyzującym przyszłe działania władz gminy, stąd dominują w niej przedsięwzięcia, które władza lokalna może podjąć i za nie odpowiadać. Przeprowadzona diagnoza i przyjęte cele skupione są przede wszystkim na obszarach działań i możliwości wpływu gminy w ramach jej budżetu. Mimo, że niekiedy wskazywano istotne obszary wychodzące poza zakres zadań gminy, to należy pamiętać że władze nie zawsze mają możliwości i narzędzia (oraz umocowania prawne), by dane zadanie realizować. W niektórych sytuacjach nie może podejmować działań, a jedynie być instytucją zachęcającą do nich inne podmioty publiczne i prywatne.

Strategia składa się z trzech głównych części. Pierwszym elementem strategii jest szczegółowa i wnikliwa charakterystyka istniejącej sytuacji na terenie Gminy Unisław. Drugą część dokumentu zajmuje opracowanie wizji przyszłości gminy, czyli sformułowanie i skonkretyzowanie celów strategicznych, oparte na konsultacjach społecznych. Natomiast trzecia

część obejmuje wskazanie do realizacji wytyczonych celów, poprzez opracowanie konkretnych programów, wynikających z założeń strategii.

Należy również podkreślić, że „Strategia” jest jednym z podstawowych dokumentów uprawniających Gminę do korzystania z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej i innych zewnętrznych źródeł finansowania. Zgodnie z Dyrektywą Unii Europejskiej każda jednostka samorządu terytorialnego powinna opierać swoje działania inwestycyjne, współfinansowane ze środków Unii Europejskiej, na planie strategicznym. Po wstąpieniu Polski do UE Strategia Rozwoju jest wskazywana, jako jeden z najważniejszych dokumentów (nadrzędny wobec innych dokumentów) w funkcjonowaniu gmin, przedstawiający kierunki rozwoju jednostek samorządu terytorialnego na kolejne lata. Strategia Rozwoju ma charakter otwarty, co oznacza możliwość jej aktualizacji i modyfikacji, w sytuacjach, gdyby takie zmiany okazały się niezbędne. Wynikają one mogą z konieczności dostosowania strategii do zmieniających się warunków otoczenia, a także do zmian wprowadzonych do krajowych planów i strategii rozwoju oraz innych dokumentów lokalnych i ponadlokalnych.

Strategia rozwoju daje możliwość promowania Gminy Unisław oraz zwiększa jej wiarygodność wobec partnerów zewnętrznych. Dokument jest dla podmiotów spoza obszaru terytorialnego danej jednostki samorządu terytorialnego kluczową podstawą oceny współpracy z gminą czy też lokalizacji własnych działań na terenie danej jednostki samorządu.

Strategia Rozwoju Gminy Unisław została opracowana i przygotowana przez Zespół ds. opracowania Strategii Rozwoju Gminy Unisław oraz pracowników Urzędu Gminy w Unisławiu. Dzięki zaangażowaniu urzędników oraz współpracy przedstawicieli lokalnej społeczności powstał program długofalowego działania, mający na celu przynieść „lepsze jutro dla Gminy Unisław”, uwzględniający szanse i zagrożenia wynikające z położenia, otoczenia oraz działań innych podmiotów.

I. Analiza i diagnoza społeczno-gospodarcza Gminy Unisław

1. Ogólna charakterystyka Gminy Unisław

1.1. Położenie i podział administracyjny

Gmina Unisław położona jest w środkowej części województwa kujawsko - pomorskiego i jest jedną z 7 gmin powiatu chełmińskiego. Północno-zachodnia część gminy przylega do rzeki Wisły, która jest naturalną granicą z powiatem bydgoskim. Gmina Unisław od strony zachodniej graniczy z gminami powiatu bydgoskiego tj. Gminą Dąbrowa Chełmińska i Gminą Dobrcz oraz Gminą Pruszcz (powiat świecki). Od południa sąsiadami Gminy Unisław są jednostki samorządu terytorialnego powiatu toruńskiego tj. Gmina Łubianka i Gmina Zławieś Wielka. Na wschodzie Gmina Unisław graniczy z Gminą Kijewo Królewskie (powiat chełmiński). Natomiast od północy Gmina Unisław znajduje się w sąsiedztwie Gminy Chełmno (powiat chełmiński).

Rysunek 1. Położenie Gminy Unisław na tle sąsiednich gmin

Źródło: Opracowanie na podstawie geoportal.gov.pl

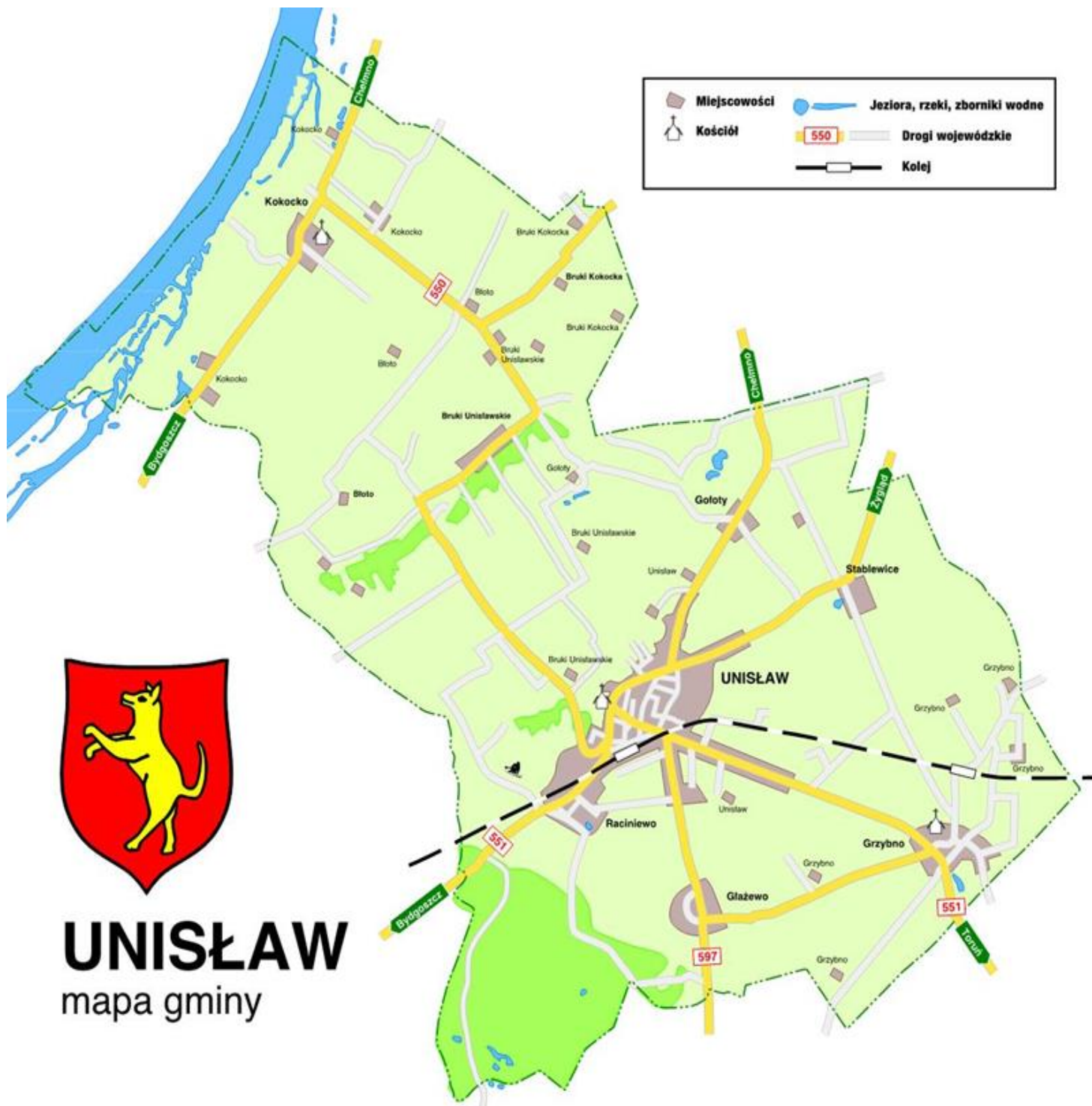
Korzystne położenie geograficzne Gminy zapewnia m.in. bliskie sąsiedztwo z dwoma ośrodkami władz wojewódzkich (Bydgoszczy i Torunia), które są regionalnymi centrami rozwoju. Dogodne położenie w systemie dróg wodnych kraju jest dodatkowym atutem. Gmina leży w dolnym biegu rzeki Wisły, w pobliżu przecinających się osi hydrologicznych Polski. To oś północ-południe – rzeka Wisła oraz wschód-zachód Wisła-Odra. Transport wodny nie jest obecnie zorganizowany. Przez teren Gminy Unisław przechodzą linie kolejowe. Z powodu nierentowności i nieopłacalności przewozów kolejowych, pociągi na tych liniach zostały od stycznia 2000 roku wycofane z ruchu. Obecnie Gmina Unisław za sprawą kursujących szynobusów posiada połączenie kolejowe z miastami: Toruń, Bydgoszcz i Chełmża. Linie kolejowe służą również jako bocznicę do przewozu towarów. Przewozy pasażerów odbywają się głównie transportem drogowym, w którym główni przewoźnicy to PKS Bydgoszcz Sp. z o.o. oraz Arriva BUS z siedzibą w Toruniu. Autobusy kursują przez Unisław pomiędzy trzema większymi miastami położonymi najbliżej gminy, czyli przez Chełmno oddalone od Unisławia o około 18 km oraz Toruń i Bydgoszcz położone około 30 km od Unisławia. Przewóz pasażerów pomiędzy Unisławiem a Bydgoszczą odbywa się także za sprawą linii prywatnych „busów”. Niestety rozkłady jazdy są tak skonstruowane, że osoby pracujące w systemie trójmianowym nie są w stanie dojechać w dogodny sposób do miejsca pracy korzystając z usług lokalnych przewoźników.

Gmina Unisław zajmuje obszar o powierzchni 7 246,58 ha i składa się z 10 miejscowości, gdzie każda z poniżej wymienionych wsi tworzy odrębne sołectwo:

- **Błoto** (592,5981 ha),
- **Bruki Kokocka** (261,8701 ha),
- **Bruki Unisławskie** (929,2324 ha),
- **Głazewo** (305,5325 ha),
- **Gołoty** (620,4593 ha),
- **Grzybno** (897,5227 ha),
- **Kokocko** (1357,8394 ha),
- **Stablewice** (665,9163 ha),
- **Raciniewo i Unisław**, które tworzą jeden obręb ewidencyjny (1615,6139 ha)

Spośród wszystkich 10 miejscowości Gminy pod względem ludności najliczniejszą jest wieś Unisław. Unisław pełni funkcję ośrodka administracyjno-usługowego Gminy. Miejscowość posiada zwartą zabudowę o charakterze zabudowy miejskiej. Rysunek nr 3 zawiera rozmieszczenie poszczególnych ulic w Unisławiu.

Rysunek 2. Obszar Gminy Unisław z wyodrębnionymi sołectwami

Źródło: Opracowanie wykonane na zlecenie Urzędu Gminy w Unisławiu

Rysunek 3. Plan miejscowości Unisław

Źródło: Opracowanie wykonane na zlecenie Urzędu Gminy w Unisławiu

1.2. Środowisko przyrodnicze

Rzeźba terenu

Gmina Unisław posiada zróżnicowaną rzeźbę terenu. Płaskorówniną, urozmaiconą pagórkami wydmowymi w północnej części i falistymi miejscami niskopagórkowatymi w południowej części. Stąd według podziału fizyczno-geograficznego Polski, obszar Gminy

Unisław znajduje się na styku dwóch mezoregionów geograficznych. Pierwszą jednostką morfologiczną jest płasko-równinna, urozmaicona pagórkami wydmyowymi Dolina Fordońska, należąca do makroregionu Dolina Dolnej Wisły. Leży ona na poziomie 23-35 m n.p.m. W tej części Doliny, występuje rozległe kotlinowe rozszerzenie tzw. „Basen Unisławski” który ma charakter płasko-równinny urozmaicony pagórkami wydmyowymi o długości 10 km i szerokości 6-9 km. W basenie najlepiej rozwinięta jest terasa zalewowa, szerokość jej waha się od 5-7 km. Zbudowana jest z utworów mułowych lub piasków pylastych. W jej obrębie znajdują się tereny częściowo przyporządkowane do miejscowości: Gołoty, Kokocko i Unisław.

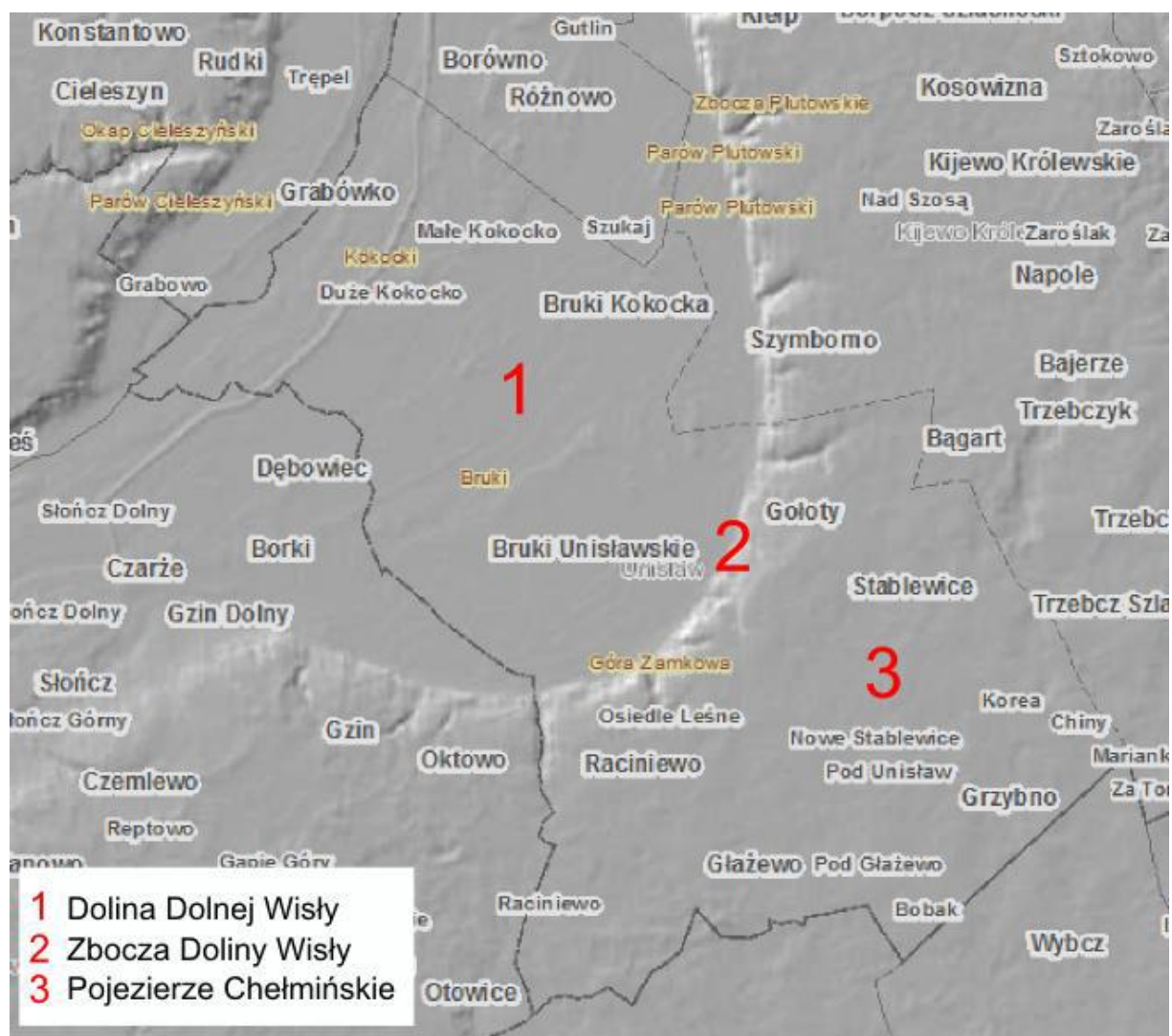
Wisła rozcinająca wysoczyznę morenową, spowodowała pogłębienie dolin bocznych rozcinających zbocza wysoczyzny. Na wielu odcinkach strome i silnie porozcinane zbocza są odkryte, co powoduje, że są one zagrożone erozją, zwłaszcza podczas ulewnych deszczy. Wnioski wypływające z analizy warunków rzeźby terenu:

- obszary równin morenowych stwarzają dogodny warunki dla rozwoju gospodarki rolnej,
- ukształtowanie rzeźby terenu w strefie krawędziowej doliny Wisły wymaga działań ochronnych przed czynnikami erozyjnymi,
- rejon stykowy wysoczyzny z doliną Wisły stwarza dużą atrakcyjność turystyczną terenu,
- terenem o bardzo atrakcyjnej rzeźbie (w szczególności dla turystyki), jest krajobraz Doliny Dolnej Wisły (rozpostarty na ponad 50% powierzchni Gminy) objęty ochroną w postaci Zespołu Parków Krajobrazowych Chełmińskiego i Nadwiślańskiego.

Druga część Gminy znajduje się w obrębie Pojezierza Chełmińskiego. Rzeźba ww. terenu została ukształtowana w czasie ostatniego zlodowacenia skandynawskiego i wykazuje klasyczne cechy krajobrazu młodoglacjalnego. W obrębie tej jednostki morfologicznej występuje wysoczyzna morenowa. Wyznaczona morena leży na poziomie 86,0 - 100,0 m n.p.m. Jej teren jest falisty, miejscami niskopagórkowaty, urozmaicony licznymi obniżeniami wytopiskowymi po martwym lodzie. Wytopiskowe obniżenia mają kształt owalny o średnicy od kilkunastu do kilkudziesięciu metrów, a ich głębokość nie przekracza 5 m.

Podział na jednostki morfologiczne jest bardzo wyraźny – odznaczony przez krawędź zbocza doliny Wisły, biegnącą na kierunku wschód – zachód w rejonie wsi Gołoty, Unisław, Bruki Unisławskie, o znacznej wysokości 50-60m, i nachyleniu zboczy średnio 30-50°. Zbocza cechują się zróżnicowaną budową geologiczną wynikającą z co najmniej czterokrotnego nasunięcia się lodowca. Rysunek nr 4 przedstawia zbocza doliny Wisły, które oddzielają Dolinę Dolnej Wisły od Pojezierza Chełmińskiego.

Rysunek 4. Hipsometria Gminy Unisław

Źródło: Na podstawie Ryciny przedstawionej w dokumencie „Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Unisław na lata 2014-2017 z perspektywą na lata 2018-2021”

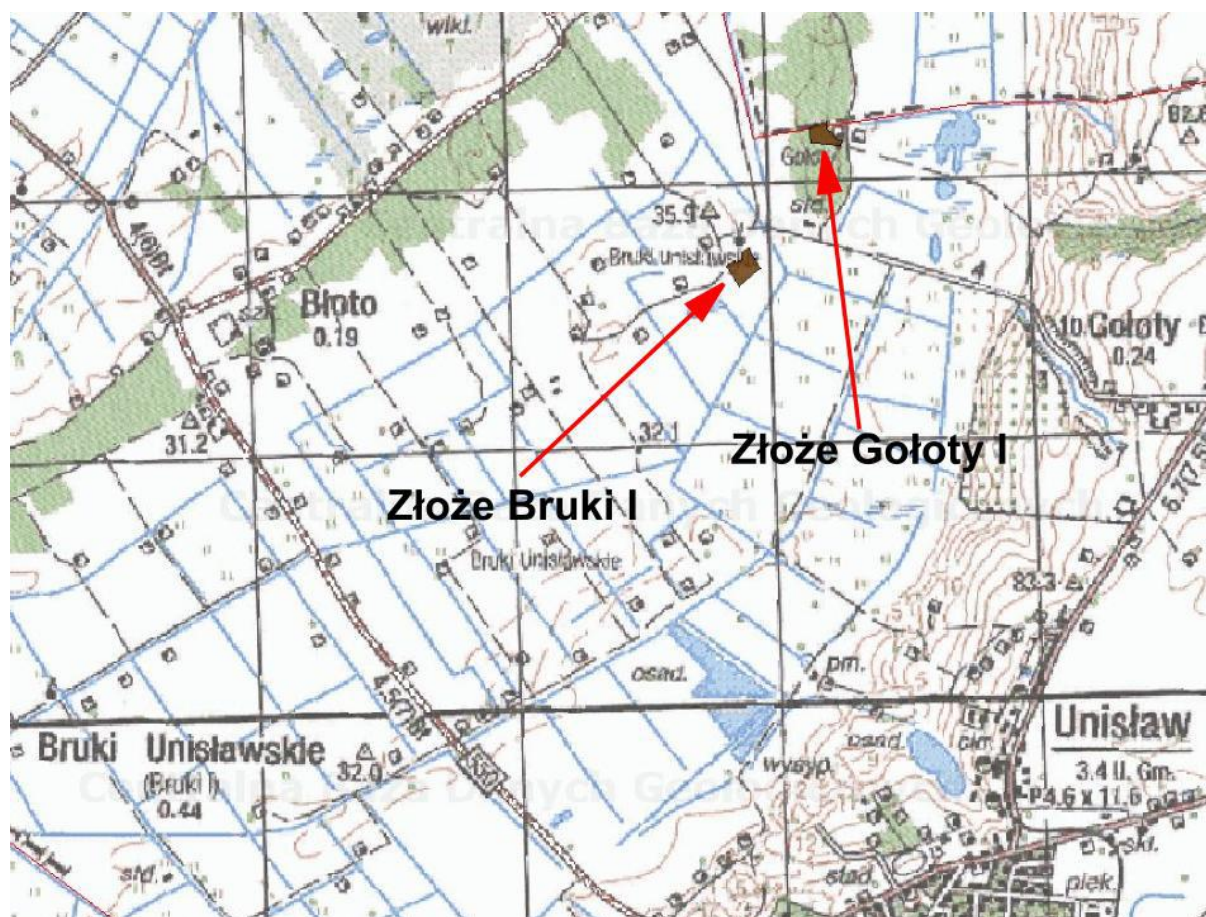
Budowa geologiczna

Gmina Unisław należy do niecki pomorskiej. Struktury geologiczne przykryte są w większości osadami czwartorzędowymi, które na obszarze północnej Polski, w tym też gminy, stanowią zwartą pokrywę. W pokrywie czwartorzędowej dominującą rolę odgrywają utwory związane ze zlodowaceniami, które parokrotnie pokrywały większą lub mniejszą część kraju. Podstawowym osadem glacialnym są gliny zwałowe, formujące pasy moren czołowych. Glinom tym towarzyszą osady fluwioglacialne. Można wśród nich wyróżnić piaski sandrowe, piaski i żwiry budujące takie formy jak ozy i kemy.

Surowce mineralne

Surowce mineralne gminy należą do grup pospolitych. Według danych Państwowego Instytutu Geologicznego na terenie Gminy funkcjonują 2 złoża kruszyw naturalnych. Na poniższym rysunku przedstawiono ich dokładne położenie.

Rysunek 5. Lokalizacja złóż kopalin Bruki I i Gołoty I

Źródło: Na podstawie Ryciny przedstawionej w dokumencie „Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Unisław na lata 2014-2017 z perspektywą na lata 2018-2021”

Typy gleb

W dolinie Wisły najważniejszym czynnikiem glebotwórczym był proces aluwialny, podczas którego rzeki wypływające z głębi lodowca odkładały niesioną materię. Na ten proces nakładały się warunki hydrologiczne i występująca szata roślinna - głównie lasy typu łęgowego. W wyniku tych warunków dobrze wykształciły się mady rzeczne oraz gleby torfowe semihydrogeniczne (bagienne i pobagienne): czarne ziemie, mady próchniczne, murszaste. Lokalnie występują gleby bielicoziemne lub rdzawe na utworach eolicznych. Na wytworzenie gleb na wysoczyźnie morenowej największy wpływ miał rodzaj skały macierzystej w tym przypadku glin morenowych. Zasobna skała w powiązaniu z szatą roślinną - bogatymi zbiorowiskami roślinności lasów mieszanych z silnie rozwiniętym runem oraz suchy klimat

sprzyjały procesom brunatnienia. W efekcie powstały obszary z zasobnymi glebami brunatnymi właściwymi i brunatnymi kwaśnymi wytworzonymi na piaskach gliniastych i glinach. Na obszarach leśnych w południowej części gminy pojawiają się gleby bielicoziemne, glejobelice i rdzawe.

Wody powierzchniowe i podziemne

Na obszarze gminy występują trzy piętra wodonośne - najgłębsze mezozoiczne składające się z utworów kredy, trzeciorzędowe osady wodonośne izolowane glinami plejstoceniowymi, iłami mioceńskimi oraz wody w osadach plejstoceniowych. Dwa pierwsze piętra wodonośne nie są użytkowane, ale z uwagi na małą podatność na zanieczyszczenia antropogeniczne mogą być potencjalnymi źródłami zaopatrzenia ludności w wodę. Obecnie największe znaczenie ma poziom wód plejstoceniowych, zwykle z dwoma pokładami wodonośnymi na wysoczyźnie. Pokład głębszy z izolacją nadkładu kilkumetrowej miąższości glin zwałowych, z którego wody ujmowane są studniami w Unisławiu. Drugi pokład płytszy występuje pod kilkumetrowym nadkładem glin, z którego eksploatacja wód następuje przez liczne studnie gospodarskie. W rejonie dolinnym poziom wód plejstoceniowych obejmuje cały profil utworów czwartorzędowych. Zwierciadło wód podziemnych występuje już na poziomie 1 m p.p.t. i w zależności od stanu wody w Wiśle może wahać się do 2 m p.p.t.

Specyfiką rejonu wysoczyzny jest możliwość występowania okresowo wody zawieszanej na kompleksach gliniastych. Dotyczy to wód roztopowych i opadowych infiltrujących do warstw spiazszonej gleby. Wody zanikają w procesie parowania lub przez infiltracje w głębsze warstwy, po obniżeniu się wysokich stanów jesiennych i wiosennych.

Według badań prowadzonych w ramach Państwowego Monitoringu Jakości Wód Podziemnych, stan chemiczny wód JCWPd nr 31, 39 i 40 w 2012 r. określony został jako dobry z dostateczną wiarygodnością.

Teren Gminy Unisław położony jest w następujących częściach wód powierzchniowych rzecznych: Wiśła od Dopływu z Sierzchowa do Wdy, Fryba, Dopływ z Siemonia, Górny Kanał do Strugi.

Cały obszar Gminy Unisław położony jest w zlewni Wisły (zlewnia poziomu I). Natomiast wprowadzając bardziej szczegółowy podział, gmina położona jest w zlewniach następujących poziomów:

- a) zlewnie poziomu III: Wiśła od Brdy do Wdy – zlewnia o powierzchni 627,12 km² (północna i środkowa część gminy), Wiśła od Drwęcy do Brdy – zlewnia o powierzchni 1 154,53 km² (południowa część gminy),
- b) zlewnie poziomu IV: Fryba - zlewnia o powierzchni 354,83 km² (północna i środkowa część gminy), Górny Kanał (Kanał Górny Niziny Toruńskiej) – zlewnia o powierzchni 379,44 km² (południowa część gminy), Wiśła od Basenu Portowego

Brdy Ujście do Strugi Niewieścińskiej – zlewnia o powierzchni 155,89 km² (północna część gminy),

- c) zlewnie poziomu VI: Kanał Starogrodzki od dopływu spod Gzina Dolnego do Jeziora Starogrodzkiego – zlewnia o powierzchni 17,11 km², Kanał Starogrodzki do dopływu spod Gzina Dolnego – zlewnia o powierzchni 16,96 km², Dopływ spod Gzina Dolnego – zlewnia o powierzchni 65,4 km², Dopływ z Siemonia do dopływu z Otowic – zlewnia o powierzchni 44,78 km², Dopływ z Przeczna – zlewnia o powierzchni 76,49 km², Dopływ z Bajerza – zlewnia o powierzchni 11,62 km², Dopływ z Otowic – zlewnia o powierzchni 23,98 km².

Najważniejszymi ciekami na terenie gminy są: Wisła, która jednocześnie jest północno – zachodnią granicą gminy, Trynka oraz Dopływ spod Gzina Dolnego – cieki znajdujące się w północnej części gminy pomiędzy miejscowościami Kokocko, a Błota i Bruki Kokocka. Przepływają przez teren gminy w kierunku północno – wschodnim, Dopływ z Siemonia – znajduje się w południowej części gminy. Swój bieg rozpoczyna w miejscowości Stablewice i przepływa m. in. przez Głazewo, Dopływ z Przeczna – na terenie gminy znajduje się jedynie niewielki fragment tego cieku o długości około 350 m. Ciek bierze swój początek na terenach należących do miejscowości Grzybno.

Warunki klimatyczne

Gmina Unisław leży w bydgoskiej dzielnicy klimatycznej której typową cechą jest duża zmienność pogody. Średnia temperatura roczna wynosi ok. 8,0°C. Termiczne lato trwa tutaj ponad 90 dni – zaczyna się na początku czerwca, kończy na przełomie sierpnia i września. Zima w omawianej dzielnicy utrzymuje się przez 60 – 75 dni, czyli od połowy grudnia do trzeciej dekady lutego. Okres wegetacyjny jest długi (powyżej 220 dni), a roczne sumy opadów stosunkowo małe (poniżej 550 mm). Silne wiatry zdarzają się najczęściej zimą i na wiosnę, stanowiąc ok. 30 % wszystkich wiatrów. Warunki klimatyczne panujące w Dolinie Wisły, tworzą specyficzny mikroklimat cechujący się zwiększoną wilgotnością powietrza, mniejszą ilością opadów, często występującymi mgłami oraz przymrozkami.

Obszary chronione

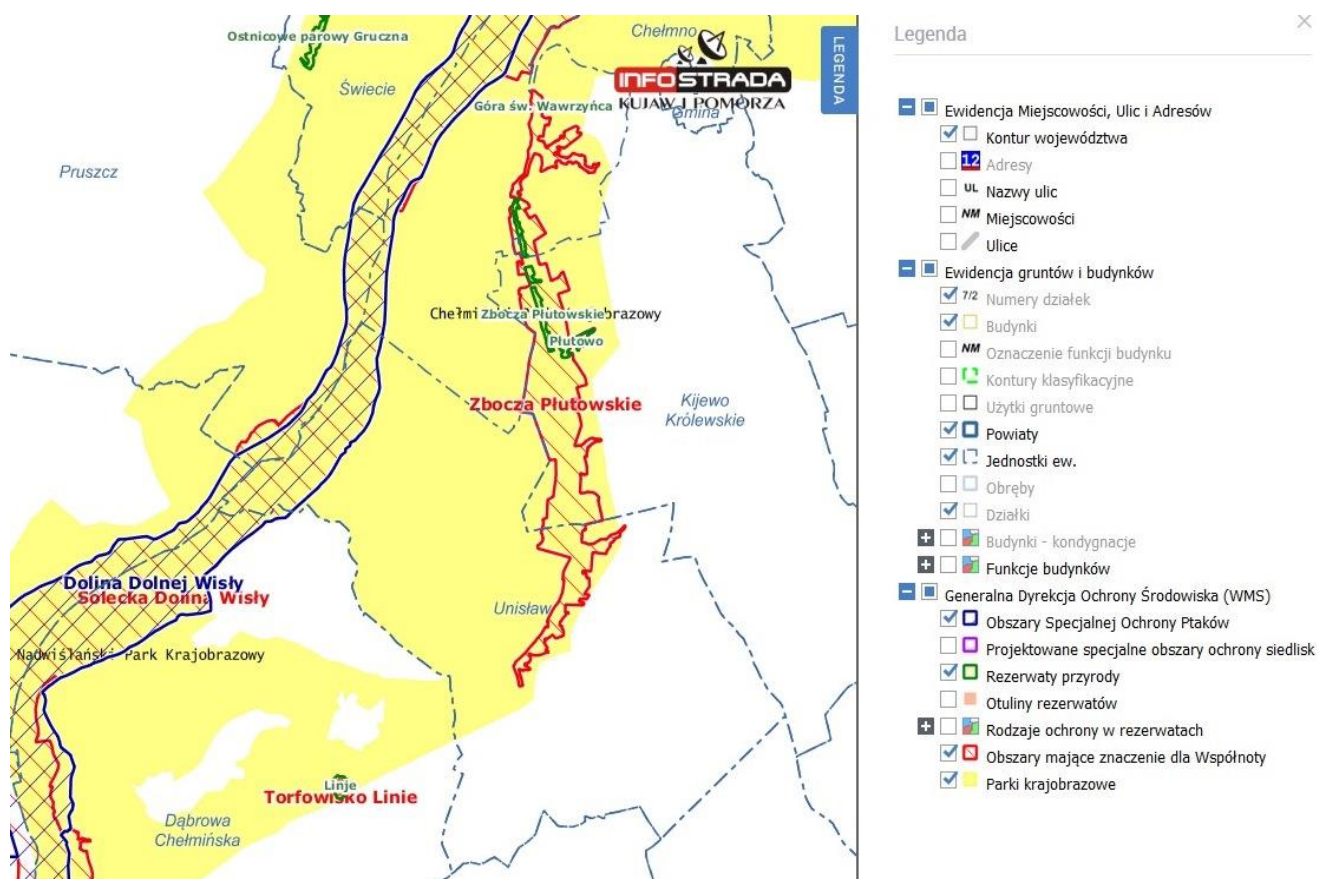
Na terenie Gminy Unisław występują następujące formy ochrony przyrody:

- obszary Natura 2000,
- park krajobrazowy,
- pomniki przyrody,
- użytki ekologiczne.

Natura 2000 to program sieci obszarów objętych ochroną przyrody na terytorium Unii Europejskiej. Głównym Celem jego funkcjonowania jest zachowanie określonych typów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków, które uważane są za cenne i zagrożone w skali całej Europy. Na

terenie naszej Gminy znajdują się trzy obszary Natura 2000. Pierwszy z nich to obszar o znaczeniu dla Wspólnoty tzw. **OZW Solecka Dolina Wisły PLH040003**, która obejmuje część Doliny Dolnej Wisły o długości 49 km położony pomiędzy Solcem Kujawskim (762 km szlaku wodnego), a Świeciem (811 km szlaku wodnego). Cały ten teren zajmuje powierzchnię 7 030,1 ha i stanowi terasę zalewową, której granice częściowo wyznacza wał przeciwpowodziowy, a częściowo skarpa Doliny Wisły. Drugi obszar o znaczeniu dla Wspólnoty to tzw. OZW **Zbocza Płutowskie PLH040040** obejmujący głównie strome zbocza strefy krawędziowej Doliny Dolnej Wisły nachylone do 30° i wzniesienia do 60 m ponad dno doliny. Powierzchnia tego obszaru wynosi 1 002,4 ha. Trzeci obszar specjalnej ochrony ptaków **Dolina Dolnej Wisły PLB040003** zajmuje odcinek doliny Wisły w jej dolnym biegu, od Włocławka do Przegaliny, zachowujący naturalny charakter i dynamikę rzeki swobodnie płynącej. Na tym obszarze do chronionych należą m.in. bielik, derkacz, siewka złota, rybitwa rzeczna, rybitwa białoczelna, rybitwa czarna, zimorodek, jarzębatka, tracz, gągoł, czajka.

Rysunek 6. Obszary Natura 2000 na terenie Gminy Unisław

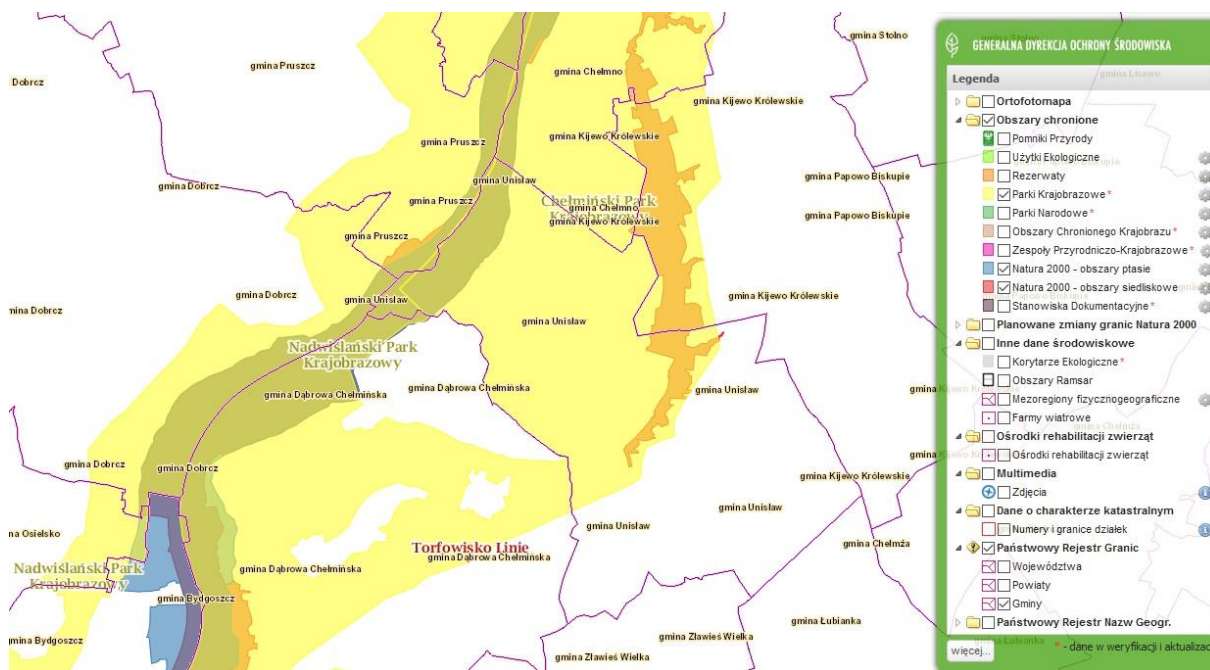
Źródło: Opracowanie na podstawie geoserwis.gdos.gov.pl

Funkcjonowanie obszaru Natura 2000 nie zabrania wykorzystywania zasobów środowiska, nakłada jednak szereg zobowiązań, które mieszczą się w pojęciu zrównoważonego rozwoju. Wiąże się to z jednej strony z wprowadzeniem wielu ograniczeń dla prowadzenia działalności inwestycyjnej, z drugiej jednocześnie z szansami m.in. na dostęp do środków

zewnątrznych dla przedsięwzięć wiążących ochronę przyrody z tworzeniem dodatkowych miejsc pracy np. w rolnictwie ekologicznym czy turystyce.

Na terenie Gminy Unisław znajduje się park krajobrazowy, który obejmuje obszar chroniony ze względu na bogate wartości przyrodnicze, historyczne, kulturowe oraz walory krajobrazowe. To Chełmiński Park Krajobrazowy położony w województwie kujawsko-pomorskim w Dolinie Dolnej Wisły na prawym jej brzegu. Rozciąga się od okolic Ostromecka na północy do okolic Grudziądza na południu. Park zajmuje obszar 22 336 ha. Na podstawie zarządzenia Wojewody Kujawsko-Pomorskiego nr 349/2005 z dnia 8 września 2005 r. Chełmiński Park Krajobrazowy wraz ze znajdującym się na przeciwległym brzegu rzeki Nadwiślańskim Parkiem Krajobrazowym tworzy **Zespół Parków Krajobrazowych Chełmińskiego i Nadwiślańskiego**. Na terenie Zespołu Parków Chełmińskiego i Nadwiślańskiego flora roślin naczyniowych (kwiatowych i paprotników) jest bardziej zróżnicowana niż na terenach przyległych i liczy około 1000 gatunków. Na obszarze ZPKChiN stwierdzono występowanie 67 gatunków roślin pod całkowitą ochroną i 14 pod częściową. Większość roślin chronionych to jednocześnie gatunki zagrożone wyginięciem.

Rysunek 7. Zasięg Chełmińskiego Parku Krajobrazowego na terenie Gminy Unisław

Źródło: Opracowanie na podstawie geoserwis.gdos.gov.pl

Na podstawie Orzeczenia Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej nr 29/54 z dnia 12 marca 1954 r. do pomników przyrody znajdujących się na terenie Gminy Unisław w leśnictwie Raciniewo został zaliczony Dąb (obwód pierścienicy 576 cm, wysokość 20 m, wiek ok. 400 lat). Natomiast na podstawie Rozporządzenia Wojewody Toruńskiego nr 40/93 z dnia 27 grudnia 1993 r. w sprawie uznania za **pomnik przyrody** oraz wykreślenia z Wojewódzkiego Rejestru Tworów Przyrody nieistniejących pomników przyrody „aleja 113 drzew” została uznana

za pomnik przyrody. Aleja ciągnie się wzdłuż drogi Unisław-Gołoty (79 lip, 18 klonów, 4 jesiony, 8 dębów, 3 kasztanowce i 1 jawor).

Zgodnie z Rozporządzeniem Wojewody Kujawsko – Pomorskiego na terenie Gminy Unisław znajduje się 27 **użytków ekologicznych** zajmujących powierzchnię 16,46 ha. Wszystkie użytki ekologiczne są bagnami i znajdują się na obszarze lasów Państwowych. Istotnym powodem tworzenia użytków ekologicznych jest potrzeba objęcia ochroną niewielkich powierzchniowo obiektów, ale cennych pod względem przyrodniczym. Nie mogły one być objęte ochroną rezerwatową ze względu na niewielką powierzchnię i zazwyczaj mniejszą rangę ich walorów przyrodniczych. Ochrona użytków ekologicznych polega na wprowadzeniu zakazów m.in.: pozyskiwania, niszczenia lub uszkodzenia drzew i innych roślin, wysypywania i wylewania odpadów oraz innych nieczystości, zmiany stosunków wodnych, wydobywania minerałów i torfu, niszczenia gleby oraz zmiany sposobu jej użytkowania.

Potencjały:

1. Bardzo korzystne położenie geograficzne w pobliżu miast wojewódzkich Bydgoszczy i Torunia.
2. Duża atrakcyjność turystyczna terenu Gminy ze względu na położenie i walory przyrodnicze.
3. Dobre warunki glebowe i klimatyczne sprzyjające rozwojowi działalności rolniczej.

Problemy:

1. Blisko 50% całego terenu Gminy Unisław zajmują obszary chronione, co jednocześnie może obniżać potencjał rekreacyjny i gospodarczy, w szczególności realizację większych inwestycji w zakresie turystyki i gospodarki.

2. Demografia

2.1. Liczba ludności

Gmina Unisław jest największą pod względem liczby ludności gminą w powiecie chełmińskim i stanowi 13,4% mieszkańców powiatu. Wskaźnik zaludnienia w 2014 r. wynosił 97 os/km², i jest nieco niższy niż wskaźnik gęstości zaludnienia dla powiatu (100 os/km²) oraz województwa (116 os/km²).

Tabela 1. Liczba ludności w gminach Powiatu Chełmińskiego w latach 2012-2015 i wskaźnik gęstości zaludnienia

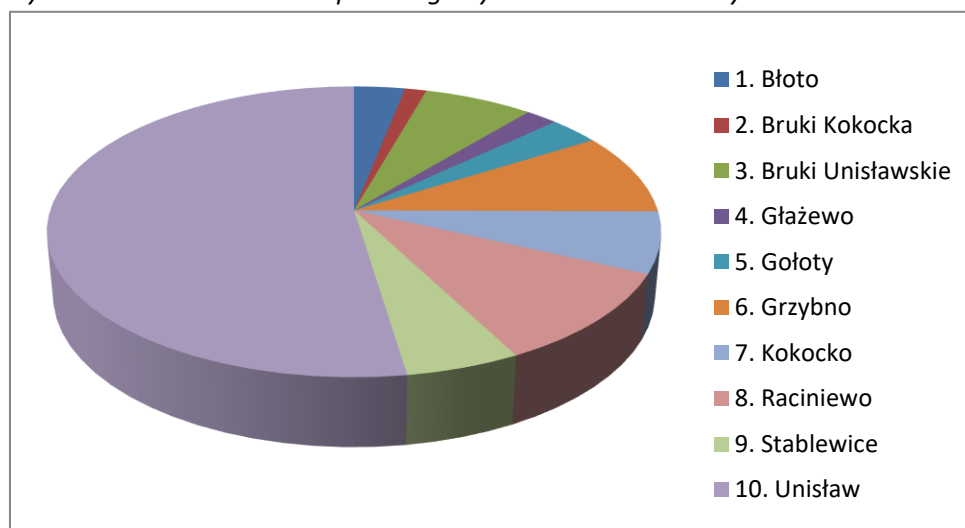
Gmina	Liczba mieszkańców				Ludność na 1 km ² w 2015 r.
	2012	2013	2014	2015	
Miasto Chełmno	20 813	20 622	20 434	20 215	1 491
Gmina Chełmno	5 576	5 687	5 760	5 820	51
Gmina Kijewo Królewskie	4 423	4 443	4 458	4 474	62
Gmina Lisewo	5 303	5 307	5 320	5 314	62
Gmina Papowo Biskupie	4 414	4 356	4 365	4 358	62

Gmina Stolno	5 212	5 192	5 203	5 199	53
Gmina Unisław	7 013	7 003	7 019	6 783	96
Powiat Chełmiński	52 754	52 610	52 559	52 361	99
Województwo Kujawsko-Pomorskie	2 096 404	2 092 564	2 089 992	2 086 200	116

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS w Bydgoszczy

Największą pod względem liczby ludności jest miejscowość Unisław, w której zamieszkuje ponad połowa mieszkańców Gminy Unisław (52,39%). Unisław jest miejscowością gminną, gdzie znajduje się m.in. Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Zdrowia, Gminny Ośrodek Kultury, Zespół Szkół z gimnazjum, zasadniczą szkołą zawodową i liceum oraz bogate zaplecze sportowe z boiskiem Orlik, stadionem i Hala Sportową. Usytuowanie różnego rodzaju instytucji w jednej miejscowości powoduje, że w Unisławiu osiedla się coraz więcej mieszkańców.

Wykres 1. Liczba ludności w poszczególnych sołectwach Gminy Unisław

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Unisławiu

Obok Unisławia największymi miejscowościami gminy są: Raciniewo (665 osób), Grzybno (622 osoby), Kokocko (439 osób) i Bruki Unisławskie (450 osób). W pozostałych sołectwach liczba mieszkańców nie przekracza 400 osób.

Tabela 2. Liczba ludności w poszczególnych sołectwach (stan na 31 grudnia 2016 i 2017r.)

Lp.	Sołectwo	Liczba mieszkańców (stan na 31.12.2017r.)	Liczba mieszkańców (stan na 31.12.2016r.)	Udział w liczbie mieszkańców gminy (%)
1.	Błoto	210	203	3,01%
2.	Bruki Kokocka	101	95	1,40%
3.	Bruki Unisławskie	440	450	6,67%
4.	Głazewo	143	134	1,98%
5.	Gołoty	212	212	3,14%
6.	Grzybno	635	622	9,22%
7.	Kokocko	447	439	6,54%
8.	Raciniewo	652	665	9,71%

9.	Stablewice	359	361	5,35%
10.	Unisław	3537	3563	52,83%
RAZEM		6736	6744	100,00%

Źródło: Opracowanie na podstawie danych Urzędu Gminy w Unisławiu

Gminę Unisław pod koniec 2017 r. zamieszkiwały 6736 osoby, co w porównaniu z rokiem 2016 stanowi zmniejszenie liczby mieszkańców o 8 osób, w porównaniu do 2009 o 99 osób. Po wzroście liczby ludności do roku 2014, ostatnie lata (2015 i 2016) wykazują spadek liczby mieszkańców w Gminie.

Tabela 3. Liczba ludności w latach 2009-2017

Rok	Liczba mieszkańców (stan na 31 grudnia)	Mężczyźni	Kobiety
2009	6835	3293	3542
2010	6854	3304	3550
2011	7004	3412	3592
2012	7013	3401	3612
2013	7003	3388	3615
2014	7019	3402	3617
2015	6783	3266	3517
2016	6744	3245	3499
2017	6736	3243	3493

Źródło: Opracowanie na podstawie danych Urzędu Gminy w Unisławiu. Ludność wg płci

2.2. Struktura ludności według grup ekonomicznych oraz wieku i płci

Tabela 4. Struktura ludności według wieku i płci (stan na 31.12.2017r.)

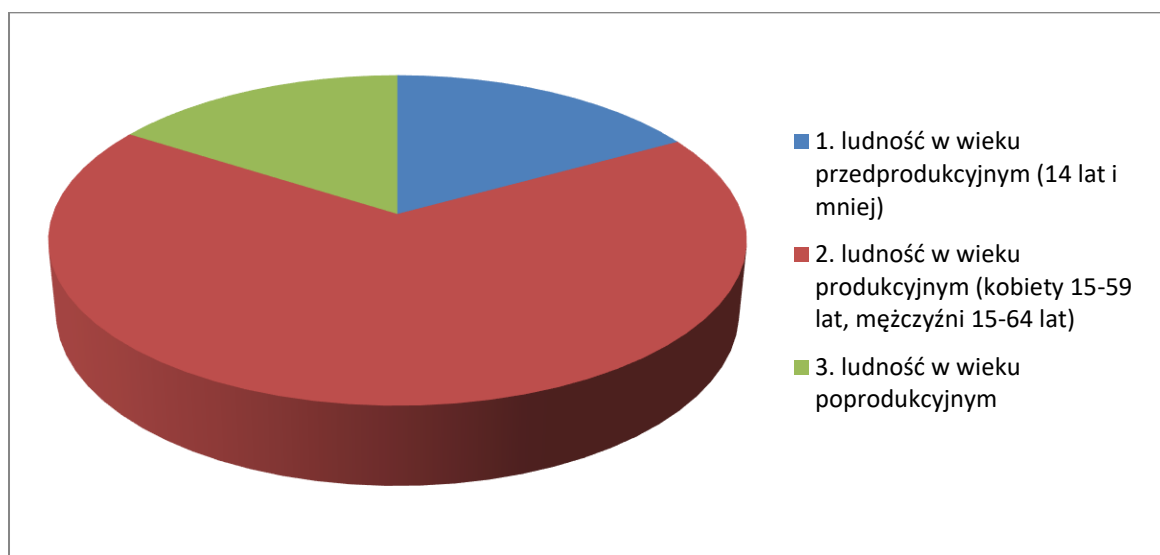
Wiek	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem
0 – 2	101	104	205
3	33	36	69
4 – 5	75	84	259
6	40	44	84
7	51	33	84
8 – 12	215	201	416
13 – 15	94	109	203
16 – 17	68	69	137
18	31	34	65
19 – 65	2191	0	2191
19 – 60	0	2023	2023
Powyżej 65	344	0	344
Powyżej 60	0	756	756
Ogółem	3243	3493	6736

Źródło: Opracowanie na podstawie danych Urzędu Gminy w Unisławiu

Struktura ekonomiczna ludności w roku 2016 według danych GUS-u z 20.05.2017 r. przy ogólnej liczbie mieszkańców Gminy Unisław tj. 6783 osoby przedstawia się następująco:

- 1) grupa ludności w wieku przedprodukcyjnym (14 lat i mniej) liczy 1071 osób, co stanowi 15,88% ogólnej liczby mieszkańców;
- 2) grupa ludności w wieku produkcyjnym (kobiety 15-59 lat, mężczyźni 15-64 lat) liczy 4606 osób, co stanowi 68,29 % ogólnej liczby mieszkańców;
- 3) grupa ludności w wieku poprodukcyjnym liczy 1067 osoby, co stanowi 15,82% ogólnej liczby mieszkańców.

Wykres 2. Struktura ekonomiczna ludności w Gminie Unistaw – stan na 2016 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS w Bydgoszczy

Podobnie jak na terenie całego powiatu chełmińskiego oraz województwa kujawsko-pomorskiego na obszarze Gminy Unistaw występuje proces powolnego starzenia się społeczeństwa. Największy jednak odsetek liczby ludności na terenie Gminy znajduje się w wieku produkcyjnym.

2.3. Przyrost naturalny i migracje

Tabela 5. Statystyka zdarzeń rzeczywistych dla Gminy Unistaw

ZDARZENIE	Stan na 31.12. 2009	Stan na 31.12. 2010	Stan na 31.12. 2011	Stan na 31.12. 2012	Stan na 31.12. 2013	Stan na 31.12. 2014	Stan na 31.12. 2015	Stan na 31.12. 2016	Stan na 31.12. 2017
URODZENIA	85	93	94	78	78	73	67	67	72
MAŁŻENSTWA	90	87	75	63	40	55	36	48	36
MIGRACJE ¹⁾	107	101	50	66	68	55	52	82	63
ZGONY	58	74	47	58	56	62	66	60	60
POBYTY CZASOWE	81	91	118	152	146	139	124	89	135

¹⁾ Migracje – zameldowanie na pobyt stały, związane ze zmianą kodu terytorialnego i daty zameldowania.

PRZEMELDOWANIA W OBRĘBIE GMINY UNISŁAW²⁾	68	68	55	67	63	52	43	52	52
--	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

Źródło: Opracowanie na podstawie dane USC i ewidencji ludności Urzędu Gminy w Unisławiu

Na przestrzeni lat 2009-2017 na terenie Gminy Unisław liczba urodzeń zawsze przewyższała liczbę zgonów, co wskazywałoby na dodatnią wartość przyrostu naturalnego w gminie. Jednakże dane dotyczące wielkości urodzeń w latach 2012-2016 w porównaniu z latami 2009-2011 wskazują na spadek przyrostu naturalnego. Z danych zawartych w powyższej tabeli wynika, że na podobnym poziomie od 2012 r. utrzymuje się liczba osób zameldowanych na pobyt czasowy, zdecydowany spadek można natomiast zauważyć w 2016 roku. Tendencję spadkową wykazują migracje ludności (poza rokiem 2016), co może wskazywać, że mieszkańcy są zadowoleni z warunków życia w Gminie Unisław i nie widzą konieczności zmiany miejsca zamieszkania.

W 2017 roku na 72 urodzenia, podział według płci jest identyczny – mamy 36 chłopców i 36 dziewczynek. Dowodów osobistych w roku 2017 wydano 1171.

Potencjał:

1. Znaczny odsetek ludności w wieku produkcyjnym.
2. Zmniejszająca się w ostatnich latach liczba migracji ludności.

Problemy:

1. Niski przyrost naturalny.
2. Starzenie się społeczeństwa.

3. Gospodarka

3.1. Rolnictwo

Gmina Unisław jest gminą typowo rolniczą. Użytki rolne zajmują 79,37% powierzchni. Użytki leśne zajmują 11,01% obszaru Gminy. Grunty zabudowane i zurbanizowane zajmują 1,85% terenu Gminy. Natomiast drogi i linie kolejowe, grunty pod wodami i nieużytki zajmują podobny odsetek powierzchni Gminy tj. ponad 2% w każdym przypadku.

Tabela 6. Użytkowanie gruntów w Gminie Unisław (stan na 16.12.2016 r.)

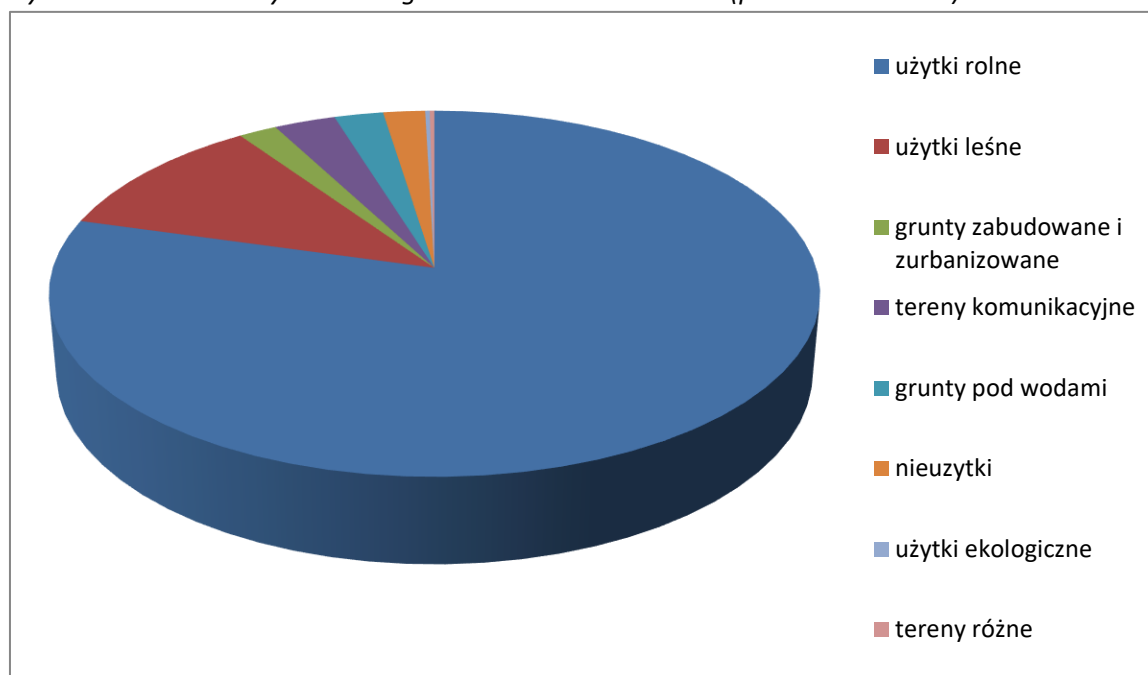
Rodzaje gruntów	Powierzchnia (ha)	Udział w powierzchni
Użytki rolne, w tym:	5758	79,37%
grunty orne	4426	61,00%
sady	29	0,40%
łąki trwałe	886	12,21%
pastwiska trwałe	170	2,34%
grunty rolne zabudowane	113	1,56%
grunty pod stawami	1	0,01%

²⁾ Przemeldowania – przemeldowania na pobyt stały, związane ze zmianą daty zameldowania.

grunty pod rowami	133	1,83%
Użytki leśne, w tym:	799	11,01%
las i grunty leśne	661	9,11%
grunty zadrzewione i zakrzewione	138	1,90%
grunty zabudowane i zurbanizowane, w tym:	134	1,85%
tereny mieszkaniowe	80	1,10%
inne tereny zabudowane	33	0,45%
tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	8	0,11%
tereny przemysłowe	10	0,14%
zurbanizowane tereny niezabudowane	3	0,04%
tereny komunikacyjne, w tym:	215	2,96%
drogi	180	2,48%
tereny kolejowe	35	0,48%
grunty pod wodami, w tym:	171	2,36%
wody płynące	171	2,36%
wody stojące	0	0
nieużytki	146	2,01%
użytki ekologiczne	16	0,22%
tereny różne	16	0,22%
łącznie	7255	100%

Źródło: Opracowanie na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Chełmnie

Wykres 3. Struktura użytkowania gruntów w Gminie Unistaw (powierzchnia w %)

Źródło: opracowanie na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Chełmnie

Rzeźba terenu, warunki wodne i klimatyczne oraz dobre gleby lokują Gminę Unistaw w gronie najlepszych gmin rolniczych województwa kujawsko - pomorskiego. Na podstawie danych

z ewidencji Starostwa Powiatowego w Chełmnie widać, że większość gruntów ornych należy do klasy IIIa, IIIb i IVa (tj. 77,13%).

Tabela 7. Klasy bonitacyjne użytków rolnych na terenie Gminy Unisław

Klasa bonitacji	I	II	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	Razem
Grunty orne	-	162 ha	2052 ha	546 ha	1025 ha	252 ha	350 ha	310 ha	4697 ha
Klasa bonitacji	I	II	III		IV		V	VI	Razem
Łąki	-	-	257		530		94	7	888 ha
Pastwiska	-	8	36		71		39	19	173 ha

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Chełmnie

Dobre gleby sprzyjają rozwojowi rolnictwa oraz uprawom roślin przemysłowych, w szczególności zbóż, rzepaku, buraków cukrowych oraz warzyw kapustnych jak np. brokuł i kalafior.

Na podstawie danych Urzędu Gminy w Unisławiu (stan na dzień 31 maja 2017r.), na terenie Gminy istnieje 599 gospodarstw rolnych, gdzie średnia wielkość gospodarstwa wynosi 8,0789 ha fizycznych, co stanowi 9,0684 ha przeliczeniowych. Największy odsetek gospodarstw stanowią gospodarstwa do 2 ha (28,05%) oraz od 2 do 5 ha (22,21%). Zatem rolnictwo charakteryzuje się znacznym rozdrobnieniem gospodarstw, które może generować niską rentowność i opłacalność produkcji rolnej.

Tabela 8. Zestawienie ilości i wielkości gospodarstw rolnych

Wielkości gospodarstw	Liczba gospodarstw	Udział procentowy
do 2 ha	168	28,05%
2-5 ha	133	22,21%
5-7 ha	71	11,85%
7-10 ha	73	12,18%
10-15 ha	76	12,68%
powyżej 15 ha	78	13,03%
Razem	599	100%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Unisławiu

Na terenie Gminy Unisław funkcjonują 4 gospodarstwa rolne posiadające status osób prawnych tj.:

- Gospodarstwo Rolne ROLTON Sp. z o.o. z siedzibą w Płutowie,
- Gospodarstwo Rolne STABROL Sp. z o. o. w Stablewicach,
- Gospodarstwo Rolne RAVIT Sp. z o.o. w Raciniewie,
- Agencja Nieruchomości Rolnych z siedzibą w Bydgoszczy.

3.2. Działalność gospodarcza

Na terenie Gminy Unisław rozwija się w szczególności działalność gospodarcza związana z handlem i usługami. Dane Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (stan na dzień 31 maja 2017r.) wskazują, że aktywnie działających 309 przedsiębiorstw (w tym 9 spółek), jako główne miejsce wykonywania działalności wskazało Gminę Unisław. 202 aktywne podmioty wykonujące działalność gospodarczą (w tym 9 spółek) funkcjonują na terenie Gminy, jako miejscu zamieszkania przedsiębiorcy.

Do największych podmiotów gospodarczych na terenie Gminy można zaliczyć:

- 1) Zakład Przetwórstwa Owocowo-Warzywnego Unisław Sp. z o.o.;
- 2) Finc S.K. Firma Piekarniczo-Cukiernicza w Unisławiu;
- 3) Firma Handlowa BŁAŻEX J.L. Kulczak Punkt Sprzedaży Unisław;
- 4) H & H. PW. Hennig P. w Unisławiu;
- 5) "Abex" Stolarstwo Leszek Kulczak w Raciniewie;
- 6) ZAKŁAD STOLARSKI UNISTOL Mariusz Basiakowski w Raciniewie;
- 7) Zakład Budowlany Produkcja Drzewna S.C. Górecki Leszek Brezcko Stefan w Kokocku;
- 8) Krause Leszek Zakład Obróbki Drewna w Kokocku;
- 9) UNITOR S.C. FPHU w Unisławiu;
- 10) Auto-Serwice Z.U.P.H. Dudek Maciej w Unisławiu;
- 11) Unitrans. ZPHU. Usługi transportowo - spedycyjne. Dudek A. w Unisławiu;
- 12) „VEGA” ADAM MULARZ w Unisławiu;
- 13) Apio. Usługi transportowe. Siębor P. w Brukach Unisławskich;
- 14) Adamex s.c. Katarzyna i Adam Wołoch w Unisławiu;
- 15) „JANUS” P.H.U. w Unisławiu;
- 16) P.H.U. „ARTDOM” Dariusz Gwarek w Unisławiu.

Większość wskazanych firm zajmuje się produkcją meblarską, pozostałe firmy prowadzą głównie działalność usługową. Występuje natomiast brak zakładów przemysłowych zatrudniających powyżej 50 osób.

Tabela 9. Liczba przedsiębiorców w CEIDG

Status wpisu	Ilość wpisów dla miejsca zamieszkania przedsiębiorcy
Aktywny	202
Działalność prowadzona wyłącznie w formie spółki/spółek cywilnych	9
Zawieszony	30
Razem	241

Źródło: Opracowanie na podstawie danych CEIDG (wg stanu na dzień 31.05.2017 r.)

Na terenie Gminy Unisław najbardziej rozwiniętą sekcją działalności gospodarczej jest sekcja G - handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (142 podmioty), następnie sekcja F - budownictwo (78 podmiotów) i jako trzecia sekcja C – przetwórstwo przemysłowe (56 podmiotów).

Tabela 10. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wg sekcji PKD

Sekcja	Ilość podmiotów		
	Sektor prywatny	Sektor publiczny	ogółem
Ogółem	506	13	519
Sekcja A – rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	35	0	35
Sekcja B – górnictwo i wydobywanie	1	0	1
Sekcja C – przetwórstwo przemysłowe	56	0	56
Sekcja D - wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1	0	1
Sekcja E - dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	4	0	4
Sekcja F – budownictwo	78	0	78
Sekcja G - handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	142	0	142
Sekcja H - transport i gospodarka magazynowa	35	0	35
Sekcja I - działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	4	0	4
Sekcja J - informacja i komunikacja	6	0	6
Sekcja K - działalność finansowa i ubezpieczeniowa	19	0	19
Sekcja L - działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	11	0	11
Sekcja M - działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	27	0	27
Sekcja N - działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	9	0	9
Sekcja O - administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	3	2	5
Sekcja P – edukacja	10	8	18
Sekcja Q - opieka zdrowotna i pomoc społeczna	20	1	21
Sekcja R - działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	7	2	9
Sekcja S - pozostała działalność usługowa			
Sekcja T - gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	38	0	38
Sekcja U - Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0	0

Źródło: Opracowanie na podstawie danych GUS (BDL-klasyfikacja PKD)

Na podstawie danych GUS z 2015 r. w powiecie Chełmińskim Gmina Unisław (14,2%) znajduje się na drugim miejscu (po Mieście Chełmno (49,1%)), po względem liczby przedsiębiorstw funkcjonujących na terenie naszej jednostki samorządu terytorialnego.

W Gminie Unisław znajdują się tereny mogące stanowić interesującą ofertę dla potencjalnych inwestorów, chcących zainwestować i rozpocząć działalność gospodarczą. Na terenach po byłej Cukrowni w Unisławiu możliwe jest prowadzenie działalności przemysłowej, która zapewniłaby nowe miejsca pracy oraz dalszy rozwój społeczno-gospodarczy Gminy. Infrastruktura na tym terenie to m.in. przyłącza energetyczne, wodno – kanalizacyjne, utwardzone hektary terenu, bocznica kolejowa i dobrze skomunikowany teren np. obwodnica Chełmna.

Potencjał:

1. Rozwój rolnictwa, przewaga gleb urodzajnych.
2. Rozwój działalności gospodarczej handlowej i usługowej.
3. Stosunkowo duża ilość przedsiębiorstw prowadzących produkcję meblarską.

Problemy:

1. Brak firm i dużych zakładów produkcyjnych o charakterze przemysłowym.
2. Brak mechanizmów stymulowania rozwoju przedsiębiorczości na terenie Gminy Unisław oraz promocji i wsparcia dla rozwoju przedsiębiorczości (m.in. brak inkubatora przedsiębiorczości).
3. Zbyt mała ilość terenów przygotowanych pod rozwój inwestycji i przedsiębiorczości.
4. Przewaga małych gospodarstw rolnych do 2 ha i od 2 do 5 ha.

4. Bezrobocie

4.1. Stopa bezrobocia

Liczba osób bezrobotnych na terenie Powiatu zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Chełmnie na dzień 31.05.2017 r. wynosiła ogółem 2621 osób (w tym: 1587 kobiet i 1034 mężczyzn). Liczba bezrobotnych z terenu Gminy Unisław wyniosła w miesiącu maju 2017 r. 298 osób. Natomiast liczba nowozarejestrowanych w PUP bezrobotnych wyniosła ogółem 272 osoby, wyrejestrowano z PUP ogółem 177 osób. Zatem w ww. okresie więcej osób utraciło status osoby bezrobotnej niż go uzyskało, gdzie na podstawie danych chełmińskiego Powiatowego Urzędu Pracy 199 osób z grupy osób wyrejestrowanych podjęło zatrudnienie.

Na podstawie danych PUP w Chełmnie stopa bezrobocia w powiecie chełmińskim w miesiącu maju 2017 r. wynosiła 15,3%. W całym powiecie chełmińskim w roku 2016 i 2017 odnotowano znaczny spadek liczby osób bezrobotnych.

4.2. Struktura bezrobocia

Według danych PUP w Chełmnie bezrobocie w Gminie Unisław z roku na rok zmniejsza się. Na przestrzeni ostatnich 4 lat - jak przedstawia poniższa tabela - liczba osób zarejestrowanych w PUP z terenu Gminy Unisław wykazuje tendencję malejącą. Podobne jak w całym kraju wyższe bezrobocie obserwowane jest wśród kobiet.

Tabela 11. Bezrobocie na terenie Gminy Unisław zarejestrowane w PUP w Chełmnie w okresie 31.12.2012 – 30.09.2017

Liczba osób zarejestrowanych w PUP w Chełmnie z terenu Gminy Unisław			
Stan w dniu 31 grudnia	ogółem	Mężczyźni	Kobiety
2012	583	243	340
2013	555	245	310
2014	475	204	271
2015	340	122	218
31.05.2017	298	104	194
30.09.2017	280	108	172

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Chełmnie

Analiza struktury bezrobocia ze względu na wiek osób pozostających bez pracy w latach 2013-2016 w Gminie Unisław, wskazuje że najliczniejszą grupę stanowią osoby młode. Na podstawie danych PUP w Chełmnie w ostatnich trzech latach zawsze dominującą grupą były osoby w wieku 25-34 lat, gdzie w 2013 r. ich odsetek w ogólnej liczbie osób bezrobotnych na terenie Gminy wynosił ponad 28%, w 2014 r. 31%, w 2015 r. 32%, natomiast w roku 2016 – 31,1%.

Tabela 12. Bezrobocie na terenie Gminy Unisław wg wieku w latach 2013-2017

Rok	Liczba osób bezrobotnych 18-24 lat	Liczba osób bezrobotnych 25-34 lat	Liczba osób bezrobotnych 35-44 lat	Liczba osób bezrobotnych 45-54 lat	Liczba osób bezrobotnych 55-59 lat	Liczba osób bezrobotnych 60-64 lat	Ogółem
2013	102	159	113	116	54	11	555
2014	85	147	88	92	50	13	475
2015	53	108	62	64	39	14	340
2016	43	90	59	56	27	17	292
30.09.2017	53	77	56	56	23	15	280

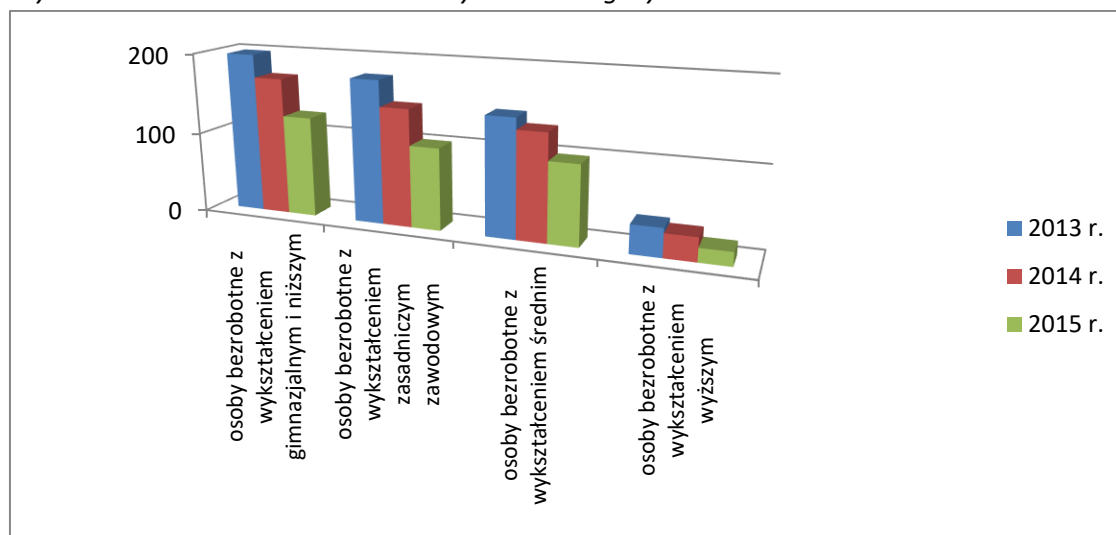
Źródło: Dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Chełmnie

Z powyższej tabeli wynika, że corocznie największą liczbę osób bezrobotnych ze względu na wiek stanowią ludzie młodzi, którzy ukończyli szkołę i poszukują zatrudnienia. Na dość wysokim poziomie utrzymuje się również liczba osób bezrobotnych w wieku od 45-54 lat oraz 34 - 44 lat, czyli osób, które straciły zatrudnienie i poszukują pracy. Liczba osób zarejestrowanych w PUP maleje wraz z wiekiem bezrobotnych, stąd najmniej liczną grupę stanowią osoby w wieku 55-59 lat oraz 60-64 lat.

Problem bezrobocia na terenie Gminy Unisław jest ściśle związany z posiadanym wykształceniem. Na lokalnym rynku pracy najlepiej radzą sobie osoby posiadające wyższe wykształcenie, których odsetek w ostatnich latach wynosi 5 - 6% wszystkich osób bezrobotnych z terenu Gminy. Natomiast najtrudniej znaleźć etat mieszkańcom Gminy, którzy posiadają

wykształcenie gimnazjalne lub niższe i stanowili oni w latach 2013-2015 łącznie od 35 do 36% ogółu bezrobotnych z Gminy Unisław. W roku 2016 – 32,8%.

Wykres 4. Bezrobocie na terenie Gminy Unisław wg wykształcenia w latach 2013-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Chełmnie

Powyższy wykres przedstawia, jak w Gminie Unisław w poszczególnych latach wykształcenie osób bezrobotnych determinuje ich niekorzystną sytuację na rynku pracy. Im wyższe wykształcenie tym liczebność grupy osób bezrobotnych jest mniejsza.

Warto jednak zaznaczyć, że na podstawie uzyskanych danych, z roku na rok liczba osób zarejestrowanych w PUP zmniejsza się w każdej grupie usystematyzowanej według wieku oraz wykształcenia. Poniższe zestawienie obrazuje liczbę osób bezrobotnych na 30 września 2017 r.

Tabela 13. Bezrobocie na terenie Gminy Unisław wg wykształcenia, dane z 30.09.2017r.

Wykształcenie	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
Wyższe	16	14	2
Policealne i średnie zawodowe	56	36	20
Średnie ogólnokształcące	32	22	10
Zasadnicze zawodowe	83	48	35
Gimnazjalne i poniżej	93	52	41
Razem:	280	172	108

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Chełmnie

Najliczniejszą grupę osób bezrobotnych zarejestrowanych w Gminie Unisław w latach 2013-2016 stanowiły osoby, które pozostawały bez pracy powyżej 24 miesięcy (od 25-30% ogółu bezrobotnych z Gminy). Analizując poniższą tabelę widzimy, że liczba osób w danej kategorii ze względu na czas pozostawania bez pracy rośnie wraz ze zwiększającym się czasem posiadania statusu osoby bezrobotnej. Zatem kolejną grupę tworzą osoby pozostające bez pracy od 12-24

miesiący oraz 12-24 miesięcy (od 15% do ok. 20% ogółu bezrobotnych z Gminy). Natomiast najmniej licznymi grupami są osoby, które pozostają bez pracy do 1 miesiąca oraz od 1 do 3 miesięcy (od ok. 8% do ok. 14%). Dane sygnalizują zatem, że na terenie Gminy borykamy się z problemem długotrwałego bezrobocia wśród osób, które poszukują pracy od 1 roku do 2 lat oraz powyżej 2 lat.

Tabela 14. Osoby bezrobotne z terenu Gminy Unisław wg czasu pozostawania bez pracy

Rok	Liczba osób pozostających bez pracy do 1 m-ca	Liczba osób pozostających bez pracy 1-3 m-ce	Liczba osób pozostających bez pracy 3-6 m-ce	Liczba osób pozostających bez pracy 6-12 m-cy	Liczba osób pozostających bez pracy 12-24 m-cy	Liczba osób pozostających bez pracy Powyżej 24 m-cy	Ogółem
2013	43	68	83	108	110	143	555
2014	76	55	54	63	84	143	475
2015	44	49	58	52	51	86	340
2016	41	57	52	40	40	62	292
30.09.2017	46	35	40	50	54	55	280

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Chełmnie

Tabela nr 15 przedstawia stan bezrobocia w Gminie Unisław w podziale na sołectwa, z uwzględnieniem wieku, wykształcenia oraz czasu pozostawania bez pracy.

Tabela 15. Bezrobocie na terenie Gminy Unisław z podziałem na poszczególne sołectwa

	Gmina Unisław		Błoto		Bruki Kokocka		Bruki Unisławskie		Głazewo		Gołoty		Grzybno		Kokocko		Raciniewo		Stablewice		Unisław	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
Bezrobotni wg czasu pozostawania bez pracy w miesiącach																						
do 1	46	19	2	1	1	0	2	1	0	0	2	1	4	0	3	2	5	2	2	0	25	12
1 - 3	35	22	2	1	0	0	3	2	1	0	2	1	2	1	0	0	4	4	2	0	19	13
3 - 6	40	21	0	0	0	0	4	4	2	1	0	0	2	2	4	1	8	5	5	2	15	6
6 - 12	50	30	4	3	2	1	4	1	1	1	0	0	4	1	2	2	6	3	1	1	26	17
12 - 24	54	37	1	0	1	0	6	5	0	0	1	0	1	0	6	4	7	6	5	4	26	18
pow. 24	55	43	2	2	2	2	4	3	0	0	2	2	5	5	6	3	5	3	3	2	26	21
Bezrobotni wg wieku																						
18 - 24	53	30	4	3	2	1	2	2	1	0	4	2	2	1	6	4	4	3	7	5	21	9
25 - 34	77	57	2	2	3	2	1	9	1	1	2	2	7	5	3	2	7	6	3	1	38	27
35 - 44	56	35	1	1	1	0	2	1	1	0	0	0	3	1	5	3	8	5	3	1	32	23
45 - 54	56	35	2	1	0	0	5	3	0	1	0	0	6	2	2	2	1	8	4	1	25	17
55 - 59	23	11	1	0	0	0	3	1	0	0	1	0	0	0	4	1	0	0	1	1	13	8
60 - 64	15	4	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	4	1	0	0	8	3
Bezrobotni wg wykształcenia																						
wyższe	16	14	0	0	0	0	3	3	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	12	10
policealne i średnie zawodowe	56	36	1	1	1	0	3	1	2	1	2	1	5	2	4	2	6	6	3	1	29	21
średnie ogólnokształcące	32	22	1	1	0	0	1	1	0	0	1	1	3	2	4	3	1	0	1	1	20	13
zasadnicze zawodowe	83	48	5	4	1	1	1	8	1	0	2	1	4	2	2	1	1	7	4	1	40	23
gimnazjalne i poniżej	93	52	4	1	4	2	4	3	1	1	2	1	5	2	1	6	1	1	1	6	36	20
Razem	280	172	11	7	6	3	23	16	4	2	7	4	18	9	21	12	32	22	11	9	137	87

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Chełmnie

W celu zminimalizowania zjawiska bezrobocia na terenie powiatu chełmińskiego lokalny PUP w Chełmnie wykorzystuje instrumenty aktywizujące osoby nie mogące znaleźć zatrudnienia, w tym:

- zatrudnienie subsydiowane (m.in. prace interwencyjne, roboty publiczne, prace społeczno-użyteczne),
- wspieranie przyszłego zatrudnienia (m.in. organizacja staży, szkolenie zawodowe),
- dofinansowanie rzeczowych kosztów (np. jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej, wyposażenie lub doposażenie stanowisk pracy),
- realizacja programu aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych powyżej 30 roku życia (m.in. refundacja pracodawcy kosztów poniesionych na składki na ubezpieczenie społeczne należne pracodawcy),
- realizacja programu aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia (dofinansowanie wynagrodzenia),
- realizacja programu aktywizacji zawodowej bezrobotnych rodziców powracających na rynek pracy, posiadających co najmniej jedno dziecko w wieku do 6 lat i bezrobotnych sprawujących opiekę nad osobą zależną (m.in. świadczenie aktywizacyjne),
- pozostałe usługi i instrumenty (w tym: zwrot kosztów przejazdu i zakwaterowania, zwrot kosztów opieki).

Potencjał:

1. Rozwój sektora handlu i usług na terenie Gminy Unisław.
2. Teren po dawnej Cukrowni w Unisławiu jako miejsce dla przyszłych przedsiębiorców.
3. Korzystna lokalizacja pomiędzy miastami: Toruń i Bydgoszcz.
4. Zmniejszająca się corocznie liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Chełmnie.

Problemy:

1. Wysoki poziom bezrobocia wśród kobiet oraz osób wchodzących na rynek pracy po ukończeniu szkoły w wieku od 25-34.
2. Niski poziom wykształcenia wielu osób bezrobotnych z terenu Gminy Unisław.
3. Wysoki poziom długotrwałego bezrobocia wśród osób pozostających bez pracy od 12-24 miesięcy i powyżej 24 miesięcy.
4. Środki komunikacji publicznej nie dają możliwości dotarcia do pracy zmianowej w mieście Bydgoszczy czy Toruniu.

5. Rekreacja i turystyka

Atrakcją turystyczną Gminy Unisław godną szczególnego polecenia jest profesjonalny ośrodek narciarski znajdujący się w miejscowości Raciniewo. Trasa zjazdowa liczy ok. 400m, natomiast wysokość stoku to 40 m. Wyciąg ma 280 m i w ciągu godziny może przewieźć 720 osób.

W ramach realizacji projektu „Poprawa bezpieczeństwa na drogach publicznych poprzez wybudowanie dróg rowerowych – droga Toruń – Łubianka – Wybacz – Unisław – etap II” przy współpracy z Liderem projektu tj. powiatem toruńskim powstała ścieżka rowerowa biegnąca przez teren Gminy Unisław licząca 5,06 km. Droga rowerowa cieszy się dużym zainteresowaniem mieszkańców Gminy oraz okolic, którzy korzystają z wybudowanego szlaku, po którym można bezpiecznie poruszać się nie tylko na rowerze, ale jeżdżąc na rolkach czy uprawiając nordic walking. Natomiast dzięki realizacji przedsięwzięcia „Budowa ścieżek rowerowych w powiecie bydgoskim, chełmińskim i mieście Bydgoszcz” przy współpracy z Liderem projektu tj. powiatem bydgoskim, zbudowano trasę rowerową, która połączyła w jeden ciąg już istniejące oraz aktualnie budowane ścieżki rowerowe w Bydgoszczy, powiecie bydgoskim, powiecie chełmińskim, Toruniu i powiecie toruńskim. Pierwszy odcinek połączył istniejący szlak z Torunia do Unisławia ze ścieżką rowerową wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 551 z Dąbrowy Chełmińskiej do Strzyżawy. Drugi odcinek biegnie od Strzyżawy do mostu w Fordonie wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 551 i drogi krajowej nr 80. Kolejny ciąg rowerowy powstał wzdłuż drogi krajowej nr 25 w kierunku Koronowa. Przez Gminę Unisław trasa biegnie od przejazdu kolejowego w miejscowości Raciniewo do granicy z Gminą Dąbrowa Chełmińska i liczy 1,93 km. Obecnie planuje się budowę ścieżki rowerowej prowadzącej z Unisławia do Chełmna przez miejscowość Gołoty. Droga rowerowa stanowiłaby jednocześnie połączenie dwóch wyżej wymienionych tras rowerowych prowadzących do Torunia, Bydgoszczy i nad Zalew Koronowski.

Przez teren Gminy przebiegają 3 piesze szlaki:

- 1) szlak KP 4110-y o długości 46 km: Chełmno-Starogród – Zbocza Płutowskie – Szymborno – Unisław – Raciniewo – Reptowo – Ostromecko – Strzyżawa – Bydgoszcz;
- 2) szlak KP-4066-n o długości 20 km: Unisław – Raciniewo- Raciniewo (leśniczówka) – Siemoń – Słomowo –Bierzgłowo – Zamek Bierzgłowski;
- 3) szlak KP-4067-s o długości 2 km: Unisław – Góra zamkowa.

Potencjał:

1. Teren bardzo atrakcyjny pod względem przyrodniczym i kulturalnym.
2. Dobrze rozwinięta infrastruktura ścieżek rowerowych biegnących przez teren Gminy prowadzących do Torunia, Bydgoszczy oraz nad Zalew Koronowski.

Problemy:

1. Niewykorzystany potencjał turystyczny.
2. Brak bazy noclegowej na terenie Gminy.
3. Brak rozwoju agroturystyki i niskie zainteresowanie wśród mieszkańców powstawaniem gospodarstw agroturystycznych.

6. Kultura, sport, organizacje pozarządowe

Na terenie Gminy bardzo prężnie działa **Gminny Ośrodek Kultury w Unisławiu**, który świadczy bardzo bogatą ofertę kulturalną zarówno dla lokalnej społeczności, jak i mieszkańców z obszaru sąsiednich gmin. Obecnie przez 7 dni w tygodniu na wszystkich zainteresowanych czeka blisko 30 różnego rodzaju zajęć, prowadzonych przez ponad 20

instruktorów. Wachlarz oferowanych zajęć pozwala uczestnikom rozwijać przeróżne zdolności i odkrywać wiele form edukacji kulturalnej.

W grafiku zajęć Gminnego Ośrodka Kultury w Unisławiu w latach 2016/2017 znalazły się m.in.: kącik malucha (dzieci od 1 do 3 lat), Szkoła Pamięci, Robotyka, Salsa, zajęcia taneczno – rytmiczne oraz hip-hop/dancehall, kikboxing, fitness, joga, nauka gry na keyboardzie, puzonie, pianinie i akordeonie, nauka gry planszowe, szachy, nauka języka angielskiego, Akademia Dorosłego Człowieka (rękodzieło).

W GOK zdolności wokalne rozwijają dwa zespoły „Unisławianki” i „Nasze Wspomnienia”, działa tu również „Zespół Chwały 30+”. Na terenie GOK odbywają się spotkania unisławskich zuchów i harcerzy z 32 Unisławskiej Drużyny Harcerskiej „Bez Odbioru”. Ośrodek Kultury w swoich murach zrzesza również Amazonki, które działają w swoim klubie. W budynku GOK aktywnie działa unisławskie Koło Gospodyń Wiejskich.

Gminny Ośrodek Kultury w Unisławiu jest organizatorem i współorganizatorem szeregu różnorodnych imprez kulturalnych w tym: Dni Unisławia, Dnia Dziecka, Dożynek Gminnych, Święta Kapusty.

GOK w Unisławiu, obok otrzymywanej corocznie dotacji na działalność statutową, pozyskuje środki zewnętrzne na rozwój swojej infrastruktury i oferty kulturalnej, w tym w ostatnich latach pozyskał m.in. następujące kwoty dofinansowania:

- „Unowocześnienie Gminnego Ośrodka Kultury w Unisławiu” -dofinansowanie 100 tys. zł,
- „Prowadzenie animacji kulturalnej w plenerze na terenie gminy Unisław” - dofinansowanie 4 638,38 zł,
- „Organizacja warsztatów garncarskich i zakup sprzętu multimedialnego na potrzeby udostępniania go społeczności lokalnej” - dofinansowanie 12 514,74 zł,
- „Doposażenie Orkiestry Dętej z GOK w Unisławiu w instrumenty muzyczne” - dofinansowanie – 16 780,00 zł
- „Wyposażenie Gminnego Ośrodka Kultury w Unisławiu w pracownię multimedialną” - dofinansowanie – 12 514,00 zł.

Gminna Biblioteka Publiczna w Unisławiu funkcjonuje od ponad 60 lat. Biblioteka realizuje zadania statutowe i służy zaspokajaniu potrzeb kulturalnych, oświatowych, informacyjnych dla mieszkańców Gminy Unisław oraz uczestniczy w upowszechnianiu wiedzy i kultury, a także wypełnia zadania wynikające z ustawy o bibliotekach. W głównej mierze zadania te dotyczą gromadzenia, opracowywania, przechowywania i ochrony materiałów bibliotecznych, jak również obsługi użytkowników oraz prowadzenia działalności informacyjnej. W strukturze biblioteki znajduje się jedna filia w Kokocku.

Biblioteka ma na stanie ponad 21 tys. książek o różnej tematyce, przeważa literatura beletrystyczna różnych krajów. Oferowane są również książki z innych dziedzin życia: chemia, zarządzanie, medycyna, psychologia, religia, historia. Biblioteka posiada cechy biblioteki hybrydowej bowiem znajdują się w niej nie tylko książki drukowane, ale także w postaci elektronicznej – audiobooki. W bibliotece wydębiono miejsce na korzystanie z komputerów. Do

dyspozycji użytkownika pozostaje 6 komputerów (5 w Unisławiu, 1 w Kokocku). Biblioteka prowadzi także wypożyczalnię czasopism.

W ramach pracy Gminnej Biblioteki w Unisławiu organizowane są:

- lekcje biblioteczne dla uczniów i zajęcia biblioteczne dla dzieci,
- spotkania biblioteczne, które służą promocji czytelnictwa,
- bezpłatne kursy komputerowe,
- akcja pod nazwą „Książka na telefon”, która polega na tym, aby starszym, schorowanym osobom dostarczać książki do domu,
- akcja „Igiełka”, gdzie przy pracach rękodzielniczych prowadzone są rozmowy o książkach,
- wystawy, które są związane z ważnymi dla kultury polskiej wydarzeniami np. Rok Kolberga, jak również mające związek z działalnością biblioteki np. wystawa starych zabawek,
- spotkania autorskie, które mają na celu popularyzację książek oraz spotkania z autorem książki.

Biblioteka włącza się w ogólnopolskie akcje czytelnicze np. „Narodowe czytanie”, „Cała Polska czyta Dzieciom”.

Na przestrzeni lat obserwuje się ciągłe zmiany społecznych oczekiwań w stosunku do biblioteki publicznej. Biblioteka w Unisławiu już od kilku lat realizuje założenia funkcjonowania Biblioteki jako centrum informacji i dziedzictwa lokalnego. Instytucja prowadzi Cyfrowe Archiwum Tradycji Lokalnej (dalej CATL), przy współpracy z Ośrodkiem Karta na którego serwerze umieszczane są stare fotografie, dokumenty i varia stanowiące część historii naszej małej ojczyzny. Ponadto opracowywane są informacje o wydarzeniach, miejscach historycznych sprzed lat. Ukazują się one w Gazecie Pomorskiej w dodatku „Album Regionalny”, na stronie www.unislaw.pl oraz w lokalnej gazecie „Unislavia”.

Gminna Biblioteka Publiczna w Unisławiu od 1994 r. gromadzi wycinki prasowe, tworząc w ten sposób kartotekę regionalną, dzięki której można wyszukać informacje posegregowane tematami np. Kultura, Społeczeństwo, Samorząd, PKP, Policja, Straż, Kościół.

Biblioteka od 2015 roku wypożycza książki elektronicznie. Wszystkie książki wprowadzone są do programu bibliotecznego MATEUSZ. Katalog książek udostępniony jest on-line. Należy tutaj dodać, że biblioteka jako pierwsza w powiecie chełmińskim udostępniła w takiej formie katalog on-line dla swoich użytkowników.

Biblioteka prowadzi również Gminną Izbę Pamięci, gdzie przechowywane są zabytkowe przedmioty, materiały i dokumenty świadczące o historii Gminy Unisław.

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz.U. z 2017 r. poz. 862) organizator może dokonać połączenia instytucji kultury, w tym instytucji kultury prowadzących działalność w różnych formach. Zgodnie z art. 19 ww. ustawy w rezultacie połączenia instytucji kultury, tworzy się jedna instytucja, w której w skład wchodzi pracownicy i mienie należące do instytucji podlegających połączeniu. Rada Gminy Unisław poczyniła kroki w celu zrealizowania zamiaru połączenia Gminnej Biblioteki Publicznej w Unisławiu z Filią w Kokocku z instytucją kultury tj. Gminnym

Ośrodkiem Kultury w Unisławiu. W zamyśle podjętych działań jest powstanie w przyszłości samorządowej instytucji kultury pod nazwą **Gminnego Centrum Kultury w Unisławiu** w celu dążenia do jak najbardziej efektywnego wykonywania zadań własnych gminy, uproszczenia procedur zarządzania działalnością kulturalnej z uwzględnieniem potrzeb czytelniczych, edukacyjnych i kulturalnych. Istotnym argumentem przemawiającym za połączeniem biblioteki i instytucji kultury jest trend tworzenia w przyszłości bibliotek w stylu tzw. „bibliotek przyjaznych człowiekowi” jaki sprawdził się i działa w Estonii i Finlandii. Biblioteki w tych krajach stanowią swego rodzaju centrum, gdzie sfera czytelnicza łączy się ze sferą kulturalną. W budynku obok pomieszczenia ze zbiorami bibliotecznymi, znajduje się miejsce spełniające zadania czytelnicy dla osób chcących przeczytać książkę zarówno w wersji papierowej jak i elektronicznej. Szersza oferta jest o wiele atrakcyjniejsza dla przeciętnego człowieka. Osoby, które miały możliwość zapoznania się z modelem tzw. biblioteki przyjaznej człowiekowi, podkreślają: „Biblioteki to dziedzictwo kulturowe każdego kraju - narodowe, uniwersyteckie, rejonowe i te najmniejsze – szkolne gromadzą, opracowują i udostępniają zbiory, udzielają informacji swoim użytkownikom. Użytkownikami bibliotek szkolnych są czytelnicy, o których powinniśmy zadbać szczególnie. Należy stworzyć im możliwość korzystania z najlepszych zbiorów i wzorcowych bibliotek. Takie są właśnie wizytowane biblioteki w Estonii i Finlandii - przyjazne czytelnikowi”. W nowym okresie programowania na lata 2017-2020 będzie istniała możliwość pozyskania środków na budowę takich tzw. centrów informacyjnych i multimedialnych, które będą miały przede wszystkim na celu propagowanie czytelnictwa. Gmina Unisław ma zamiar ubiegania się o fundusze unijne na ten cel. Po połączeniu przedmiotowych instytucji zakładany jest zrównoważony rozwój zarówno sfery związanej z działalnością stricte biblioteczną jak i stricte kulturalną na terenie Gminy Unisław. Zakresy dotychczasowych zadań obydwu podmiotów nie zostałyby w żaden sposób ograniczone a wszystkie działania Gminnego Centrum Kultury w Unisławiu będą organizowane na zasadzie partnerstwa - tzw. byłej biblioteki i ośrodka kultury, co w założeniu ma wpłynąć na poszerzenie i zaktywizowanie działań obu jednostek. Należy jednakże podkreślić, że możliwość połączenia instytucji kultury działających na terenie Gminy w dużej mierze zależy od pozytywnych opinii instytucji, których zgoda jest obligatoryjna w celu stworzenia jednej samorządowej instytucji kultury. W sytuacji braku uzyskania pozytywnej oceny jednostki będą działały na takich samych zasadach jak dotychczas.

Gmina Unisław od wielu lat prowadzi ścisłą współpracę z **organizacjami pozarządowymi** działającymi na jej obszarze. Współdziałanie jednostki samorządu terytorialnego z podmiotami sektora non profit wynika ze wspólnych interesów i działań podejmowanych na rzecz społeczności lokalnej. Gmina Unisław wspiera organizacje pozarządowe zarówno w postaci finansowej (dotacje) jak i niefinansowej. Kilkanaście stowarzyszeń corocznie realizuje zadania publiczne i tym samym poszerza i uzupełnia ofertę jaką proponują inne instytucje działające na terenie Gminy np. Ośrodek Kultury czy Biblioteka. Dzięki działaniom podejmowanym przez lokalne organizacje, dzieci, młodzież i dorośli mogą spędzać czas wolny, biorąc udział m.in. w warsztatach tematycznych czy też zajęciach sportowych.

Gmina Unisław jako jeden z celów Strategii Rozwoju zakłada wspieranie wszelkich działań dotyczących **ekonomii społecznej**, działającej na zasadzie łączenia celów społecznych i

ekonomicznych. Wymiar społeczny takiej działalności wyraża się poprzez pierwszeństwo celów indywidualnych i społecznych ponad zyskiem, który powinien być przeznaczony na maksymalizację korzyści społecznych, np. poprzez dostarczanie wysokiej jakości usług lub działanie na rzecz rozwoju lokalnej społeczności. Stąd ważną funkcją ekonomii społecznej jest nie tylko działalność usługowa, handlowa czy produkcyjna, ale integracja i rozwój społeczności, a przedsiębiorstwo społeczne działa nie dla zysku, tylko dla ludzi.

O ile istnieje wiele definicji ekonomii społecznej, gospodarki społecznej czy przedsiębiorczości społecznej, o tyle trudno jest precyzyjnie wskazać podmioty należące do tego sektora. Taka próba została podjęta w projekcie Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej. Korzystając z powyższego wzorca, do sektora ekonomii społecznej zaliczono:

- przedsiębiorstwa społeczne (o charakterze rynkowym)
 - podmioty o różnym statusie prawnym, prowadzące działalność gospodarczą, które wypracowane zyski wykorzystują do osiągnięcia celów społecznych;
- podmioty ekonomii społecznej (o charakterze integracyjnym - podmioty prowadzące działania z zakresu reintegracji społeczno - zawodowej, przygotowujące osoby wykluczone i zagrożone wykluczeniem społecznym (w tym szczególnie osoby niepełnosprawne) do wejścia na rynek pracy, w tym do utworzenia przedsiębiorstwa społecznego. Klienci tych podmiotów stanowią zaplecze sektora ekonomii społecznej);
- podmioty wspierające sektor ekonomii społecznej (podmioty powołane w celu wspierania przedsiębiorczości społecznej w regionie lub realizujące zadania z tego obszaru);
- otoczenie sektora ekonomii społecznej (podmioty, które wpływają na kondycję sektora ekonomii społecznej w regionie, w tym sprzyjają jej rozwojowi).

Podmioty ekonomii społecznej działają w różnych obszarach gospodarki, w zależności od potencjału, lokalnego zapotrzebowania czy tradycji. Katalog podejmowanych działalności jest szeroki i nie ma charakteru zamkniętego, można jednak wyodrębnić obszary najczęściej zagospodarowywane:

- * usługi opiekuńcze (nad osobami starszymi, nad dziećmi),
- * rekultywacja zniszczonych terenów,
- * kształtowanie krajobrazu, pielęgnacja terenów zielonych,
- * ochrona środowiska,
- * zagospodarowanie odpadów,
- * usługi komunalne: remontowo-budowlane, utrzymywanie czystości, naprawa dróg,
- * kultura,
- * edukacja,
- * sport i rekreacja,
- * ochrona zdrowia,
- * przygotowywanie posiłków i catering,
- * rękodzieło, działalność związana z tradycją regionalną,
- * usługi o charakterze wzajemnym, np. Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych, banki czasu.

Niezależnie od wyboru branży, ekonomia społeczna powinna służyć rozwiązywaniu problemów dotyczących danej społeczności.

W dłuższej perspektywie podmioty ekonomii społecznej mają szansę stać się głównymi wykonawcami masowych, dobrze świadczonych i tanich usług społecznych. Istotnym obszarem może również stać się segment usług niszowych, mniej opłacalnych dla biznesu, obejmujący m.in. przeciwdziałanie powodziom, energię odnawialną, wykorzystanie dziedzictwa kulturowo-przyrodniczego, zagospodarowanie i recykling odpadów, utrzymanie czystości oraz gospodarkę leśną. Choć prawdopodobnie ekonomia społeczna nie rozwiąże strukturalnych problemów polskiego rynku pracy, to może jednak stanowić jego ważny element, atrakcyjny dla tych osób, które z różnych względów nie radzą sobie w tradycyjnych przedsiębiorstwach nastawionych na osiągnięcie zysku.

W Gminie Unisław działają stowarzyszenia, które na tym terenie realizują swoje statutowe cele. W poniższej tabeli zawarto najważniejsze informacje dotyczące podstawowej działalności.

Tabela 16. Dane dotyczące organizacji pozarządowych działających na terenie Gminy Unisław

Sport, ruch i rekreacja			
Lp.	Nazwa organizacji pozarządowej	adres	Podstawowa działalność
1.	Klub Sportowy „UNISLAVIA”	ul. Parkowa 20, 86-260 Unisław ksunislavia@wp.pl	PIŁKA NOŻNA - szkolenie i prowadzenie sekcji piłki nożnej w różnych kategoriach wiekowych, - uczestnictwo w rozgrywkach piłki nożnej
2.	Uczniowski Klub Sportowy „KMICIC” Unisław	ul. Lipowa 31, 86-260 Unisław uks_kmicic@op.pl sport@unislaw.pl justa.gm@interia.pl	LEKKOATLETYKA - zapewnienie dzieciom i młodzieży dodatkowych zajęć z zakresu lekkiej atletyki, piłki ręcznej, piłki siatkowej itp. - udział w zawodach sportowych, - organizacja marszy na orientacje
3.	RUGBY KLUB UNISŁAW	ul. Spokojna 16, 86-260 Unisław rugby.uni@wp.pl	RUGBY - prowadzenie treningów rugby dla dzieci i młodzieży, - uczestnictwo w rozgrywkach rugby
4.	Stowarzyszenie UNISŁAW TEAM	Bruki Unisławskie 32/4, 86-260 Unisław unislawteam1@wp.pl	PIŁKA NOŻNA HALOWA (FUTSAL) - prowadzenie treningów dla drużyn U-14, U-16, U-18 i U-20, - udział w meczach, sparingach i turniejach
5.	Towarzystwo Sportowo -Kolekcyjerskie	ul. Rynkowa 14/1, 86-260 Unisław tsk.unislaw@interia.pl	STRZELECTWO - zajęcia sekcji strzeleckiej sportowej, strzeleckiej historycznej i łuczniczej, - udział w zawodach

6.	Klub Sportowy „OLIMP UNISŁAW”	ul. Chełmińska 21, 86-260 Unisław szbmw@wp.pl	PIŁKA NOŻNA (oldboys) - treningi piłki nożnej, - organizacja meczy i turniejów m.in. Memoriał Czesława Franczyka, Memoriał Władysława Bonieckiego
Działania na rzecz osób niepełnosprawnych			
Lp.	Nazwa organizacji pozarządowej	adres	Podstawowa działalność
1.	Stowarzyszenie na rzecz Osób Niepełnosprawnych „ISKIERKA”	ul. Lipowa 31, 86-260 Unisław iskierka.unislaw@wp.pl	Prowadzenie i organizacja przy udziale specjalistów i wolontariuszy: - grup wczesnego wspomaganie dla najmłodszych podopiecznych i ich rodziców, - zajęć świetlicowych i rekreacyjno-sportowych dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, - terapii naturalnej w postaci dogoterapii - wyjazdów i wycieczek, - projektów tematycznych aktywizujących osoby niepełnosprawne i zapewniających im wyrównywanie szans
Warsztaty, działania integracyjne, wyjazdy aktywizujące społeczność lokalną			
Lp.	Nazwa organizacji pozarządowej	adres	Podstawowa działalność
1.	Towarzystwo Oświatowe „OD NOWA”	Grzybno 71, 86-260 Unisław toodnowa@wp.pl	- prowadzenie Niepublicznego Przedszkola „Kubuś Puchatek”, - poprawa bazy materialnej wsi i placówek oświatowych, - integracja członków miejscowości Grzybna i okolic, - organizacja warsztatów (dekupaż), turniejów (tenis, szachy), wyjazdów dla dzieci i młodzieży szkolnej, imprez o charakterze kulturalnym, edukacyjnym i sportowym
2.	Stowarzyszenie Inicjatyw Wiejskich „MAŁA OJCZYŻNA” w Brukach Unisławskich	Bruki Unisławskie 32B, 86-260 Unisław siw.malaojczyzna@gmail.com	- prowadzenie i wspieranie działań Szkoły Podstawowej w Brukach Unisławskich, - prowadzenie działalności edukacyjnej, opiekuńczo-wychowawczej na rzecz dzieci, młodzieży i dorosłych oraz poprawa bazy materialnej placówek oświatowych, - integrację mieszkańców wsi Bruk Unisławskich, Błot i okolic
3.	Stowarzyszenie „INTEGRA”	ul. Wiślana 3/4, 86-260 Unisław	- pomoc osobom uzależnionym i cierpiącym z powodu izolacji

	z siedzibą w Unisławiu	bruikiu@interia.pl	i marginalizacji oraz wspierania ich w powrocie do życia społecznego, - prowadzenie Stanicy – miejsca spotkań dla osób uzależnionych i ich rodzin, warsztatów i przedsięwzięć skierowanych do środowisk borykających się z nałogami
4.	Unisławskie Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych „ŚWIATOWID”	ul. Lipowa 31, 86-260 Unisław sis.swiatowid@wp.pl	- stwarzanie możliwości wszechstronnego psychofizycznego rozwoju dzieci i młodzieży, - rozwijanie kultury wśród dzieci i młodzieży oraz w ich środowisku, - organizacja zajęć pozaszkolnych, warsztatów, wyjazdów dla dzieci i młodzieży szkolnej
5.	Unisławskie Towarzystwo Historyczne	ul. Lipowa 31, 86-260 Unisław uth1@wp.pl	- badanie i popularyzacja historii ziemi chełmińskiej, a zwłaszcza Gminy Unisław oraz aktywizacja lokalnego środowiska twórczego, - elektroniczna archiwizacja źródeł oraz przekazywanie społeczności lokalnej informacji bieżących za pomocą mediów (telewizja, portal internetowy)
6.	Stowarzyszenie „Na Rzecz Rozwoju Gminy Unisław”	ul. Parkowa 22, 86-260 Unisław rozwoj-unislaw@wp.pl	- prowadzenie Niepublicznego Przedszkola „Zielony Zakątek” w Unisławiu z Filiami w Grzybnie i Kokocku; - podejmowanie, realizowanie i propagowanie inicjatyw edukacyjno-kulturalnych i artystycznych, - podtrzymywanie i wzmacnianie integracji społecznej, - działalność na rzecz poprawy jakości i życia mieszkańców m.in. organizacja lokalnych uroczystości na terenie gminy, zajęć tematycznych dla dzieci i młodzieży

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Unisławiu

Stowarzyszenia o charakterze sportowym mogą rozwijać swoją działalność w oparciu o bazę sportową znajdująca się na terenie Gminy Unisław. Gmina dysponuje następującymi urządzeniami infrastruktury sportowej:

- Hala Widowiskowo- Sportowa przy ulicy Spokojnej w Unisławiu,
- Gminny Stadion Sportowy im. Władysława Bonieckiego przy ulicy Chełmińskiej w Unisławiu,
- Kompleks boisk sportowych Orlik przy ulicy Magazynowej w Unisławiu,
- Street Workout Park przy ulicy Magazynowej w Unisławiu,
- Boisko sportowe w Stablewicach,
- Boisko sportowe w Raciniewie,
- Boisko do piłki plażowej w Raciniewie,
- Bieżnia 4 –torowa w Grzybnie.

Boiska sportowe funkcjonują również przy szkołach podstawowych w Grzybnie i w Kokocku.

Gmina Unisław w ostatnich latach dzięki własnym środkom oraz dofinansowaniu z PROW w ramach tzw. „małych projektów” zainwestowała w budowę placów zabaw m.in. w miejscowości Unisław (2 place zabaw), Raciniewo, Kokocko, Głazewo, Stablewice, Grzybno, Bruki Unisławskie (projekt stowarzyszenia „Mała Ojczyzna”). Wykonane zostały również remonty świetlic wiejskich w miejscowości: Błoto, Bruki Kokocka, Bruki Unisławskie, Głazewo, Gołoty, Grzybno, Kokocko. Prace zostały wykonane w ramach środków własnych, dofinansowania z PROW oraz funduszu sołectkiego danego sołectwa.

Na terenie Gminy Unisław już od 13 lat odbywają się biegi uliczne. Zawsze w pierwszą sobotę wakacji organizowany jest „**Półmaraton Unisławski**” oraz bieg towarzyszący na dystansie 10 km - „**Dziesiątka Unisławska**”. Biegi odbywają się na malowniczej trasie prowadzącej przez teren Chełmińskiego Parku Krajobrazowego, drogami o nawierzchni asfaltowej.

Trasa Półmaratonu Unisławskiego (21 097,5 m) prowadzi przez teren Gmin: Unisław i Kijewa Królewskiego, poprzez miejscowości Unisław (start), Stablewice, Bągart, Szymborno, Płutowo, Bruki Kokocka, Bruki Unisławskie, Unisław (meta). Trasa Dziesiątki Unisławskiej (10 000 m) biegnie przez miejscowości Unisław (start), Stablewice, Gołoty, Unisław (meta).

Tabela 17. Frekwencja osób startujących w Półmaratonie Unisławskim i Dziesiątce Unisławskiej w latach 2004-2016

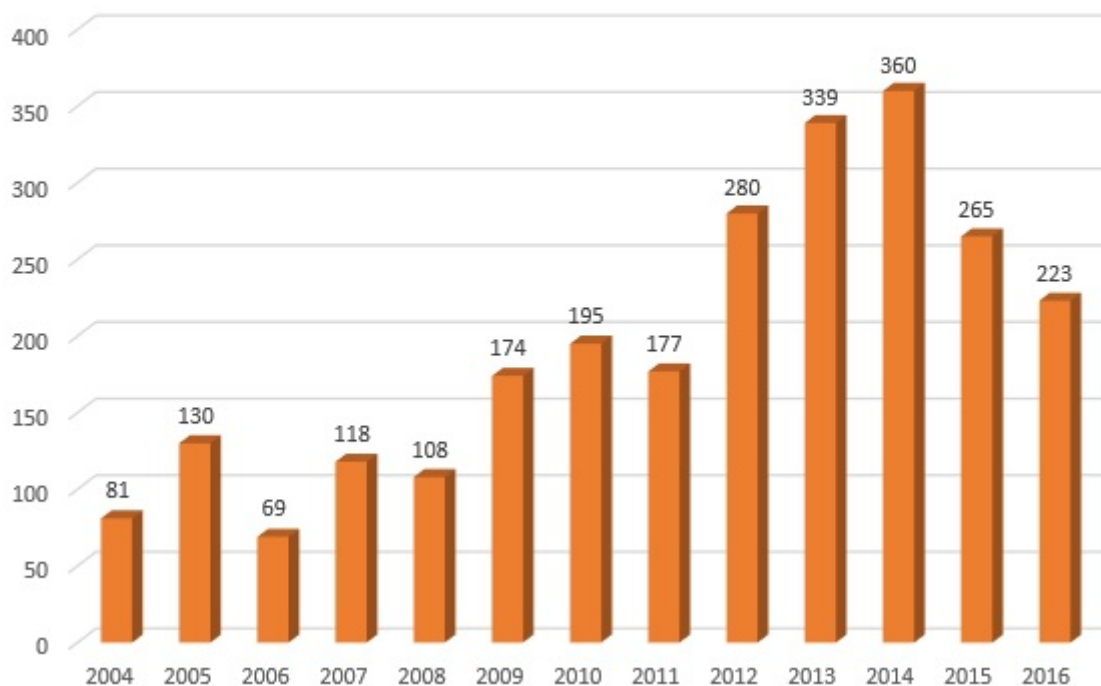
Półmaraton Unisławski													
Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba zawodników	81	130	69	118	108	174	195	177	280	339	360	265	223
Dziesiątka Unisławska													
Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba zawodników	23	23	28	34	42	67	83	119	134	187	237	142	189

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Unisławiu

Pierwsze zawody zostały zorganizowane w dniu 27 czerwca 2004 roku, uczestniczyło w nich 104 zawodników, w tym 81 osób w Półmaratonie oraz 23 osoby w biegu towarzyszącym na dystansie 10 km. Biegi cieszą się coraz większą popularnością wśród zawodników, którzy przybywają nie tylko z naszego kraju, ale również z zagranicy, czego dowodem jest udział w latach ubiegłych między innymi zawodników z Białorusi, Holandii, Mołdawii oraz Ukrainy.

Wykres 5.

Frekwencja osób startujących w Półmaratonie Unisławskim w latach 2004 - 2016

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Unisławiu

XIII Półmaraton Unisławski oraz Dziesiątka Unisławska – 2016 - zostały zaliczone do cyklu Grand Prix Województwa Kujawsko-Pomorskiego i są szóstym z kolei biegiem w edycji Grand Prix. Trasy biegów posiadają atest Polskiego Związku Lekkiej Atletyki.

Gmina Unisław należy do następujących stowarzyszeń:

1) **Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Zakole Dolnej Wisły** (uchwała Rady Gminy Unisław nr VII/35/08 z dnia 28.10.2008 r. w sprawie przystąpienia Gminy Unisław do Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Zakole Dolnej Wisły”). Lokalna Grupa Działania „Zakole Dolnej Wisły” to porozumienie partnerskie osób i instytucji zainteresowanych rozwojem obszarów wiejskich i poprawą jakości życia mieszkańców. Partnerstwo zostało zawarte w dniu 16.02.2006 r. i przybrało formę stowarzyszenia, w skład którego wchodzi reprezentanci gmin, organizacji pozarządowych, przedsiębiorstw, instytucji publicznych. W skład stowarzyszenia wchodziły do 2015 r. cztery sąsiadujące ze sobą gminy, w tym: Gmina Dąbrowa Chełmińska, Gmina Kijewo Królewskie, Gmina Pruszcz i Gmina Unisław. W 2015 roku Gminę Pruszcz zastąpiła Gmina Zławieś Wielka.

2) **Kujawsko-Pomorskie Samorządowe Stowarzyszenie „Salutaris”** (uchwała Rady Gminy Unisław nr XXX/243/13 z dnia 26.03.2013 r. w sprawie przystąpienia i wyznaczenia Delegata do Kujawsko-Pomorskiego Samorządowego Stowarzyszenia „Salutaris”). Celem statutowym stowarzyszenia „Salutaris” jest wspieranie idei samorządu terytorialnego i obrona wspólnych

interesów jego członków realizowane poprzez stworzenie, pielęgnowanie i wzmacnianie więzi solidarnościowych pomiędzy członkami w dziedzinie wzajemnego udzielania sobie pomocy w zakresie likwidowania skutków zdarzeń kryzysowych oraz zapobiegania im w przyszłości, w szczególności jeżeli skutki tych zdarzeń zagrażają życiu lub zdrowiu mieszkańców jednostki samorządu terytorialnego będącej członkiem zwyczajnym stowarzyszenia.

Na terenie Gminy Unisław prężnie działają również organizacje społeczne, w tym:

- Gminne Koło Gospodyń Wiejskich,
- Koła Gospodyń Wiejskich,
- Klub Amazonek w Unisławiu,
- Gminne Koło Emerytów i Rencistów w Unisławiu,
- Koło Gminnego Związku Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych.

Podstawowym priorytetem działalności ww. organizacji jest integracja mieszkańców, dbałość o zachowanie dziedzictwa kulturowego i historycznego, praca na rzecz społeczności lokalnej oraz współpraca z samorządem gminnym oraz jednostkami podległymi.

Potencjał:

1. Bogata infrastruktura sportowa na terenie Gminy.
2. Zasobny kalendarz imprez o charakterze kulturalnym i sportowym.
3. Bogata oferta zajęć i warsztatów proponowanych przez GOK dla wszystkich kategorii wiekowych.
4. Dynamiczny rozwój Gminnej Biblioteki Publicznej (m.in. dostęp do katalogu online) oraz tworzenie szerszej oferty biblioteczno-kulturalnej, we współpracy z Gminnym Ośrodkiem Kultury.
5. Duża liczba prężnie działających organizacji pozarządowych na terenie Gminy oraz szeroki zakres realizacji zadań publicznych.
6. Znaczny potencjał organizacji społecznych m.in. Koła Gospodyń Wiejskich działających na terenie sołectw.
7. Dobra współpraca pomiędzy GOK, GBP, organizacjami pozarządowymi i społecznymi.

Problemy:

1. Skoncentrowanie oferty kulturalnej głównie w miejscowości gminnej Unisław. Znikoma działalność GOK w pozostałych częściach Gminy Unisław.
2. Bardzo dobre zasoby w postaci wyremontowanych świetlic wiejskich, niestety słabo wykorzystywane na działalność kulturalną, warsztatową dla mieszkańców. Stąd duża potrzeba ożywienia świetlic wiejskich na terenie sołectw.

7. Obiekty zabytkowe

Zabytki odgrywają szczególną rolę wśród walorów kulturowych Gminy Unisław. To obiekty stanowiące świadectwo epoki i odległych zdarzeń, mające wartość kulturalną, historyczną, naukową, podlegające ochronie prawnej.

Do rejestru zabytków z terenu Gminy Unisław zostały dotychczas wpisane następujące obiekty:

- kościół parafialny pw. św. Bartłomieja w Unisławiu z XIII w.,
- pozostałości zespołu dworskiego z przełomu XVIII/XIX w., w tym spichrz z 1850 r. i park w Raciniewie z 2 poł. XIX w.,
- park dworski w Stablewicach (k. XIX w., pocz. XX w.),
- kościół parafialny pw. św. Michała Archanioła w Grzybnie z przełomu XIII/XIV w.,
- zbór ewangelicki, obecnie kościół rzymsko-katolicki filialny pw. Niepokalanego Serca NMP
- cmentarz ewangelicki z XIX w. w Kokocku.

W 2013 r. została opracowana gminna ewidencja zabytków, w której znalazły się obok ww. zabytków najbardziej rozpoznawalne na terenie Gminy Unisław pomniki przeszłości, w tym m.in.:

- dworzec kolejowy z 1912r. z magazynem ekspedycji z 1902r. znajdujący się przy ulicy Dworcowej w Unisławiu oraz wieża ciśnień zbudowana w 1910 r. na planie ośmiokąta z charakterystycznym ciemnym drewnianym szczytem,
- stodoła, obecny magazyn z połowy XIX wieku znajdujący się przy ulicy Parkowej w Unisławiu,
- obecny budynek GOK-u mieszczący się w dworze z ok. 1900 r. przy ulicy Parkowej 22 w Unisławiu, obok usytuowany jest park dworski z połowy XIX w.,
- budynek administracyjny Cukrowni oraz komin z kotłownią powstałe ok. XIX w.,
- dom przy ulicy Lipowej 48 w Unisławiu z początku XX w.,
- grodzisko z wczesnego średniowiecza położone na terenie miejscowości Unisław,
- dwór z ok. 1850 r., spichlerz folwarczny oraz park dworski z końca XIX w. znajdujące się we wsi Raciniewo,
- budynek gorzelni z 1902 r. i kuźni z końca XIX w. w Raciniewie,
- miejsce pamięci narodowej z 1939 r. – 1945 r. tzw. pomnik pomordowanych znajdujący się w lesie raciniewskim,
- dwór Tecklebergów wzniesiony w 1842 r., rozbudowany na przełomie XIX/XX w. oraz park dworski z połowy XIX w. znajdujący się w Stablewicach,
- budynek szkoły z początku XIX w. w miejscowości Bruki Kokocka (obecny budynek świetlicy wiejskiej),
- budynek mleczarni z początku XX w. (obecny budynek świetlicy wiejskiej) znajdujący się we wsi Bruki Unisławskie,

- dwór Tecklebergów z XIX/XX w. na którego szczycie widoczny jest herb dawnych zarządców, znajdujący się w miejscowości Gołoty,
- pałac z ok. 1900 r. (obecny budynek szkoły) w Grzybnie,
- mleczarnia oraz budynek szkoły z początku XX w. znajdujące się we wsi Kokocko,
- cmentarz menonicki z połowy XIX w. położony we wsi Błoto. Mennonici (tzw. Olędrzy mieszkańcy Holandii) osiedlili się w Basenie Unisławskim na początku XVII w. Do dziś po dawnych mieszkańcach pozostały wały przeciwpowodziowe, rowy melioracyjne, kanały oraz zabytkowe cmentarze menonickie.

Zarządzeniem Nr 0050.61.2016 Wójta Gminy Unisław z dnia 8 listopada 2016r. przyjęto Gminną Ewidencję Zabytków. Wykaz zabytków nieruchomych stanowi 143 pozycje, natomiast wykaz stanowisk archeologicznych na terenie Gminy Unisław stanowi 199 obiektów.

Gmina Unisław zamierza pozyskiwać środki finansowe na rewitalizację zabytków i przestrzeni publicznych o wartościach kulturowych, dzięki czemu nie będą ulegać dalszej degradacji, a wręcz przeciwnie zostaną odrestaurowane i wykorzystane na potrzeby społeczne.

Potencjał:

1. Liczne zabytkowe budynki oraz pomniki przeszłości np. cmentarze.
2. Współpraca i pomoc Urzędu Gminy w Unisławiu w pozyskiwaniu środków na remonty kościołów znajdujących się na terenie Gminy zapisanych w rejestrze zabytków.

Problemy:

1. Brak możliwości pozyskania środków finansowych zewnętrznych na odnowienie pomników przeszłości.

8. Oświata i wychowanie

Edukacja jest wskaźnikiem poziomu rozwoju lokalnej społeczności. Dobrze wykształceni mieszkańcy mają większe możliwości poruszania się po obecnym rynku pracy. W tym celu Gmina Unisław zabezpiecza swoim mieszkańcom edukację na jak najwyższym poziomie od szczebla przedszkolnego, poprzez szkołę podstawową, gimnazjum, po nauczanie na poziomie ponadgimnazjalnym. Od roku szkolnego 2017/2018 na skutek reformy edukacji rozpoczęto się „wygaszanie” gimnazjów, które zostały zastąpione ośmioklasową szkołą podstawową.

Rada Gminy Unisław w dniu 19 maja 2016 r. ustaliła następujący plan sieci przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w publicznych szkołach podstawowych prowadzonych przez Gminę Unisław:

- 1) Przedszkole Gminne „Krasnoludek” w Unisławiu;
- 2) Szkoła Podstawowa w Kokocku;
- 3) Szkoła Podstawowa w Zespole Szkół w Unisławiu.

Przedszkole Gminne „Krasnoludek” w Unisławiu istnieje od dnia 30 listopada 1946 r. Nazwę „Krasnoludek” nadano przedszkolu w 50 rocznicę jego utworzenia – 30.11.1996 r.

Przedszkole z dniem 01.02.2009 r. zostało przeniesione do budynku Szkoły Podstawowej przy ul. Lipowej 31 w Unisławiu. Od 1 września 2013 r. Przedszkole zapewnia codzienną opiekę 75 dzieciom w wieku od 3 do 6 lat. W przedszkolu funkcjonują obecnie 3 oddziały, a rodzice mają możliwość pozostawienia dzieci pod opieką nauczycieli od godziny 6.45 do godz. 15.45 (lub przez 11 godzin). W przedszkolu dzieci mają również możliwość realizacji obowiązkowego przygotowania przedszkolnego. Przedszkole dla swoich wychowanków oferuje bezpłatne zajęcia dodatkowe: język angielski, zajęcia umuzykalniające, arteterapię, szachy oraz zajęcia ruchowe. Ponadto wychowankom zapewnia się bezpłatną katechizację oraz logopedię.

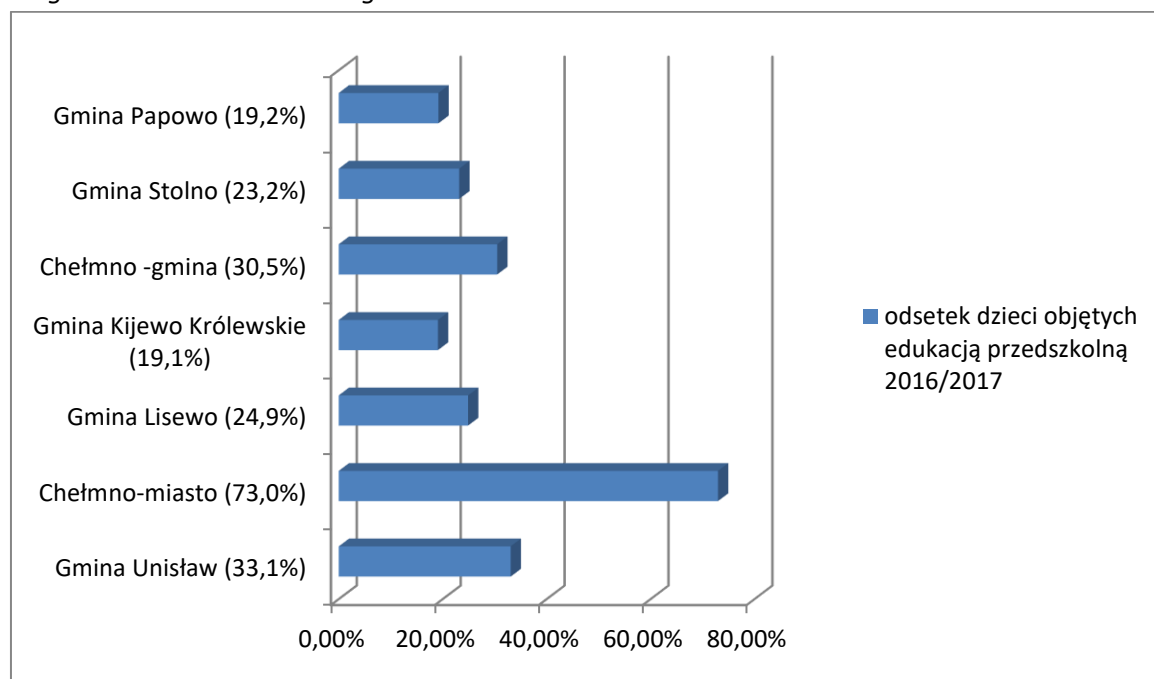
Na terenie Gminy Unisław funkcjonuje również Niepubliczne Przedszkole „Kubuś Puchatek” w Grzybnie, z oddziałami zamiejscowymi w Unisławiu i w Kokocku oraz Niepubliczne Przedszkole „Zielony Zakątek” z oddziałami zamiejscowymi w Grzybnie i Kokocku, a także Niepubliczna Szkoła w Brukach Unisławskich z oddziałem przedszkolnym.

Przedszkole w Grzybnie zostało otwarte 9 lutego 2002 r., a 11 lutego 2002 r. – odbyły się pierwsze zajęcia dydaktyczne. Od 1 września 2004r. organem prowadzącym przedszkola stał się Zarząd Towarzystwa Oświatowego „Od Nowa” w Grzybnie. W roku szkolnym 2016/2017 przedszkole utworzyło 7 oddziałów, 2 oddziały w Grzybnie oraz oddziały zamiejscowe: 4 oddziały w Unisławiu oraz 1 oddział w Kokocku. Od września 2013 roku przedszkole zapewnia opiekę ponad 140 dzieciom w wieku przedszkolnym. Gmina Unisław w celu zapewnienia opieki przedszkolnej jak największej ilości dzieci od 01.09.2012 r. do 30.06.2015 r. prowadziła w partnerstwie z Towarzystwem Oświatowym „Od Nowa” dwa projekty tj.: „Przedszkole na wsi dobra rzecz” oraz „Z Kubusiem Puchatkiem ruszamy w świat”. W ww. okresie na edukację przedszkolną pozyskano ok. 1 mln 400 tys. zł, z której corocznie skorzystało od 120 do 150 dzieci w wieku od 3 do 6 lat, a także w uzasadnionych przypadkach dzieci od 2,5 roku.

W Niepublicznym Przedszkolu „Zielony Zakątek” w Unisławiu, którego organem prowadzącym jest Stowarzyszenie „Na Rzecz Rozwoju Gminy Unisław” pierwsze zajęcia dydaktyczne odbyły się 1 września 2016 r. W roku szkolnym 2016/2017 utworzony został tylko 1 oddział przedszkolny w Unisławiu, natomiast od roku szkolnego 2017/2018 funkcjonuje aż 9 oddziałów przedszkolnych w 3 miejscowościach - 3 oddziały w Grzybnie, 1 oddział w Kokocku, 5 oddziałów w Unisławiu. Przedszkole obejmuje opieką dzieci od 2,5 do 6 lat. Przedszkole otwarte jest cały rok od poniedziałku do piątku przez średnio 11 godzin dziennie. Od 1 września 2017 r. placówka zapewnia opiekę ponad 200 dzieciom w wieku przedszkolnym z terenu gminy Unisław, ale także z gmin ościennych. W okresie od 01.07.2017-30.09.2018r. Gmina Unisław w partnerstwie ze Stowarzyszeniem „Na Rzecz Rozwoju Gminy Unisław” realizuje projekt **PRZYGODA MALUCHA – utworzenie nowych miejsc przedszkolnych na terenie Gminy Unisław**. Projekt realizowany jest w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego 2014-2020 - Oś Priorytetowa 10. Innowacyjna edukacja, Działanie 10.02. Kształcenie ogólne i zawodowe, Poddziałanie 10.02.01. Wychowanie przedszkolne. Na realizację projektu udało się pozyskać aż 2 160 000,00 zł (w tym kwota dofinansowania wynosi 1 836 000,00zł). Dzięki pozyskaniu tych funduszy w przedszkolu udało się utworzyć aż 180 nowych miejsc przedszkolnych, a 200 dzieci ma szansę realizować bezpłatne zajęcia dodatkowe (m.in.

zajęcia sportowe, logopedia, j. angielski szachy, robotyka, rytmika). Ponadto, w ramach projektu 5 nauczycieli przedszkola będzie miała możliwość podniesienia swoich umiejętności i kwalifikacji. Z uzyskanego dofinansowania przeprowadzone zostały także niezbędne remonty pomieszczeń, a przedszkole zostanie wyposażone w nowe meble, zabawki, sprzęt elektroniczny, komputerowy, a także – jako jedyne przedszkole na terenie naszej gminy - będzie dysponowało najnowszymi interaktywnymi pomocami dydaktycznymi (interaktywna podłoga, stolik multimedialny, tablica interaktywna).

Wykres 6. Liczba dzieci w wieku 3 – 6 lat objętych edukacją przedszkolną w roku szkolnym 2016/2017 na tle gmin Powiatu Chełmińskiego

Źródło:

Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Unisław

Gmina Unisław pod względem dostępności do edukacji przedszkolnej znacząco wyróżnia się na tle gmin powiatu chełmińskiego, gdzie w naszej Gminie drugi pod względem ilości odsetek dzieci jest objęty wychowaniem przedszkolnym i wynosi 33,1%.

Gmina Unisław jest organem prowadzącym dla:

- 1) Zespołu Szkół w Unisławiu, który obejmuje:
 - a) Szkołę Podstawową w Unisławiu,
 - b) Gimnazjum w Unisławiu,
 - c) Liceum Ogólnokształcące w Unisławiu,
 - d) Zasadniczą Szkołę Zawodową w Unisławiu;
- 2) Szkoły Podstawowej w Grzybnicy;
- 3) Szkoły Podstawowej w Kokocku.

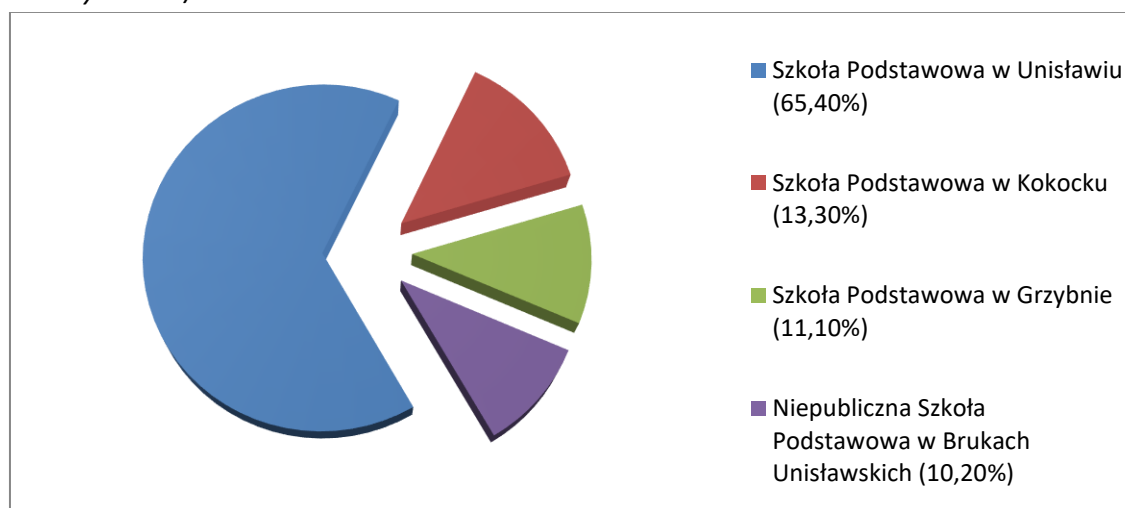
Tabela 18. Ilość uczniów w szkołach podstawowych na terenie Gminy Unistaw

Wyszczególnienie		Szkoła podstawowa - ilość uczniów i oddziałów					
		2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017
Szkoła Podstawowa w Unistawiu	uczniów	289	295	278	317	357	335
	oddziałów	14	14	13	15	16	16
Szkoła Podstawowa w Grzybnie	uczniów	53	51	53	57	64	57
	oddziałów	6	6	6	6	6	5
Szkoła Podstawowa w Kokocku	uczniów	60	63	66	66	61	55
	oddziałów	6	6	6	6	6	5
Szkoła Filialna w Brukach Unistawskich	uczniów	27	-	-	-	-	-
	oddziałów	4	-	-	-	-	-
Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Brukach Unistawskich	uczniów	-	32	34	40	32	52
	oddziałów	-	5	5	5	5	7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z SIO stan na 30.09.2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016 i 2017

Jak wynika z powyższej tabeli dość stabilną sytuacją co do ilości uczniów i oddziałów mogą cieszyć się szkoły podstawowe w Kokocku i Grzybnie. W Szkole Podstawowej w Unistawiu widoczne są wahania, nie tylko w ilości uczniów, ale również oddziałów. Wzrost liczby dzieci w roku szkolnym 2014/2015 oraz 2015/2016 spowodowany był obowiązkiem postania do szkół dzieci w wieku 6 lat.

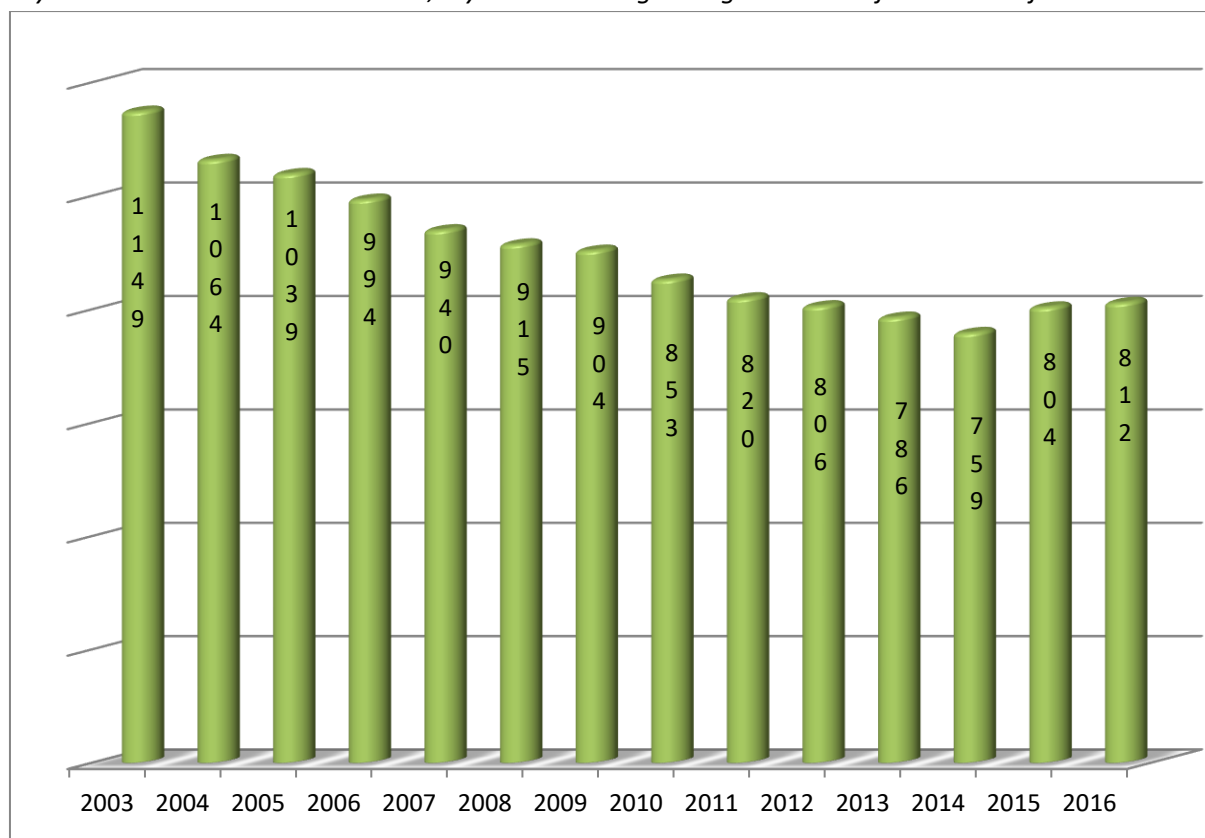
Wykres 7. Odsetek uczniów uczęszczających do szkół podstawowych na terenie Gminy Unistaw w roku szkolnym 2016/2017

Źródło: Opracowanie na podstawie danych Urzędu Gminy w Unistawiu

Jak wynika z wykresu, najwięcej uczniów uczęszcza do szkoły podstawowej w Unistawiu - 64,5% do 65,4% w skali ostatnich 5 lat. Uczniowie szkół podstawowych w Kokocku i Grzybnie stanowią około 25% ogółu uczniów, najmniej uczniów uczęszcza do niepublicznej szkoły w Brukach Unistawskich tj. 10,2% ogółu uczniów.

Wykres 8. Liczba uczniów w Gminie, kryterium według którego naliczona jest subwencja oświatowa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Unistawiu

Na podstawie danych przedstawionych graficznie w powyższym wykresie w Gminie Unistaw na przełomie ostatnich 15 lat zauważalny jest ciągły spadek liczby uczniów korzystających z oferty edukacyjnej gminy (od szkoły podstawowej do ponadgimnazjalnej). Nieznaczny wzrost liczby uczniów w 2014/2015 i 2015/2016 spowodowany był częściowym wprowadzaniem dzieci 6 letnich do klas pierwszych, z uwagi na zmiany w ustawie o systemie oświaty (przywrócenie obowiązku szkolnego od 7 roku życia).

Tabela 19. Gimnazja i szkoły ponadgimnazjalne (dane SIO - stan na 30.09. w poszczególnych latach)

Nazwa szkoły wchodzącej w skład Zespołu Szkół	Liczba oddziałów/liczba uczniów w roku szkolnym					
	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017
Gimnazjum w Unistawiu	11 oddziałów/ 251 uczniów	10 oddziałów/ 240 uczniów	9 oddziałów/ 219 uczniów	9 oddziałów/ 209 uczniów	9 oddziałów/ 202 uczniów,	7 oddziałów/ 157 uczniów w tym 1 oddział sportowy

					w tym 1 oddział sportowy	
Liceum Ogólnokształcące w Unistawiu	3 oddziały/ 59 uczniów	3 oddziały/ 47 uczniów	3 oddziały/ 55 uczniów	3 oddziały/ 52 uczniów	2 oddziały/ 36 uczniów	2 oddziały/ 26 uczniów
Zasadnicza Szkoła Zawodowa w Unistawiu	3 oddziały/ 67 uczniów	3 oddziały/ 58 uczniów	3 oddziały/ 54 uczniów	3 oddziały/ 63 uczniów	3 oddziały/ 57 uczniów	3 oddziały/ 45 uczniów

Źródło: Opracowanie na podstawie danych Urzędu Gminy w Unistawiu

Zgodnie z powyższą tabelą - od 2011 roku zauważalny jest spadek liczby uczniów oraz oddziałów w gimnazjum. Średnia liczba gimnazjalistów w oddziale w poszczególnych latach szkolnych sukcesywnie malała. W roku szkolnym 2015/2016 utworzono oddział sportowy z następującymi dyscyplinami: chłopcy – piłka nożna halowa; dziewczęta – piłka ręczna.

Unistawskie liceum ogólnokształcące oraz zasadnicza szkoła zawodowa na przełomie lat 2011-2014 cieszyły się podobnym zainteresowaniem uczniów; corocznie tworzone nowe oddziały. W roku szkolnym 2015/2016 nie udało się utworzyć klasy pierwszej unistawskiego liceum, z uwagi na brak kandydatów.

W Zasadniczej Szkole Zawodowej w Unistawiu uczniowie kształcą się w zawodach: sprzedawca, mechanik pojazdów samochodowych, piekarz, stolarz, fryzjer, kucharz, elektromechanik pojazdów samochodowych, ślusarz i elektryk. Rozkład uczniów pomiędzy poszczególne klasy prezentuje poniższa tabela.

Tabela 20. Liczba uczniów w Zasadniczej Szkole Zawodowej według profili kształcenia, zawodów i specjalności w roku szkolnym 2016/2017 (SIO 30.09.2016r.)

Liczba uczniów	I	II	III	Ogółem
Sprzedawca	0	1	3	4
Mechanik pojazdów samochodowych	4	1	4	9
Piekarz	0	1	1	2
Stolarz	0	0	4	4
Fryzjer	2	0	4	6
Kucharz	4	2	5	11
Elektromechanik pojazdów samochodowych	0	1	1	2
Ślusarz	2	1	0	3
Elektryk	0	0	1	1
Dekarz	1	2	0	3
Ogółem	13	9	23	45

Źródło: Opracowanie na podstawie danych Urzędu Gminy w Unistawiu

W roku szkolnym 2016/2017 szkoły i przedszkole miały do dyspozycji 48 sal lekcyjnych i 2 pracownie komputerowe. Uczniowie szkoły w Grzybnie i Unistawiu korzystają z sal gimnastycznych. W Unistawiu funkcjonuje również świetlica szkolna. Jedynie Szkoła Podstawowa w Kokocku nie posiada świetlicy i sali gimnastycznej, uczniowie korzystają z położonego na terenie szkoły boiska do piłki nożnej i ręcznej. Uczniom wszystkich szkół umożliwia się odbywanie

zajęć wychowania fizycznego na hali sportowej w Unisławiu oraz na boisku „Orlik” w Unisławiu. Uczniowie z szkół podstawowych z Kokocka i Grzybna dowożeni są na zajęcia wychowania fizycznego do hali sportowej. Uczniowie Zespołu Szkół korzystają również z gminnego stadionu sportowego w Unisławiu.

Wszystkie szkoły pracują na jedną zmianę.

Przedszkole Gminne posiada kuchnię i stołówkę, w Szkole Podstawowej w Kokocku jest kuchnia, natomiast Szkoła Podstawowa w Grzybnie posiada stołówkę. Uczniowie Szkoły Podstawowej w Unisławiu oraz Gimnazjum korzystają ze stołówki przedszkolnej.

Warto podkreślić, iż poziom nauczania w gminnych placówkach oświatowych jest dobry, co potwierdzają chociażby wyniki egzaminów zewnętrznych.

Tabela 21. Wyniki sprawdzianu w latach 2014/2015 i 2015/2016 szkół z Gminy Unisław na tle powiatu, województwa i kraju

Wyniki %		Część I			Część II
		j. polski	matematyka	ogółem	j. angielski
Polska	2014/2015	73%	61%	67%	78%
	2015/2016	71%	54%	63%	71%
Województwo kujawsko-pomorskie	2014/2015	70%	58%	64%	75%
	2015/2016	69%	51%	64%	68%
Powiat chełmiński	2014/2015	68%	55%	62%	72%
	2015/2016	66%	47%	56%	64%
Gmina Unisław	2014/2015	71%	62%	66%	77%
	2015/2016	67%	50%	59%	27%

Źródło: Opracowanie na podstawie danych sprawozdania OKE

Wyniki szkół podstawowych z Gminy Unisław są wyższe od średniego wyniku szkół powiatu chełmińskiego oraz wszystkich szkół województwa kujawsko-pomorskiego (poza językiem angielskim w roku szkolnym 2015/2016). Średni wynik Gminy Unisław jest niższy od średniego wyniku wszystkich szkół podstawowych w Polsce. Średni Wynik szkół w wysokości 66% z I części sprawdzianu w powiecie chełmińskim uzyskały tylko dwie gminy: Gmina Unisław i Gmina Chełmno i był to najwyższy wynik w powiecie. Z języka polskiego najlepsze wyniki osiągnęli uczniowie szkół podstawowych w Gminie Unisław i w Gminie Papowo Biskupie – 71%, natomiast z matematyki uczniowie szkół podstawowych w Gminie Unisław i Gminie Chełmno – 62%. Na tle powiatu chełmińskiego średni wynik szkół Gminy Unisław – 77% z II części sprawdzianu był najlepszym wynikiem w powiecie w roku szkolnym 2014/2015.

Tabela 22. Średnie wyniki egzaminu w roku 2015/2016 na tle powiatu, województwa i kraju

Wyniki średnie w %	Polska	Województwo kujawsko-pomorskie	Powiat chełmiński	Gmina - Gimnazjum w Unistawiu	Miejsce w powiecie
Część humanistyczna z zakresu języka polskiego	69%	68%	68%	69% stanin 5	II
Część humanistyczna z zakresu historii i wos	56%	55%	56%	58% stanin 6	III
Część matematyczno-przyrodnicza z zakresu matematyki	49%	46%	48%	49% stanin 6	III
Część matematyczno-przyrodnicza z zakresu przedmiotów przyrodniczych	51%	49%	50%	51% stanin 5	III
Język angielski – poziom podstawowy	64%	61%	55%	64% stanin 5	I
Język angielski – poziom rozszerzony	45%	42%	36%	46%	I
Język niemiecki – poziom podstawowy	57%	51%	66%	47% stanin 5	III

Źródło: Opracowanie na podstawie danych ze sprawozdania OKE w Gdańsku

Na tle gmin powiatu chełmińskiego w roku 2015 Gimnazjum w Unistawiu najlepiej wypadły średnie wyniki z języka angielskiego i z części humanistycznej - historia i wiedza o społeczeństwie (1 miejsce wśród gmin powiatu). W części matematyczno-przyrodniczej najlepiej wypadły gimnazja z miasta Chełmna, natomiast unistawscy gimnazjaliści uplasowali się na drugim miejscu, zarówno w matematyce jak i przedmiotach przyrodniczych. Również na drugim miejscu zaraz po gimnazjach z miasta Chełmno uplasowaliśmy się z wynikiem języka polskiego. Do egzaminu z języka niemieckiego przystąpiło 18-tu gimnazjalistów, na tle powiatu uzyskując ostatnie 3 miejsce.

Wielkość subwencji, dotacji i wydatków na oświatę i wychowanie w Gminie Unistaw przedstawia poniższa tabela.

Tabela 23. Dane dotyczące oświaty i wychowania

Dane ogólne dotyczące Gminy Unisław	Dane z 2016 r. (wykonanie w zł)	Dane z 2015 r. (wykonanie w zł)	Dane z 2014 r. (wykonanie w zł)	Dane z 2013 r. (wykonanie w zł)	Dane z 2012 r. (wykonanie w zł)
Otrzymana subwencja oświatowa	7 130 641,00	7.229.518,00	6.626.847,00	6.843.366,00	6.677.086,00
Dotacja celowa na realizację zadań własnych w zakresie wychowania przedszkolnego	341 130,00	367.663,69	395.006,00	112.608,00	0,00
Wydatki na oświatę i wychowanie w działach 801	9 444 886,47	9.791.739,48	8.605.236,83	8.782.215,44	9.229.510,12

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z lat 2012-2017 w oparciu o sprawozdania z wykonania budżetu Gminy

Powyższa tabela wskazuje, iż kwota wydatków na oświatę znacznie przekracza kwotę otrzymywanych subwencji. Różnicę pomiędzy wysokością otrzymywanej subwencji a wydatkami na oświatę i wychowanie Gmina Unisław ponosi z własnych środków. Z dniem 31 sierpnia 2012 r. zlikwidowano Szkołę Podstawową w Brukach Unisławskich. Powstanie Niepublicznej Szkoły Podstawowej w Brukach Unisławskich obniżyło wydatki na oświatę z budżetu Gminy, natomiast dzieci z terenu miejscowości Bruki Unisławskie i Błoto mogą nadal kontynuować naukę w budynku szkoły prowadzonym przez Stowarzyszenie Inicjatyw Wiejskich „Mała Ojczyzna” w Brukach Unisławskich.

Potencjał:

1. Zapewnienie edukacji dzieciom na poziomie wychowania przedszkolnego, organizowanie miejsc dla dzieci w przedszkolach niepublicznych.
2. Dobre warunki kształcenia na każdym poziomie.
3. Możliwość edukacji na poziomie ponadgimnazjalnym.
4. Dobre wyniki edukacyjne uczniów.
5. Bardzo dobra baza sportowa, min. Hala sportowa, boisko Orlik, stadion sportowy
6. Obiekty edukacyjne na terenie gminy: Astro baza oraz Ośrodek Edukacji Ekologiczno-Łowieckiej.

Problemy:

1. Malejąca liczba uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych.
2. Niewystarczająca wysokość otrzymywanej z budżetu państwa subwencji oświatowej.
3. Wysokie wydatki na oświatę obniżające zdolność inwestycyjną Gminy Unistaw.

9. Ochrona zdrowia, pomoc społeczna i bezpieczeństwo publiczne

Gminny Ośrodek Zdrowia funkcjonujący w miejscowości Unistaw rozpoczął swoją działalność w dniu 17.11.1998 r. roku na podstawie wpisu do rejestru publicznych zakładów opieki zdrowotnej pod nr PZOZ 31 (aktualnie wpis do Krajowego Rejestru Sądowego, postanowienie z dnia 2.04.2001 r. nr KRS 0000005553).

Przedmiotem działalności GOZ w Unistawiu jest zapewnienie podstawowej opieki zdrowotnej dla ogółu ludności poprzez:

- udzielanie świadczeń zapobiegawczo leczniczych (tj. opieka ambulatoryjna, opieka domowa),
- prowadzenie czynnego poradnictwa,
- opieka nad dziećmi szkół (higiena szkolna),
- szerzenie oświaty zdrowotnej,
- orzekanie o stanie zdrowia lub wydawanie innych orzeczeń lekarskich na żądanie pacjenta, zakładów pracy, organów ścigania i innych podmiotów prawnych uprawnionych do zasięgnięcia opinii.

Ośrodek może również prowadzić działalność gospodarczą wspomagającą i uzupełniającą działalność podstawową.

Gminny Ośrodek Zdrowia w Unistawiu jest czynny w dni powszednie w godzinach od godz. 7.00 do godz. 21.00. Natomiast w przypadku nagłych zachorowań GOZ czynny jest w soboty od godz. 8.00 do godz. 11.00 oraz święta od godz. 8.00 do godz. 10.00. Świadczone są również w dni powszednie wizyty domowe. Świadczenia udzielane są w zakresie opieki lekarza, pielęgniarki środowiskowej, położnej oraz pielęgniarki szkolnej.

W GOZ w Unistawiu pracuje w ramach personelu medycznego: 4 lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej (w tym kierownik placówki), 2 lekarzy ginekologów-położników, 2 stomatologów, 7 pielęgniarek (w tym jedna szkolna), 1 położna, 2 osoby wykonujące prace laboratoryjne i 3 osoby prowadzące rehabilitacje. W GOZ funkcjonuje również pracownia EKG oraz pracownia Ultrasonografii. Wykonywane są również badania spirometryczne.

Obok gabinetów medycznych w budynku przychodni na I piętrze (możliwość przemieszczenia się windą) funkcjonuje gabinet stomatologiczny oraz gabinety rehabilitacji. Zwłaszcza gabinet fizjoterapii cieszy się dużym zainteresowaniem lokalnej społeczności oraz mieszkańców z sąsiednich gmin. Gabinet kinezyterapii zapewnia ćwiczenia i masaż ręczny, natomiast gabinet fizykoterapii zapewnia bogaty katalog usług, w tym m.in. światłolecznictwo (promieniowanie podczerwone i ultrafioletowe), elektrolecznictwo (galwanizacja, elektrostymulacja), ciepłolecznictwo (okłady parafinowe, okłady ciepłe - termozele), magnetoterapia, laseroterapia, krioterapia, sonoterapia, hydroterapia, aerosoloterapia (inhalacje), mechanoterapia (fala uderzeniowa), masaż uciskowy.

Pomoc społeczna to instytucja polityki społecznej państwa mająca na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, z którymi nie są one w stanie sobie sami poradzić przy wykorzystaniu swoich możliwości, uprawnień i własnych środków. Organizacją zadań z zakresu pomocy społecznej na terenie Gminy Unisław zajmuje się **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Unisławiu**. Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej tut. GOPS realizuje zadania m.in. w zakresie:

- 1) świadczenia pieniężne:
 - a) zasiłek stały,
 - b) zasiłek okresowy,
 - c) zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy;
- 2) świadczenia niepieniężne:
 - a) praca socjalna,
 - b) poradnictwo specjalistyczne,
 - c) pomoc rzeczowa,
 - d) posiłek,
 - e) schronienie,
 - f) niezbędne ubranie,
 - g) usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze,
 - h) składki na ubezpieczenie zdrowotne,
 - i) sprawienie pogrzebu,
 - j) interwencja kryzysowa,
 - k) kierowanie do domu pomocy społecznej;
- 3) przyznawanie świadczeń rodzinnych, które są wykonywane jako zadania zlecone z zakresu administracji rządowej zgodnie z ustawą z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych;
- 4) przyznawania świadczeń z funduszu alimentacyjnego, które są wykonywane jako zadania zlecone z administracji rządowej zgodnie z ustawą z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów;
- 5) podejmowania szeregu działań na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- 6) koordynowanie i obsługa organizacyjno-techniczna Zespołu Interdyscyplinarnego składającego się z przedstawicieli (specjalistów) różnych instytucji w tym: policjant, kurator, pedagog, pracownik socjalny i etc. - podejmujących interwencję w środowiskach zagrożonych różnymi rodzajami patologii, zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- 7) ustalanie prawa do posiadania tzw. Karty Dużej Rodziny na podstawie ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny;
- 8) przyznawanie dodatków mieszkaniowych, które są realizowane jako zadanie własne gminy zgodnie z ustawą z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych;

- 9) pozostałe zadania realizowane na podstawie uchwał Rady Gminy oraz upoważnień i umów.

Tabela 24. Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS w Unisławiu w latach 2012-2016

Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS w Unisławiu	Lata				
	2012	2013	2014	2015	2016
Rodziny	481	564	566	538	554

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Unisławiu

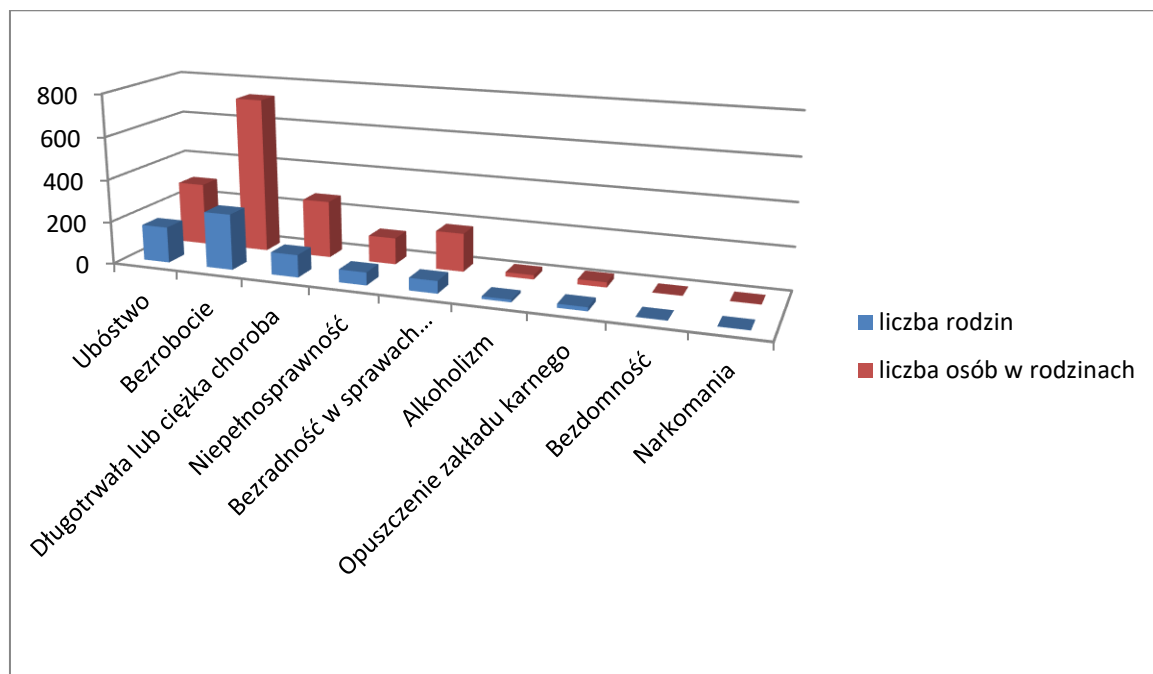
Dane z powyższej tabeli wskazują, że liczba rodzin korzystających z pomocy tut. GOPS znacznie wzrosła od 2013 r. i od tego czasu w utrzymuje się na podobnym poziomie. W 2015 r. roku odnotowano nieznaczny spadek (o 28 rodzin) w porównaniu z rokiem 2014, w roku 2016 – w porównaniu z rokiem 2015 - nastąpił wzrost liczby rodzin korzystających z pomocy o 16.

Na podstawie informacji uzyskanych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej za 2015 oraz za 2016 r. głównymi przyczynami upoważniającymi mieszkańców Gminy do korzystania z pomocy GOPS w Unisławiu są:

Rok 2015

- 1) Bezrobocie (262 rodziny, 731 osób w rodzinach);
- 2) Ubóstwo (169 rodzin, 295 osób w rodzinach);
- 3) Długotrwała lub ciężka choroba (105 rodzin, 269 osób w rodzinach);
- 4) Niepełnosprawność (60 rodzin, 125 osób w rodzinach);
- 5) Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego (58 rodzin, 180 osób w rodzinach);
- 6) Opuszczenie zakładu karnego (18 rodzin, 24 osoby w rodzinach);
- 7) Alkoholizm (12 rodzin, 20 osób w rodzinach);
- 8) Bezdumność (1 osoba);
- 9) Narkomania (1 osoba).

Wykres 9. Przyczyny korzystania z pomocy GOPS w Unisławiu w latach 2015 - 2016

Źródło:

Opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Unistawiu

Rok 2016

- 1) Bezrobocie (174 rodziny, 487 osób w rodzinach);
- 2) Ubóstwo (111 rodzin, 290 osób w rodzinach);
- 3) Długotrwała lub ciężka choroba (96 rodzin, 214 osób w rodzinach);
- 4) Niepełnosprawność (68 rodzin, 155 osób w rodzinach);
- 5) Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego (41 rodzin, 135 osób w rodzinach);
- 6) Alkoholizm (13 rodzin, 17 osób w rodzinie);
- 7) Bezdomność (0 rodzin);
- 8) Narkomania (1 osoba);
- 9) Potrzeba ochrony macierzyństwa (30 rodzin, 148 osób w rodzinach, w tym wielodzietność 19 rodzin, 105 osób w rodzinach);
- 10) Przemoc w rodzinie (13 rodzin, 49 osób w rodzinach);
- 11) Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (7 rodzin, 11 osób w rodzinach).

Najwięcej rodzin oraz osób korzysta z pomocy Ośrodka z uwagi na problem bezrobocia. Jak wynika z danych to brak zatrudnienia jest głównym powodem ubiegania się o pomoc. W podanych latach GOPS wspierał osoby dotknięte brakiem pracy poprzez udzielanie świadczeń w formie zasiłku okresowego, celowego oraz dożywiania w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Drugą przesłanką do udzielania wsparcia jest niekorzystna sytuacja finansowa rodzin z uwagi na dotyczące je ubóstwo. Jednakże to powód przyznawania pomocy ściśle związany z bezrobociem, który generuje trudności materialne mieszkańców i ich rodzin. Trudną sytuację finansową powoduje również długotrwała lub ciężka choroba klientów Ośrodka. Osoby borykające się z poważnymi problemami

zdrowotnymi stanowią trzecią w kolejności grupę odbiorców pomocy GOPS w Unisławiu. W Gminie Unisław skala zjawiska bezdomności oraz narkomanii jest znikoma, na co wskazują przedstawione dane. Tylko dwie osoby w 2015 r. skorzystały ze wsparcia z powodu bezdomności i narkomanii. W roku 2016 zjawisko bezdomności nie występuje u podopiecznych GOPS, a jedna osoba skorzystała z pomocy z powodu narkomanii.

Na terenie Gminy Unisław zadania związane z ochroną bezpieczeństwa ludzi i mienia oraz utrzymywaniem bezpieczeństwa i porządku publicznego realizuje **Posterunek Policji w Unisławiu**. Od 15 listopada 2012 roku Posterunek Policji w Unisławiu swoim zasięgiem obejmuje teren czterech gmin, tj.: Kijewo Królewskie, Papowo Biskupie, Lisewo oraz Gminy Unisław. Posterunek Policji w Unisławiu zatrudnia: kierownika, 4 dzielnicowych (każda gmina ma swojego dzielnicowego), 8 funkcjonariuszy ogniwa patrolowo - interwencyjnego, 1 pracownika dochodzeniowo - śledczego. Posterunek dysponuje 3 pojazdami (w tym 2 auta osobowe, 1 furgon). Na podstawie przeprowadzanych w ostatnich latach analiz skuteczności oraz efektywności wykonywanej służby, a także realizacji zadań zleconych funkcjonariuszom odnotowuje się spadek zdarzeń kryminalnych, zarówno na terenie Gminy jak i całego powiatu chełmińskiego. Natomiast działania prewencyjne funkcjonariuszy wpływają na spadek zaistniałych zdarzeń na terenie Gminy Unisław oraz na wzrost poczucia bezpieczeństwa jej mieszkańców.

Ochronę przeciwpożarową mieszkańcom Gminy Unisław zapewniają działające w formie stowarzyszeń trzy ochotnicze straże pożarne tj. **OSP Unisław, OSP Grzybno i OSP Kokocko**. Strażacy wszystkich jednostek czynnie działają na terenie naszej Gminy. Ochotnicy biorą udział w usuwaniu skutków miejscowych zagrożeń, gaszeniu pożarów oraz usuwaniu skutków klęsk żywiołowych i innych nietypowych zdarzeń. Decyzją Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej w 1995 r. powstała jednostka OSP Unisław, natomiast w 1997 r. dwie kolejne jednostki, OSP Grzybno i OSP Kokocko, które zostały włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. Zasadniczym celem Systemu jest ochrona życia, zdrowia, mienia lub środowiska poprzez walkę z pożarami i innymi klęskami żywiołowymi, a także ratownictwo techniczne, chemiczne, a od 1997 roku również ratownictwo ekologiczne i medyczne. Jednostki OSP dysponują łącznie 3 autami bojowymi oraz specjalistycznym sprzętem wykorzystywanym podczas akcji ratowniczych. OSP Kokocko z uwagi na bliskie położenie przy terenach zalewowych dysponuje łodzią. Wszystkie jednostki użytkują remizy. Strażacy ochotnicy systematycznie biorą udział w szkoleniach i ćwiczeniach ratowniczych podnosząc swoją wiedzę m.in. z zakresu bhp i ratownictwa medycznego.

Potencjał:

1. Wysoki poziom opieki zdrowotnej, dobra dostępność do opieki zdrowotnej w zakresie rozpiętości godzin pracy GOZ w Unisławiu, dobrze wyposażony gabinet fizykoterapii oraz dobry stan wyposażenia w sprzęt medyczny.
2. Szeroki zakres działania pomocowego ze strony GOPS w Unisławiu.

3. Dobrze funkcjonujący Posterunek Policji w Unisławiu oraz trzy jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej.
4. Malejąca przestępczość na terenie Gminy Unisław.
5. Dobrze wyposażone w sprzęt ratowniczy jednostki OSP, z jednoczesnym systematycznym podnoszeniem kwalifikacji ratowniczych strażaków.

Problemy:

1. Dostęp do Gminnego Ośrodka Zdrowia wyłącznie w miejscowości Unisław, z wyjątkiem wizyt domowych.
2. Utrzymująca się przez kilka ostatnich lat podobna liczba osób korzystających z pomocy GOPS (z powodu bezrobocia, ubóstwa i długotrwałej choroby).

10. Infrastruktura techniczna

Infrastruktura techniczna to urządzenia, sieci przesyłowe i związane z nimi obiekty, świadczące niezbędne i podstawowe usługi m.in. dla gminy w zakresie energetyki, dostarczania ciepła, wody, usuwania ścieków i odpadów, transportu, teletechniki i etc. Infrastruktura techniczna jest istotnym czynnikiem świadczącym o atrakcyjności inwestycyjnej oraz możliwościach rozwojowych jednostki samorządu terytorialnego.

10.1. Zaopatrzenie w wodę

Na terenie Gminy Unisław na dzień 13.04.2016 r. obowiązywało 7 pozwoleń wodnoprawnych na pobór wód oraz odprowadzanie ścieków z przeznaczeniem na cele komunalne, rolnicze, gospodarcze i przemysłowe:

- 1) Gmina Unisław – pobór wód podziemnych, pozwolenie ważne do dnia 29.12.2026 r.;
- 2) Grzybno (osoba fizyczna) - pobór wód podziemnych, pozwolenie ważne do dnia 31.05.2033 r.;
- 3) Stabrol Sp. z o.o. w Stablewicach – pobór wód podziemnych i odprowadzanie wód popłuczynowych, pozwolenie ważne do dnia 31.01.2024 r.;
- 4) ZPOW Unisław Sp. z o.o. pobór wód podziemnych, pozwolenie ważne do dnia 31.01.2026r.;
- 5) Gmina Unisław – odprowadzanie ścieków komunalnych do ziemi z oczyszczalni ścieków (05.01.2025 r)
- 6) Gmina Unisław – odprowadzanie ścieków opadowych z ulic z terenu Gminy Unisław do kanału bocznego wiejskiej Niziny Chełmińskiej, pozwolenie ważne do dnia 30.04.2020 r.;
- 7) Powiat Bydgoski – odprowadzanie ścieków opadowych ze ścieżki rowerowej, pozwolenie ważne do dnia 31.08.2023 r.).

Gmina Unisław zaopatrywana jest w wodę ze Stacji Uzdatniania Wody zlokalizowanej przy ulicy Okólnej w Unisławiu. W obrębie stacji uzdatniania wody znajdują się trzy studnie głębinowe, które ujmują wodę z utworów czwartorzędowych. Studnie są wyposażone w pompy głębinowe typu „G”. Woda ujmowana jest za pomocą pomp głębinowych zainstalowanych w studniach. Wielkość i przepustowość stacji uzdatniania wody zapewnia

dostawę wody dla całej Gminy dla celów bytowo - przemysłowych oraz zapewnia odpowiednie zabezpieczenie w wodę dla Gminy w przypadku pożaru. Jednakże z uwagi na coraz większe koszty uzdatniania wody (przestarzałą technologię filtrowania wody surowej) Stacja Uzdatniania wody wymaga modernizacji, tak by spełniała określone prawem wymogi.

10.2. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna

Gmina Unisław do końca 2011 r. została w pełni zwodociągowana. Sieć wodociągowa przesyłowa wybudowana jest w układzie promienistym z rur PCW i cementowo-azbestowych o średnicy od 90 do 225 mm. Na podstawie postanowień „Programu oczyszczania kraju z azbestu na lata 2009-2032”, należy sukcesywnie zastępować rury azbestowo-cementowe w instalacjach ziemnych wyrobami bezazbestowymi.

W roku 2015 dokonano aktualizacji aglomeracji kanalizacyjnej Unisław poprzez wyłączenie tych miejscowości, w których występuje zabudowa rozproszona i doprowadzenie sieci kanalizacyjnej jest ekonomicznie nieuzasadnione lub technicznie niemożliwe.

Na podstawie uchwały Nr V/112/15 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 30 marca 2015 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Unisław w skład aglomeracji wchodzi części wsi położone na terenie Gminy Unisław: Unisław, Raciniewo, Stablewice. Skanalizowana została dotychczas częściowo miejscowość Unisław, Raciniewo i Stablewice.

Długość sieci wodociągowej na terenie Gminy Unisław wynosi łącznie 102,5 km, natomiast długość sieci kanalizacyjnej wynosi 24,1 km. Poniższa tabela przedstawia długość sieci wodno-kanalizacyjnej oraz liczbę przyłączy do sieci w poszczególnych sołectwach Gminy Unisław.

Tabela 25. Długość sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w Gminie Unisław

Lp.	Sołectwo	WODOCIĄGI		KANALIZACJA	
		Długość sieci (km)	Liczba przyłączy do sieci (szt.)	Długość sieci (km)	Liczba przyłączy do sieci (szt.)
1.	Unisław	15,3	770	17,8	341
2.	Raciniewo	2,8	66	2,9	49
3.	Stablewice	1,1	28	3,4	25
4.	Grzybno	19,7	138	0	0
5.	Gołoty	15,7	44	0	0
6.	Kokocko	10,1	62	0	0

7.	Głazewo	4,8	34	0	0
8.	Bruki Kokocka	3,2	24	0	0
9.	Bruki Unisławskie	16,3	82	0	0
10.	Błoto	13,5	48	0	0
OGÓŁEM		102,5	1296	24,1	415

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Unisławiu

Na terenie Gminy od 1997 r. funkcjonuje biologiczna Oczyszczalnia Ścieków znajdująca się w obrębie Unisławia. Projektowana średniodobowa przepustowość hydrauliczna oczyszczalni wynosi 1 600 m³/d. Oczyszczalnia posiada aktualne pozwolenie wodnoprawne ważne do 05.01.2025 r., które dopuszcza Q_{sr d} do 1 600 m³/d, Q_{max r} do 1 401 600m³/r i Q_{max h} do 160 m³/h.

Według danych ze sprawozdania M-06 o wodociągach, kanalizacji i wywozie nieczystości ciekłych gromadzonych w zbiornikach bezodpływowych w 2016 r. z ujęć komunalnych pobrano 295,0 dam³ wody. Dane dotyczące zaopatrzenia Gminy Unisław w wodę znajdują się w poniższej tabeli.

Tabela 26. Zaopatrzenie Gminy Unisław w wodę za 2015 i 2016 r.

Informacje	Wartość (dam³) 2015	Wartość (dam³) 2016
Woda pobrana z ujęć	312,3	295,0
Woda pobrana na własne cele technologiczne	78,5	69,5
Straty wody	10,3	9,0
Woda dostarczona razem (dam ³), z tego	223,5	216,5
Gospodarstwom domowym i indywidualnym gospodarstwom rolnym	209,4	206,5
Na cele produkcyjne	2,8	1,7
Pozostałe cele	11,3	8,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania M-06 za 2015 i 2016 r.

Na podstawie informacji uzyskanych ze sprawozdania OS-5 do oczyszczalni ścieków odprowadzono 149 dam³ ścieków w 2015 r. i 141 dam³ w roku 2016. Pozostałe dane dotyczące oczyszczalni znajdują się w poniższej tabeli.

Tabela 27. Dane dotyczące pracy oczyszczalni ścieków za 2015 i 2016 r.

Informacje	Wartość 2015	Wartość 2016
Przepustowość oczyszczalni wg projektu (m ³ /dobę)	1600 (dam ³)	1600 (dam ³)
Równoważna liczba mieszkańców (RLM)	6448	6448 (dam ³)

Ścieki dopływające do oczyszczalni, w tym:	149 (dam ³)	141 (dam ³)
Ścieki dopływające z kanalizacji	137 (dam ³)	131 (dam ³)
Ścieki dowożone	7 (dam ³)	7 (dam ³)
Osady wytworzone w ciągu roku w tonach, z tego magazynowane czasowo	51 (dam ³)	50 (dam ³)
Szacunek liczby ludności korzystających z oczyszczalni ścieków	4470	4475

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania OS -5 za 2015 i 2016 r.

Gminna Oczyszczalnia Ścieków wymaga unowocześnienia, bowiem jako oczyszczalnia biologiczna w wyniku coraz większej ilości ścieków zarówno bytowych, jak i przemysłowych wykazuje tendencje do coraz mniejszej redukcji zanieczyszczeń (głównie w okresie zimowym), co może wiązać się z koniecznością uiszczania większych opłat za korzystanie ze środowiska.

Zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo Wodne (Dz.U. 2017, poz. 1566) w miejscach, gdzie budowa systemów kanalizacji zbiorczej nie przyniosłaby korzyści dla środowiska lub powodowałaby nadmierne koszty, należy stosować systemy indywidualne lub inne rozwiązania zapewniające ochronę środowiska. Do rozwiązań takich zalicza się:

- zbiorniki bezodpływowe (szamba) - indywidualne gromadzenie ścieków w szczelnych zbiornikach na nieczystości ciekłe i okresowym ich wypróżnianiu poprzez pojazdy asenizacyjne,
- przydomowe oczyszczalnie ścieków – niewielkiej przepustowości oczyszczalnie lokalne na potrzeby jednego lub kilku gospodarstw, oparte o różne dopuszczalne prawem technologie.

W związku z powyższym na terenie Gminy Unisław, gdzie brak jest kanalizacji zbiorczej, występują szamba indywidualne oraz przydomowe oczyszczalnie ścieków. Według danych uzyskanych ze Starostwa Powiatowego w Chełmnie w latach 2005-2015 do budowy zgłoszono 39 przydomowych oczyszczalni ścieków. Te dane nie ujmują przydomowych oczyszczalni ścieków ewidencjonowanych przy pozwoleniach na budowę domu.

Tabela 28. Ewidencja zgłoszeń budowy przydomowych oczyszczalni ścieków w latach 2005 - 2015

Lp.	Obręb	Ilość zgłoszeń budowy przydomowych oczyszczalni ścieków 2005-2015	Data zgłoszenia
1.	Błoto	68/16	04.10.2007 r.
2.		71/2	31.08.2009 r.
3.		129/2	29.12.2009 r.
4.		138/2	30.12.2010 r.
5.		100	01.12.2015 r.
6.	Bruki I	126	08.06.2009 r.
7.		5/1	29.12.2009 r.
8.		70/4	13.01.2010 r.
9.		210	22.10.2010 r.

10.		2/11	29.11.2012 r.
11.		124/1	22.03.2013 r.
12.		344/1	27.08.2013 r.
13.		428/1	07.04.2015 r.
14.	Głazewo	3	09.11.2009 r.
15.		80/1	11.05.2011 r.
16.		27/3	07.03.2014 r.
17.	Gołoty	131/2	07.03.2005 r.
18.		82/13	01.06.2006 r.
19.		44/2	08.09.2011 r.
20.		90/3	20.02.2014 r.
21.	Grzybno	45/2	25.04.2006 r.
22.		212/1	09.02.2009 r.
23.		153/5	06.05.2009 r.
24.		268	30.07.2009 r.
25.		49/3	19.03.2012 r.
26.		239	06.04.2012 r.
27.		108/4, 108/11	10.12.2014 r.
28.		119/1	02.06.2015 r.
29.	Grzybno	210/1	03.06.2015 r.
30.		122/2	03.06.2015 r.
31.		201/2, 201/7	14.07.2015 r.
32.	Kokocko	499/1	18.11.2013 r.
33.		83/5, 83/6	21.05.2013 r.
34.		385	17.03.2014 r.
35.		94	19.02.2015 r.
36.	Stablewice	14	02.05.2011 r.
37.	Unisław	40/1, 40/2	29.05.2006 r.
38.		5/1	29.12.2009 r.
39.		342/2, 342/1	14.04.2010 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego w Chełmnie

Odprowadzanie nieczystości z ww. zbiorników odbywa się na zasadzie wybrania i dowozu ścieków do oczyszczalni do punktu zlewnego poprzez podmioty gospodarcze świadczące tego rodzaju usługi.

W związku z nowelizacją ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. t.j. z 2016 r. Nr 250) od 1 lipca 2013 r. nałożono na organy gminy obowiązek organizacji odbioru odpadów komunalnych z całego terenu gminy i od każdego mieszkańca. W celu zwiększenia skuteczności działań dla zapewnienia czystości na terenie gmin powiatu chełmińskiego, przy relatywnie mniejszych kosztach w porównaniu z samodzielną realizacją zadań wynikających z ww. ustawy, sześć gmin powiatu chełmińskiego (oprócz miasta Chełmna) postanowiło utworzyć związek międzygminny. Rada Gminy Unisław w dniu 25 września 2012 r. podjęła uchwałę nr XXV/193/12 w sprawie utworzenia związku międzygminnego pod nazwą Związek Komunalny Gmin Powiatu Chełmińskiego (dalej: ZKGPCh), który tworzą gminy: Stolno, Lisewo, Chełmno, Kijewo Królewskie, Unisław oraz Gmina Papowo Biskupie. Siedziba Związku

znajduje się w Stolnie. Zadaniem Związku jest prowadzenie gospodarki odpadami komunalnymi i w tym celu organy Związku m.in.:

- organizują system gospodarowania odpadami komunalnymi i obejmują nim wszystkich właścicieli nieruchomości na terenie gminy - uczestnika Związku,
- ustanawiają selektywne zbieranie odpadów komunalnych, obejmujące co najmniej następujące frakcje odpadów: papieru, metalu, tworzywa sztucznego i szkła,
- stwarzają warunki do tworzenia punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych w sposób zapewniający łatwy dostęp dla wszystkich mieszkańców gminy, w tym wskazują miejsca, w których mogą być prowadzone zbiórki zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego pochodzącego z gospodarstw domowych.

Podstawowym dokumentem regulującym gminny system gospodarowania odpadami komunalnymi jest Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Związku Komunalnego Gmin Powiatu Chełmińskiego. Obowiązujący Regulamin został przyjęty uchwałą Zgromadzenia Związku nr IV/22/2015 w dniu 29 maja 2015 r. (Dz. Urz. Woj. Kuj-Pom. z 2015r., poz. 1861 z późn. zm.).

Obecnie odbiorem odpadów komunalnych zajmuje się lokalna firma, która wygrała przetarg na odbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych z terenu ZKGPCCh tj. Zakład Usług Miejskich Sp. z o.o. z siedzibą Chełmnie. Do zbierania odpadów służą pojemniki i worki o pojemności od 60 do 1100 l, kosze uliczne oraz kontenery o pojemności 7m³. Na wielkość opłat za odbiór śmieci uiszczanych przez mieszkańców wpływa sposób zbierania i odbierania odpadów oraz wielkość gospodarstwa domowego (podział na jednoosobowe oraz dwu- lub więcej osobowe gospodarstwa domowe).

10.3. Elektroenergetyka

Na terenie Gminy Unisław obsługę i eksploatację urządzeń energetycznych prowadzi ENERGA Operator S.A. oddział w Toruniu.

Teren Gminy zasilany jest z GPZ-u Unisław oraz GPZ-u Chełmno. W poniższej tabeli przedstawiono parametry techniczne tych punktów.

Tabela 29. Parametry techniczne GPZ zasilających teren Gminy Unisław

Lp.	Nazwa GPZ	Napięcie transformacji	Ilość transformatorów	Moc transformatorów
1.	UNISŁAW	110 kV/15kV	2	T1 6,3 MVA/T2 6,3 MVA
2.	CHEŁMNO	110 kV/15 kV	2	T1 16 MVA/T2 16MVA

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Energa Operator S. A. Oddział w Toruniu

GPZ dostarczają energię do stacji transformatorowych 15/04 kV, których na terenie Gminy Unisław jest 76 (stan na dzień 31.12.2017 r.).

Sejm RP w dniu 24 lipca 2015 r. uchwalił ustawę o przygotowaniu i realizacji strategicznych inwestycji w zakresie sieci przesyłowych. Art. 2 przytoczonej ustawy mówi o wykazie strategicznych inwestycji w zakresie sieci przesyłowych, natomiast w Załączniku do ww. ustawy w pkt 18 znajduje się budowa linii 400kV Pątnów –Jasiniec – Grudziądz, której przebieg został zaplanowany m.in. przez teren Gminy Unisław. Inwestorem dwutorowej linii elektroenergetycznej 2x400kV są Polskie Sieci Energetyczne S.A. To inwestycja celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, od której zależy pewność zasilania całego systemu energetycznego kraju.

10.4. Telekomunikacja

Gmina Unisław posiada dogodny dostęp do sieci łączności przewodowej i telefonii komórkowej. Centrala telefoniczna zaspokaja potrzeby mieszkańców w zakresie usług telekomunikacyjnych.

10.5. Drogi i komunikacja

Na podstawie ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz.U. z 2017 r. poz. 2222) drogi publiczne ze względu na funkcje w sieci drogowej dzielą się na następujące kategorie: krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne. Przez teren Gminy Unisław przebiegają następujące drogi publiczne.

Drogi wojewódzkie:

- **550** - Chełmno – Brzozowo – Kokocko – Unisław,
- **551** - Strzyżawa – Dąbrowa Chełmińska – Unisław – Wybcz – Chełmża – Wąbrzeźno,
- **576** - Stacja Kolejowa Unisław - Droga Nr 551,
- **597** - Rzęczkowo - Cichoradz - Siemoń – Unisław.

Zarządcą ww. dróg jest Zarząd Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy.

Drogi powiatowe:

- **1601C** – Kokocko – Dębowiec –Dąbrowa Chełmińska,
- **1607C** – Dorposz Szlachecki – Unisław,
- **1624C** – Bruki Kokocka – Jeleniec,
- **1627C** – Unisław – Żygląd.

Zarządcą dróg powiatowych jest Powiatowy Zarząd Dróg w Chełmnie.

Przez teren Gminy Unisław łącznie przebiega 81 odcinków **dróg gminnych**, których łączna długość wynosi 76,316 km.

Tabela 30. Wykaz dróg gminnych - stan na 31.12.2017r.

Lp.	Nr drogi	Nazwa drogi	Opis przebiegu drogi	Długość odcinka	Długość drogi (km)
1	060401C	Kokocko do wału (koło sklepu)	Od # DW do dz. ew. nr 522/1	0+212	0+212
2	060402C	Kokocko do Wisły	Od # DP 1601C do dz.ew. nr 3/1	1+108	1+108
3	060403C	Kokocko – „Małe Kokocko”	Od # DW 550 do granicy gminy (gmina Chełmno)	1+260	1+260
4	060404C	Błoto – od DW 550 do mostku przez Błoto	Od # DW 550 do granicy gminy (gmina Dąbrowa Chełmińska)	4+233	4+233
5	060405C	Błoto – boczna od DW 550	Od DW 550 do granicy gminy (gmina Chełmno)	1+273	1+273
6	060406C	Błoto – od DW 550 „skrzyżowania koło sklepu”	Od DG G000065 do # DG G000004	1+932	1+932
7	060407C	Bruki Kokocka – od DW 550 (na zakręcie)	Od DW 550 do dz. ew. nr 52/1	-+647	0+647
8	060408C	Gołoty – pod Skarpą do granicy z gminą Kijewo Królewskie	Od DG G000009 do dz. ew. nr 91/1	2+228	2+228
9	060409C	Gołoty - Bruki Unisławskie	Od DP 1607C do # DG 000010	3+562	3+562
10	060410C	Bruki Unisławskie – od „Krzyża” do skrzyżowania z 60407C	Od # DW 550 do # DW 550	4+005	4+005
11	060411C	Gołoty – od drogi powiatowej do Szymborna	Od # DG G000016 do # droga lokalna	1+538	1+538
12	060412C	Raciniewo – od DW 551 do Oczyszczalni	Od # DW 551 do dz. ew. nr 844/17	1+352	1+352
13	060413C	Unisław – od ul. Głazewskiej do Raciniewa	Od # DW 597 do # DG G000069	1+038	1+038
14	060414C	Unisław – od drogi 1607C za Cukrownią do zabudowań	Od # DP 1607C do dz. ew. nr 25/4	0+665	0+756
15	060614C	Unisław – od drogi 1607C za Cukrownią do zabudowań	Od # DG G000014.1 do # droga lokalna	0+091	
16	060415C	Bruki Unisławskie – pod górami	Od # DW 550 do dz. ew. nr 29	1+630	1+630
17	060416C	Stablewice - Gołoty	Od # DP 1627C do # DP 1607C	1+825	1+825
18	060417C	Stablewice - Trzebczyk	Od # DG G000019 do granicy gminy (gmina Kijewo Królewskie)	1+296	1+296
19	060418C	Stablewice – Trzebcz Szlachecki	Od # DG G000019 do granicy gminy (gmina Kijewo Królewskie)	1+774	1+774
20	060419C	Stablewice - Grzybno	Od # DP 1627C do # DG G000025.1	3+222	3+222
21	060420C	Stablewice – Nowe Stablewice	Od # DP 1627C do dz. ew. nr 29/24	0+776	0+776
22	060421C	Unisław - od drogi 597 do zabudowań	Od # DW 597 do dz. ew. nr 1/3	0+880	0+880
23	060422C	Unisław – od drogi 551 do zabudowań	Od # DW 551 do dz. ew. nr 134/1	1+757	1+757
24	060423C	Raciniewo – pod las	Od dz. ew. nr 877/28 do # droga lokalna	2+377	2+377

25	060424C	Raciniewo – do leśniczówki	Od # DW 551 do dz. ew. nr 4095/4	0+345	0+345
26	060425C	Grzybno – do dworca PKP	Od # DG G000030.1 do # DG G000031.1	1+515	1+655
27	060425	Grzybno – do dworca PKP	Od # DG G000025.1 do # DG G000030.1	0+140	
28	060426C	Grzybno – od drogi gminnej G29 do drogi gminnej G30.1	Od # DG G000029 do # DG G000030.1	0+893	1+603
29	060426C	Grzybno - Garwolin	Od # DG G000026.1 do granicy gminy (gmina Łubianka)	0+710	
30	060427C	Grzybno - Garwolin	Od # DG G000025.1 do dz. ew. nr 121/2	1+137	1+388
31	060427C	Grzybno - Garwolin	Od # DG G000027.1. do dz. ew. nr 34	0+521	
32	060428C	Grzybno - Szkoła	Od # DW 551 do # DG G000030.1	0+414	0+944
33	060428C	Grzybno – Wybcz (koło Szkoły)	Od # DG G000028.1 do granicy gminy (gmina Łubianka)	0+530	
34	060429C	Grzybno – Pałac – droga Wybcz	Od # DG G000030.1 do granicy gminy (gmina Łubianka)	0+581	0+581
35	060430C	Grzybno od DW 551 do granicy gminy – Trzebcz Szlachecki	Od # DW 551 do granicy gminy (gmina Kijewo Królewskie)	2+561	3+867
36	060430C	Grzybno Chiny	Od # DG G000030.1 do # DG G000030.1	0+991	
37	060430C	Grzybno - Korea	Od # DG G000030.1 do dz. ew. nr 121/1	0+315	
38	060431C	Grzybno przy szosie Głazewskiej	Od # DP 1639C do dz. ew. nr 4/1	0+600	0+600
39	060432C	Grzybno - Siemoń	Od # DW 551 do granicy gminy (gmina Zławieś Wielka)	2+227	2+227
40	060433C	Głazewo – pod las	Od # DW 597 do granicy gminy (gmina Zławieś Wielka)	0+906	0+906
41	060434C	Od DW 551 do granicy z przejazdem kolejowym	Od # DW 551 do dz. ew. nr 264	0+345	0+345
42	060435C	Unisław – ul. Osiedlowa	Od # DG G000039 do # DG G000045	0+501	0+501
43	060436C	Unisław – ul. Szeroka	Od # DW 551 do # DP 1627C	0+901	0+901
44	060437C	Unisław – ul. Sienkiewicza	Od # DG G000039 do # DG G000036	0+264	0+264
45	060438C	Unisław – ul. Mickiewicza	Od # DG G000035 do # DG G000040.1	0+160	0+160
46	060439C	Unisław – ul. Magazynowa	Od # DP 1627C do # DG G000080	0+464	0+464
47	060440C	Unisław – ul. Kręta	Od # DG G000036 do # DG G000045	0+357	0+398
48	060440C	Unisław – ul. Kręta	Od # DG G000045 do # DG G000040.1	0+041	
49	060441C	Unisław – ul. Okólna	Od DP 1627C do # DG G000045	0+219	0+219
50	060442C	Unisław – ul. Rzemieślnicza	Od # DP 1627C do # DG G000044	0+323	0+425
51	060442C	Unisław – ul. Rzemieślnicza	Od # DP 1627C do # DG G000042.1	0+102	
52	060443C	Unisław – ul. Spokojna	Od # DW 551 do dz. ew. nr 628	0+258	0+258
53	060444C	Unisław – ul. Rynkowa	Od # DW 551 do # DP 1627C	0+175	0+175
54	060445C	Unisław – ul. Lipowa	Od # DP 1627C do # droga lokalna (własność PKP)	0+919	0+919
55	060446C	Unisław – ul. Chopina	Od # DW 551 do # DG G000047.1	0+183	0+183

56	060447C	Unisław – ul. Parkowa	Od # DW 551 do # droga lokalna (własność PKP)	0+418	0+476
57	060447C	Unisław – ul. Parkowa (wjazd parking)	Od # DG G000058.1 do dz. ew. nr 759/7	0+058	
58	060448C	Unisław – ul. Kolejowa	Od # DW 551 do dz. ew. nr 216/8	0+495	0+495
59	060449C	Unisław – ul. Prosta	Od # DG G000048 do # DG G000036	0+320	0+320
60	060450C	Unisław – ul. Słowicza	Od # DG G000051 do dz. ew. nr 167/1	0+222	0+222
61	060451C	Unisław – ul. Leśna	Od # DW 551 do # DG G000050	0+147	0+147
62	060452C	Unisław – ul. Żwirki i Wigury (za Cukrownią)	Od # DP 1607C do # droga lokalna	0+515	0+515
63	060453C	Unisław – ul. Sportowa	Od # DP 1627C do # DG G000054	0+110	0+110
64	060454C	Unisław – ul. Ogrodowa	Od # DP 1627C do dz. ew. nr 1164/9	0+455	0+455
65	060455C	Unisław – ul. Na Skarpę	Od # DG G000054 do dz. ew. nr 77/1	0+243	0+332
66	060455C	Unisław – ul. Na Skarpę	Od # DG G000055.1 do drogi lokalnej	0+089	
67	060456C	Unisław – ul. Reja	Od # DG G000039 do # DG G000036	0+288	0+288
68	060457C	Unisław – ul. Słoneczna	Od # DG G000039 do # DG G000036	0+279	0+279
69	060458C	Unisław – ulica boczna od Parkowej	Od # DW 551 do # DG G000047.1	0+193	0+333
70	060458C	Unisław – ulica boczna od Parkowej	Od DG G000058.1 do # DG G000058.3	0+030	
71	060458C	Unisław – ulica boczna od Parkowej	Od # DG G000047.1 do dz. ew. nr 794	0+110	
72	060459C	Unisław – ul. dr Hasińskiego	Od # DG G000045 do dz. ew. nr 241/18	0+118	0+159
73	060459C	Unisław – ul. dr Hasińskiego	Od # DG G000059.1 do dz. ew. nr 555	0+041	
74	060460C	Unisław – ul. Szymanowskiego	Od # DW 551 do # DG G000046	0+197	0+197
75	060461C	Unisław – ul. Lewa k/Kościół	Od # DP 1627 do dz. ew. nr 123 i 125/1	0+062	0+062
76	060462C	Unisław – ul. Prawa k/Kościół	Od # DG G000061 do dz. ew. nr 119	0+277	0+277
77	060463C	Unisław – ulica do wysypiska	Od # DG G000054 do dz. ew. nr 52/2	0+325	0+325
78	060464C	Raciniewo – ul. Długa	Od # DW 551 do dz. ew. nr 966/11	0+522	0+522
79	060465C	Bruki Unisławskie - Błoto	Od # DW 550 do # DG G000004	1+129	1+129
80	060466C	Unisław – od ul. Głazewskiej do zabudowań	Od # DW 597 do dz. ew. nr 322	0+607	0+607
81	060467C	Bruki Unisławskie – Ośrodek edukacji	Od # DW 550 do # DG G000012	2+151	2+151
82	060468C	Raciniewo – ul. Modrzewiowa	Od # DG G000069 do dz. ew. nr 932	0+521	0+542
83	060468C	Raciniewo – ul. Modrzewiowa	Od # DG G000068.1 do dz. ew. nr 948	0+021	
84	060469C	Raciniewo – ul. Dębowa	Od # DW 551 do dz. ew. nr 872/1	0+445	0+445
85	060470C	Bruki Unisławskie - Gzin	Od # DW 550 do granicy gminy (gmina Dąbrowa Chetmińska)	1+718	1+718
86	060471C	Błoto - Błoto	Od # DW 550 do dz. ew. nr 4002/1	1+187	1+187
87	060472C	Kokocko – osiedle za Kościołem	Od # DP 1601C do dz. ew. nr 165/1	1+186	1+186
88	060473C	Kokocko – Osiedle (bloki)	Od # DP 1601C do dz. ew. nr 84/4	0+147	0+147
89	060474C	Raciniewo – ul. Jesionowa	Od # DW 551 do # DG G000068.1	0+117	0+117
90	060475	Głazewo - bruk	Od # DW 597 do # DW 597	0+477	0+477
91	060476C	Unisław – ul. Kwiatowa	Od # DG G000045 do dz. ew. nr 633	0+108	0+108

92	060477C	Unisław – ul. Wiosenna	Od # DG G000059.1 do # DG G000036	0+089	0+089
93	060478C	Unisław – ul. ks. Kujota	Od # DG G000036 do dz. ew. nr 235	0+200	0+301
94	060478C	Unisław – ul. ks. Kujota	Od # DG G000080 do dz. ew. nr 216/8	0+101	
95	060479C	Unisław – ul. Ratkowskiego	Od # DG G000078.1 do dz. ew. nr 216/5	0+122	0+122
96	060480C	Unisław – ul. Prusa	Od # DG G000036 do dz. ew. nr 216/22	0+274	0+274
97	060481C	Unisław – ul. Miłosza	Od # DG G000039 do dz. ew. nr 200/46	0+143	0+143
RAZEM					76,316

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Unisławiu

Objaśnienie skrótów i symboli literowych: # - skrzyżowanie, DK – droga krajowa, DW – droga wojewódzka, DP – droga powiatowa, DG – droga gminna

Na podstawie danych z Urzędu Gminy w Unisławiu na terenie Gminy na drogach gminnych przeważa nawierzchnia ziemna (44,972 km), nawierzchnia asfaltowa znajduje się na 26,463 km dróg, natomiast pozostałe nawierzchnie stanowią kostka i bruk – 4,881 km.

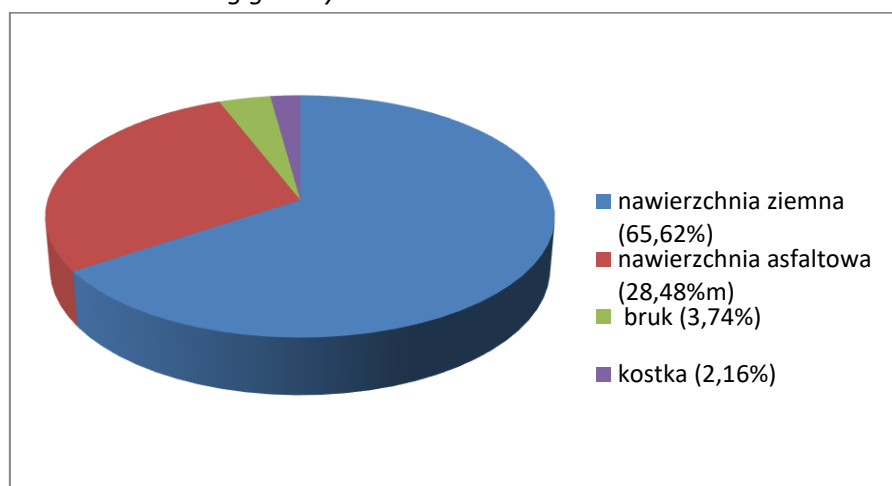
Tabela 31. Stan nawierzchni dróg gminnych

Lp.	ILOŚĆ KM DANEJ NAWIERZHNI [km]	
1.	ziemna	44,972
2.	asfalt	26,463
3.	Kostka i bruk	4,881
	RAZEM	76,316

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Unisławiu

Corocznie Gmina Unisław inwestuje w infrastrukturę drogową środki własne oraz pozyskując dofinansowanie na utwardzenie kolejnych dróg gminnych. Jednakże wiele dróg w gminie wymaga utwardzenia (ponad 65%), stąd potrzeby w tym zakresie nadal są znaczące.

Wykres 10. Stan nawierzchni dróg gminnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Unisławiu

Na terenie Gminy Unisław występują również drogi wewnętrzne, które cechuje węższy krąg podmiotów uprawnionych do korzystania z nich. Są to w szczególności drogi niezaliczone do kategorii dróg publicznych, w tym m.in. znajdujące się na osiedlach, drogi dojazdowe do gruntów rolnych i leśnych, drogi dojazdowe do terenów mieszkalnych i przemysłowych.

Potencjał:

1. Dostęp do sieci wodociągowej posiadają wszystkie miejscowości Gminy Unisław.
2. Korzystna lokalizacja w sieci drogowej województwa kujawsko-pomorskiego.
3. Bardzo dobrze rozwinięta i funkcjonująca telefonia stacjonarna oraz komórkowa.
4. Postępujący rozwój systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych.
5. Stopniowa naprawa dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych poprzez realizację inwestycji na terenie Gminy Unisław.

Problemy:

1. Konieczność wymiany części przestarzałej infrastruktury wodociągowej (m.in. rury azbestowe).
2. Niewystarczający poziom skanalizowania Gminy.
3. Konieczność wykonania kosztownej modernizacji oczyszczalni ścieków i stacji uzdatniania wody.
4. Instalacje energetyczne stanowią w większości majątek ENERGA Operator S.A., co może stanowić utrudnienie procesu ich modernizacji i wdrażania gospodarki niskoemisyjnej.
5. Konieczność poprawy stanu technicznego dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych.

11. Budżet Gminy Unisław

Gmina Unisław prowadzi gospodarkę finansową na podstawie uchwały budżetowej gminy przyjmowanej corocznie przez Radę Gminy. Budżet jednostki samorządu terytorialnego to roczny plan zawierający dochody i wydatki związane z finansowaniem zadań własnych i zleconych z zakresu administracji rządowej. Dochody jednostki samorządowej stanowią środki publiczne przekazywane do jednostki samorządu terytorialnego od podmiotów gospodarczych oraz osób fizycznych, jak również środki otrzymywane z budżetu państwa - subwencje i dotacje na realizację określonych celów związanych z zaspokajaniem zbiorowych potrzeb mieszkańców. Wydatkami gminy są środki publiczne przekazywane z budżetu na realizację zadań. Wśród wydatków rozróżniamy wydatki bieżące oraz inwestycyjne. Gmina uzyskuje przychody, które pochodzą z nadwyżki dochodów nad wydatkami m.in.: ze sprzedaży papierów wartościowych czy prywatyzacji majątku. Rozchody gminy to przede wszystkim spłaty pożyczek, kredytów, wykup papierów wartościowych i inne operacje finansowe.

W poniższej tabeli i wykresie przedstawiono analizę dochodów i wydatków budżetu Gminy Unisław latach 2010 – 2016.

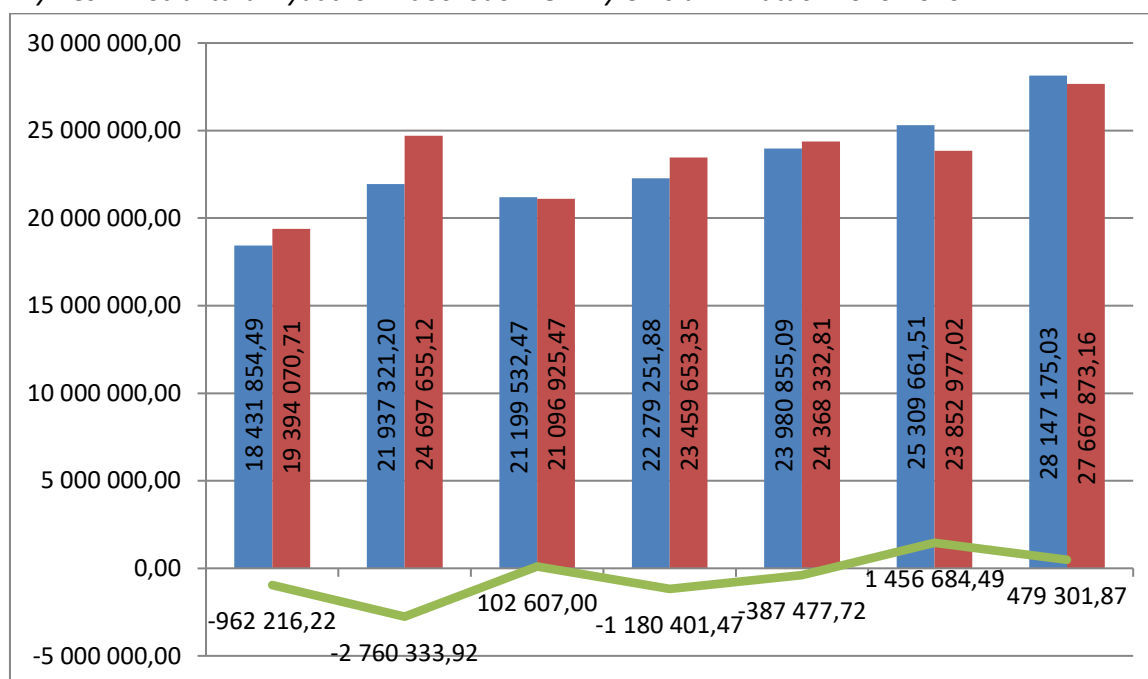
Tabela 32. Wykonanie budżetu Gminy Unisław w latach 2010-2016

rok	Dochody			Wydatki		
	Wykonanie ogółem (zł)	Majątkowe (zł)	Bieżące (zł)	Wykonanie ogółem (zł)	Majątkowe (zł)	Bieżące (zł)
2016	28 147 175,03	980 063,75	27 167 111,28	27 667 873,16	2 372 515,96	25 295 357,20
2015	25 309 661,51	1 846 338,08	23 463 323,43	23 852 977,02	2 701 685,70	21 151 291,32
2014	23 980 855,09	1 797 355,69	22 183 499,40	24 368 332,81	3 635 542,30	20 732 790,51
2013	22 279 251,88	568 165,85	21 711 086,03	23 459 653,35	3 013 936,63	20 445 716,72
2012	21 199 532,47	1 645 485,24	19 554 047,23	21 096 925,47	2 267 961,73	18 828 963,74
2011	21 937 321,20	2 885 558,63	19 051 762,57	24 697 655,12	6 762 523,19	17 935 131,93
2010	18 431 854,49	1 522 271,46	16 909 583,03	19 394 070,71	2 769 981,29	16 624 089,42

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Unisławiu

Analizując przedstawione dane można zauważyć, iż w Gminie Unisław występuje nieprzerwany wzrost dochodów oraz wydatków bieżących. Wzrastające corocznie dochody stanowią jeden z głównych wskaźników rozwoju Gminy. Rosnące dochody budżetu Gminy są przede wszystkim konsekwencją odzyskiwania zaległości podatkowych i opłat oraz pozyskiwania i wykorzystywania zewnętrznych źródeł finansowania. Gmina Unisław odchodzi od modelu pozyskiwania środków ze sprzedaży majątku i zamierza utrzymać tę tendencję w kolejnych latach.

Wykres 11. Struktura wydatków i dochodów Gminy Unisław w latach 2010-2016

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
■ dochody ogółem	18 431 854,49	21 937 321,20	21 199 532,47	22 279 251,88	23 980 855,09	25 309 661,51	28.147.175,03
■ wydatki ogółem	19 394 070,71	24 697 655,12	21 096 925,47	23 459 653,35	24 368 332,81	23 852 977,02	27 667 873,16
■ wynik finansowy	-962 216,22	-2 760 333,92	+102 607,00	-1 180 401,47	-387 477,72	+1 456 684,49	+479 301,87

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Unisławiu

Możliwości rozwoju Gminy uzależnione są od osiągniętych dochodów budżetowych. Im wyższy dodatni bilans, tym większa kwota wolnych środków, którą można wydatkować na cele inwestycyjne w Gminie. Roczny wynik finansowy w latach w 2012 r., 2015 i 2016 r. nie zamknął się deficytem.

W skład dochodów własnych gminy wchodzi pobierane podatki i opłaty lokalne. Po dokonaniu zestawienia dochodów Gminy Unisław w ostatnich latach, widać, że największym źródłem wpływów wśród opłat pobieranych przez Gminę Unisław jest podatek od nieruchomości, następnie podatek rolny i jako trzeci podatek od środków transportowych. W pozycji pozostałe dochody znajdują się m.in. dochody z najmu i dzierżawy, spłaty mienia, opłaty za alkohole, opłaty za wodę, zajęcie pasa ruchu drogowego, zwrot dotacji za pobyt dzieci w przedszkolu z innych gmin, wynajem hali widowiskowo-sportowej w Unisławiu. Dane zawarte w poniższej tabeli przedstawiają regularny wzrost dochodów własnych Gminy.

Tabela 33. Dochody budżetu Gminy Unisław w latach 2010-2016

Lp	Budżet	2010 (zł)	2011(zł)	2012 (zł)	2013 (zł)	2014 (zł)	2015 (zł)	2016 (zł)
I.	Dochody ogółem	18 261 980,35	21 937 321,20	21 199 532,47	22 279 251,88	23 980 855,09	25 309 661,51	27 167 111,28
1	Podatki i opłaty pobierane przez Gminę, w tym:	4 908 598,40	5 416 071,94	5 478 679,28	5 550 390,31	6 042 164,32	6 375 115,38	5 335 958,21
1.1	podatek rolny	565 897,75	532 157,49	762 358,06	831 253,04 z	832 904,12 z	855 324,95	812 339,74
1.2	podatek od nieruchomości	1 571 008,15	1 988 039,49	1 798 315,36	2 381 060,86	2 388 022,07	2 608 280,77	1 907 755,65
1.3	podatek leśny	10 985,76	12 514,09	14 582,42	14 791,72	13 816,65	15 530,56	17 298,04
1.4	podatek od środków transportowych	118 029,62	101 450,54	93 682,13	94 199,60	93 451,40	108 600,10	147 526,80
1.5	opłata skarbową	22 920,00	21 326,00	19 459,00	19 568,00	17 228,00	21 698,10	23 265,99
1.6	opłata targowa	10 635,00	12 925,00	12 625,00	11 475,00	11 865,00	7 105,50	8 733,00
1.7	pozostałe dochody	2 609 122,12	2 747 659,33	2 777 657,31	2 198 042,09	2 684 877,08	2 758 575,40	2 419 038,99
2.	Udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa	1 929 045,87	2 012 022,35	2 216 248,39	2 556 282,15	2 876 896,32	3 202 229,90	3 054 759,26
3.	Dotacje celowe	3 866 252,08	6 279 963,91	4 542 204,80	4 762 948,42	5 979 806,45	6 164 297,23	9 100 294,81
4.	Subwencja ogólna	7 558 084,00	8 229 263,00	8 962 400,00	9 409 631,00	9 081 988,00	9 568 019,00	9 676 099,00
4.1	subwencja podstawowa	-	172 364,00	16 863,00	215,00	-	-	-
4.2	subwencja oświatowa	5 718 571,00	6 239 535,00	6 677 086,00	6 843 366,00	6 626 847,00	7 229 518,00	7 130 671,00
4.3	subwencja równoważąca	1 839 513,00	1 817 364,00	2 268 451,00	2 566 050,00	2 455 141,00	2 338 501,00	2 545 458,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Unisławiu

Na podstawie analizy wydatków Gminy według działów klasyfikacji budżetowej otrzymujemy istotne dane na temat funkcjonowania Gminy Unisław. Z poniższej tabeli zawierającej dane odnoszące się do lat 2014-2016 widzimy, że najwięcej środków budżetowych absorbują:

- 1) Oświata wychowanie (35%- 42% ogółu wydatków);
- 2) Pomoc społeczna (16%-17% ogółu wydatków);
- 3) Administracja publiczna (8,5%-ok. 10% ogółu wydatków) i gospodarka komunalna i ochrona środowiska (ok. 8,5%-ok. 9,5% ogółu wydatków);
- 4) Transport i łączność (ok. 6%-ok.7%).

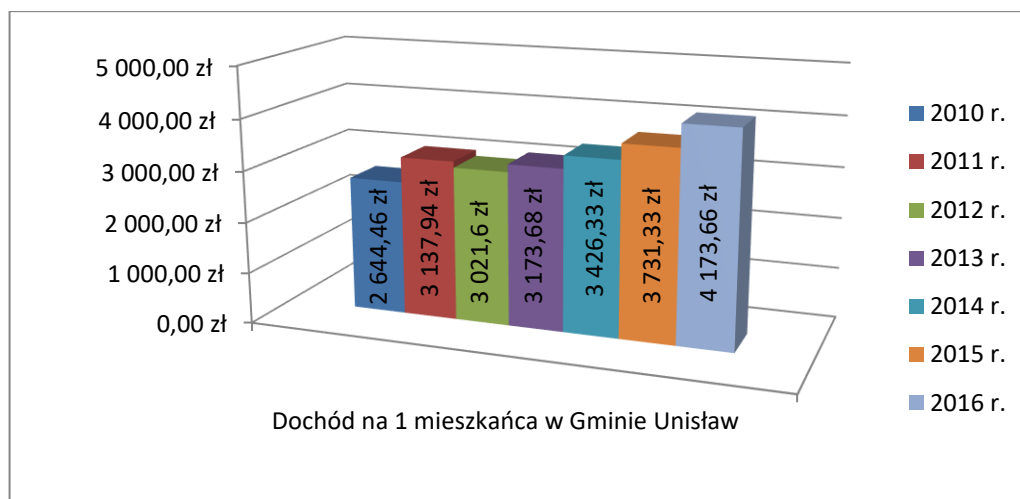
Tabela 34. Analiza wydatków wykonanych według klasyfikacji budżetowej w latach 2014-2016

Dział klasyfikacji budżetowej	2014		2015		2016	
	Wartość (w zł)	% ogółu wydatków	Wartość (w zł)	% ogółu wydatków	Wartość (w zł)	% ogółu wydatków
010 – Rolnictwo i łowiectwo	1 534 987,70	6,30	823 313,44	3,45	1 051 010,37	3,79
400 - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	1 246 638,63	5,12	1 042 469,55	4,37	737 779,00	2,66
600 – Transport i łączność	1 661 220,32	6,82	1 429 594,94	5,99	2 423 962,58	8,76
700 - Gospodarka mieszkaniowa	68 317,93	0,28	59 370,13	0,25	115 620,00	0,41
710 – Działalność usługowa	18 750,00	0,08	26 250,00	0,11	255 000,00	0,92
720 - Informatyka	26 151,36	0,11	42 996,14	0,18	7 270,52	0,02
750 – Adm. publiczna	2 436 056,94	9,99	2 089 716,19	8,76	2 482 780,47	8,97
751 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	46 880,00	0,19	56 561,68	0,24	11 426,00	0,04
754 – Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	152 644,55	0,63	180 492,94	0,76	166 800,00	0,60
757 – Obsługa długu publicznego	339 232,27	1,39	279 557,95	1,17	266 000,00	0,96
758 – Różne rozliczenia	0,00	0	0,00	0	110 000,00	0,39
801 – oświata i wychowanie	8 605 236,83	35,31	9 791 739,48	41,05	10 983 662,41	39,69
851 – Ochrona zdrowia	99 602,75	0,41	117 183,39 zł	0,49	182 300,00	0,65
852 – Pomoc społeczna	3 963 182,70	16,26	4 055 635,80	17,00	8 770 594,27	31,69
853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	29 700,00	0,12	27 000,00	0,11	27 000,00	0,09
854 – Edukacyjna opieka wychowawcza	123 299,85	0,51	107 740,00	0,45	216 139,74	0,78
900 – Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	2 335 424,88	9,58	1 945 889,30	8,16	1 814 580,00	6,55
921 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	721 091,27	2,96	978 065,91	4,10	735 389,74	2,65
926- Kultura fizyczna	959 914,83	3,94	799 400,18	3,35	562 909,79	2,03
OGÓŁEM	24 368 332,81	100,00	23 852 977,02	100,00	27 667 873,16	100,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Unistawiu

Dochody Gminy Unistaw co roku systematycznie rosną. W porównaniu z rokiem 2010, dochód na jednego mieszkańca w Gminie Unistaw roku 2014 wzrósł o 781,87 zł, w roku 2015 o 1 086,87 zł, a w roku 2016 o 1 529, 20 zł.

Wykres 12. Dochód na 1 mieszkańca w Gminie Unistaw w latach 2010-2016

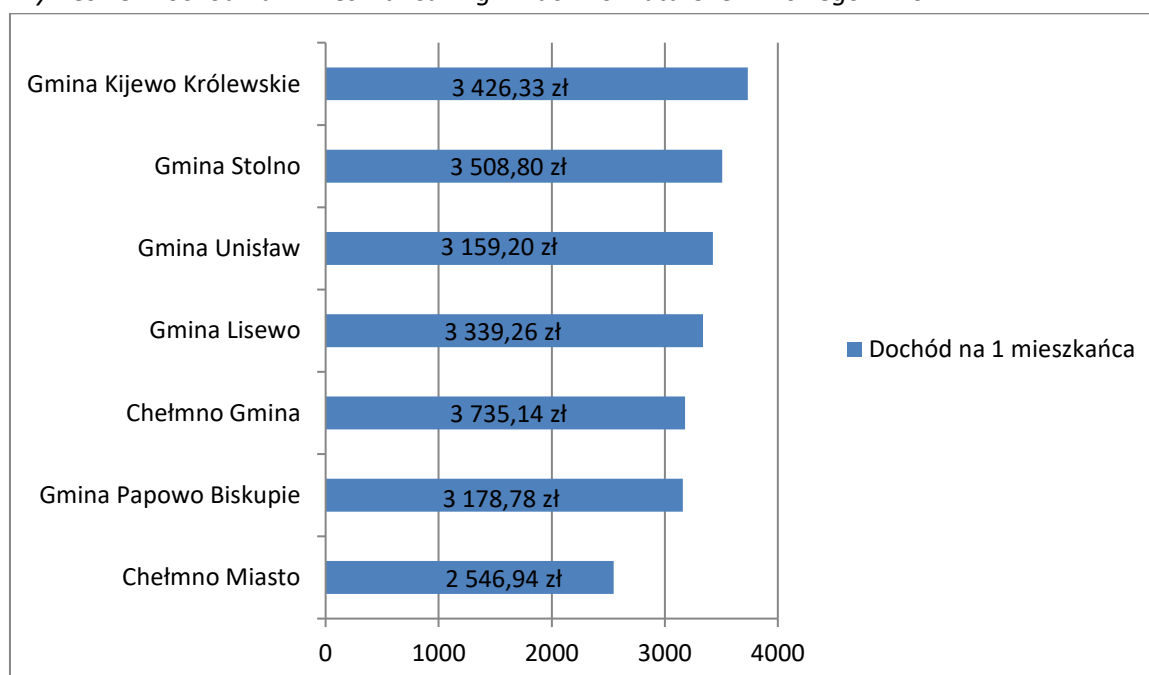

Źródło:

Opracowanie własne na podstawie danych GUS w Bydgoszczy

Na tle gmin Powiatu Chełmińskiego w 2014 r., Gmina Unistaw pod względem dochodów na 1 mieszkańca znajdowała się na trzecim miejscu po Gminie Kijewo Królewskie i Gminie Stolno. Jednakże należy podkreślić, że Gmina Unistaw w porównaniu z obydwoma gminami posiadała w 2014 r. zdecydowanie więcej mieszkańców (Gmina Kijewo Królewskie – różnica 2.561 mieszkańców, Gmina Stolno – różnica 1816 mieszkańców).

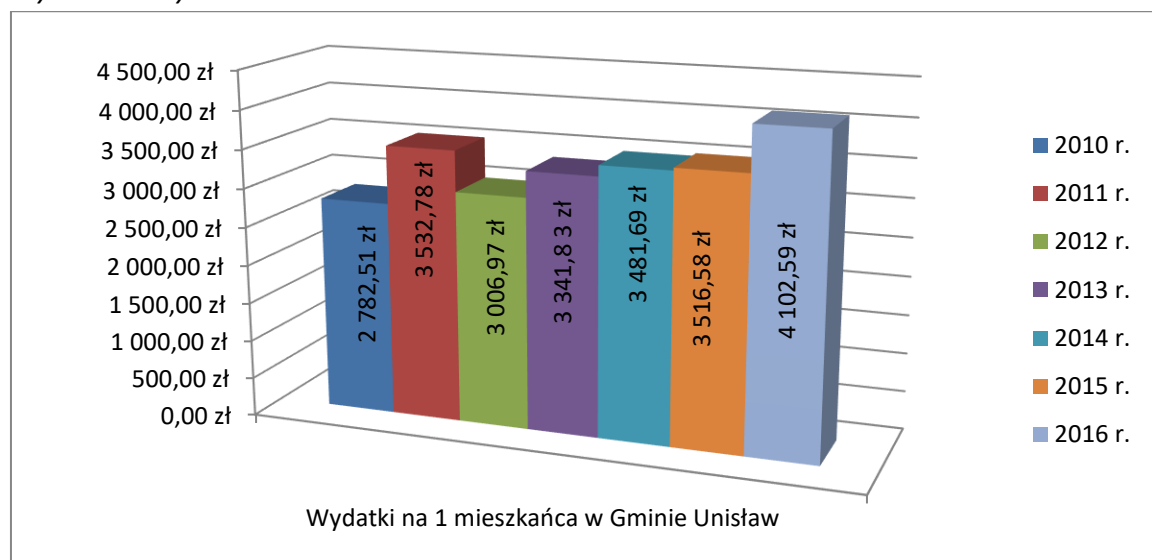
Wykres 13. Dochód na 1 mieszkańca w gminach Powiatu Chełmińskiego w 2014 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Wydatki na 1 mieszkańca również zwiększają się, najwyższy wynik Gmina Unistaw osiągnęła w roku 2016 – 4 102 zł.

Wykres 14. Wydatki na 1 mieszkańca w Gminie Unistaw w latach 2010-2016

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

II. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest przedstawieniem mocnych i słabych stron Gminy Unisław wynikających z uwarunkowań wewnętrznych (tj. obszaru gminy) oraz szans i zagrożeń zdeterminowanych czynnikami zewnętrznymi (tj. otoczenia gminy). SWOT to narzędzie planowania strategicznego służące uporządkowaniu zgromadzonej wiedzy. Informacje zebrane w diagnozie podzielono na cztery grupy: silne strony (S, ang. *Strengths*), słabe strony (W, ang. *Weaknesses*), szanse (O, ang. *Opportunities*) i zagrożenia (T, ang. *Threats*). Strategia powinna wykorzystywać mocne strony i szanse rozwoju, jednocześnie przeciwdziałać słabościom i minimalizować skutki związane z wystąpieniem zagrożeń. Rzeczywista funkcjonalność techniki SWOT ujawnia się w pełni, gdy cztery pozornie niezależne grupy czynników zostaną poddane analizie wzajemnych relacji i powiązań. W praktyce sprowadza się to do uzyskania odpowiedzi na następujące pytania:

- Czy dana mocna strona pozwoli nam wykorzystać daną szansę?
- Czy dana mocna strona pozwoli nam zniwelować dane zagrożenie?
- Czy dana słaba strona ogranicza możliwość wykorzystania danej szansy?
- Czy dana słaba strona potęguje ryzyko związane z danym zagrożeniem?

Analiza SWOT to istotne narzędzie budowania strategii rozwoju gminy. Daje ona możliwość wstępnej weryfikacji planów i pomysłów. Ujawniają się przy tym również ewentualne wady i braki projektowanych koncepcji – dając tym samym szansę na szybką reakcję i zaplanowanie działań wzmacniających potencjalne projekty i eliminujących ryzyka.

Wyniki przeprowadzonej analizy SWOT zostały opracowane na podstawie:

- przeprowadzonej diagnozy i analizy sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy Unisław,
- informacji uzyskanych w trakcie warsztatów i spotkań z udziałem pracowników Urzędu Gminy w Unisławiu, Zespołu ds. opracowania Strategii, kierowników jednostek organizacyjnych, radnych, przedstawicieli organizacji pozarządowych, przedsiębiorców, rolników i mieszkańców.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">➤ Atrakcyjne walory przyrodniczo-krajobrazowe, kulturowe i historyczne sprzyjające turystyce➤ Dobra lokalizacja Gminy pomiędzy Toruniem a Bydgoszczą➤ Duży potencjał kapitału społecznego (ponad 67% stanowią osoby w wieku produkcyjnym, od 4 lat spada liczba migracji poza teren Gminy)	<ul style="list-style-type: none">➤ Niekorzystne trendy demograficzne (niski przyrost naturalny i starzenie się społeczeństwa)➤ Słabe wykorzystanie walorów przyrodniczych i kulturowych oraz brak rozwoju infrastruktury turystycznej (w tym bazy noclegowej)➤ Niekorzystna sytuacja agrarna, związana z rozdrobnieniem gospodarstw rolnych, gdzie ponad 50% to gospodarstwa do 2

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Występowanie wysokich klas bonitacyjnych gleb (77,13% gruntów ornych to grunty klasy IIIa, IIIb i IVa), natomiast dobre warunki glebowe oraz klimatyczne sprzyjają rozwojowi rolnictwa ➤ Rozwijający się sektor handlu i usług oraz przemysł meblarski ➤ Uzbrojony teren inwestycyjny tj. obszar po byłej Cukrowni w Unisławiu ➤ Malejąca corocznie liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych na terenie Gminy ➤ Dobrze rozwinięta infrastruktura ścieżek rowerowych ➤ Bogaty kalendarz imprez kulturalnych i sportowych (m.in. Półmaraton Unisławski) ➤ Zasobna infrastruktura sportowa ➤ Duża liczba prężnie działających organizacji społecznych i pozarządowych ➤ Dostępność miejsc w przedszkolach ➤ Dobrze wyposażona baza i infrastruktura GOZ w Unisławiu oraz jednostek organizacyjnych, w tym GOPS, GOK, GBP, szkół ➤ Zwodociągowanie całego obszaru Gminy ➤ Rozwój systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych ➤ Wzrost dochodów i wydatków na inwestycje ➤ Budowa linii energetycznej 2x400kV 	<p>lub od 2 do 5 ha (zwiększone koszty, malejące zyski)</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Brak dużych zakładów pracy ➤ Brak miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego ➤ Bezrobocie wśród kobiet, osób wchodzących na rynek pracy po ukończeniu szkoły oraz osób długotrwale bezrobotnych ➤ Słabe wykorzystanie bazy lokalowej w sołectwach ➤ Malejąca liczba uczniów szkół podstawowych i średnich ➤ Utrzymująca się liczba osób korzystających z pomocy GOPS ➤ Niski poziom skanalizowania Gminy ➤ Niskie wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych i brak sieci gazowej ➤ Słaby stan techniczny dróg powiatowych i wojewódzkich ➤ Nieodpowiedni stan technologii w oczyszczalni ścieków i Stacji Uzdatniania Wody
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Korzystne położenie w pobliżu miast wojewódzkich Torunia i Bydgoszczy, gdzie znajdują się miejsca pracy ➤ Skuteczne wykorzystanie środków unijnych w ramach perspektywy unijnej 2014-2020 przez Gminę oraz lokalnych przedsiębiorców ➤ Powstawanie zakładów przemysłowych oraz przetwórstwa rolno-spożywczego ➤ Wzrost popytu na żywnościowe produkty ekologiczne, agroturystykę i rekreację 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Niewystarczający system połączeń komunikacyjnych w transporcie zbiorowym pomiędzy Gminą a dużymi miastami zapewniającymi zatrudnienie mieszkańcom ➤ Brak należytego zabezpieczenia finansowego z budżetu państwa na realizację zadań jednostek samorządu terytorialnego ➤ Powiększanie się wachlarza zadań własnych gminy nakładanych odgórnie ➤ Niewystarczająca wysokość subwencji oświatowej

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Przychylność władz samorządowych dla potencjalnych inwestorów ➤ Współpraca z niemiecką gminą Hohenhameln ➤ Możliwość kontraktacji i zapewnionej sprzedaży warzyw dla firmy funkcjonującej na terenie sąsiednich gmin ➤ Rozwój rolnictwa wysokotowarowego ➤ Powstanie Obszaru Społeczno-Gospodarczego Powiatu Chełmińskiego ➤ Napływ inwestorów ➤ Powstanie inkubatora przedsiębiorczości ➤ Tworzenie domu dziennego pobytu dla osób starszych i samotnych 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Likwidacja połączeń kolejowych ➤ Wysokie bezrobocie ➤ Budowa linii 2x400kV (odcięcie Głazewa od Unisławia, związane z utratą terenu pod intensywne osadnictwo) ➤ Ograniczenia wynikające z uregulowań dotyczących obszarów chronionych ➤ Niestabilne prawo
--	--

III. Wizja i misja rozwoju Gminy Unisław

Wizja rozwoju Gminy to opis jej stanu spodziewanego w przyszłości. To wyobrażenie i koncepcja pożądanego rzeczywistości, fundamentalna aspiracja, wspólna dla władz samorządowych gminy, mieszkańców i wszystkich podmiotów ją tworzących.

Przedstawiona wizja rozwoju Gminy Unisław charakteryzuje stan docelowy, który jest możliwy do osiągnięcia w okresie realizacji Strategii przy wykorzystaniu własnego potencjału oraz szans istniejących w otoczeniu Gminy.

U podstaw formułowania wizji i celów strategicznych rozwoju leży przekonanie, że Gmina Unisław ma potencjalne szanse do stania się w najbliższych latach:

- + Gminą harmonijnie łączącą troskę o jak najlepszy stan środowiska przyrodniczego z postępowaniem cywilizacyjnym;
- + Gminą umacniającą poczucie więzi społecznych i tożsamości lokalnej oraz wspierającą inicjatywy obywatelskie, zachęcającą do aktywności społecznej i aktywnego udziału w realizacji przedsięwzięć prowadzących do wzrostu jej znaczenia i rangi w otoczeniu;
- + Gminą współpracującą z organizacjami pozarządowymi i przedsiębiorcami funkcjonującymi na jej terenie, przy rozwiązywaniu problemów i realizacji inicjatyw korzystnych dla mieszkańców;
- + Gminą atrakcyjną do zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej, a także spędzania wolnego czasu (turystyka, rekreacja, wypoczynek);
- + Gminą zapewniającą jak najlepszą jakość świadczonych usług społecznych (oświata, ochrona zdrowia, pomoc społeczna, kultura, sport, rekreacja) oraz ukierunkowaną na jak najlepszy stan bezpieczeństwa i porządku publicznego;
- + Gminą posiadającą sprawną infrastrukturę drogową, zapewniającą także maksymalne bezpieczeństwo pieszych, rowerzystów i kierowców;
- + Gminą prowadzącą aktywną promocję swych walorów, aktywnie współpracującą z gminami sąsiednimi, powiatem chełmińskim oraz władzami rządowymi i samorządowymi województwa kujawsko – pomorskiego.

„Gmina Unisław to miejsce zapewniające mieszkańcom komfortowe warunki życia poprzez rozwój infrastruktury technicznej i społecznej oraz wspieranie przedsiębiorczości i dbałość o wartości historyczne, kulturowe i ekologiczne”

Misja

Misja to uogólniony opis sposobu postępowania w celu realizacji wizji rozwoju Gminy. Sformułowana misja przedstawia cel główny, do którego należy dążyć realizując poszczególne elementy strategii. Misja wskazuje kierunek i rolę władz samorządowych, a także trendy rozwoju społeczności lokalnej. Należy pamiętać, że władze Gminy zgodnie z wytyczoną misją są wykonawcami zadań własnych poprzez realizację różnych projektów a jednocześnie pełnią funkcje animatora dla realizacji działań spójnych z dokumentem Strategii, podejmowanych przez liderów życia społecznego i gospodarczego m.in. organizacje pozarządowe, instytucje publiczne, przedsiębiorców, grupy społeczne etc.

Strategiczne przedsięwzięcia Gminy Unisław będą zorientowane na:

- + Rozwój infrastruktury drogowej i technicznej w celu poprawy jakości życia mieszkańców oraz promocji Gminy,
- + Pozyskiwanie inwestorów oraz tworzenie sprzyjających warunków dla rozwoju przedsiębiorczości prowadzących do jednoczesnego niwelowania zjawiska bezrobocia na terenie Gminy oraz zwiększania zatrudnienia,
- + Dbałość o zasoby historyczne i przyrodnicze oraz ich wykorzystanie w celu rozwoju turystyki,
- + Poszerzenie oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej w celu zaoferowania mieszkańcom oraz turystom usług społecznych na jak największym poziomie,
- + Rozwój, edukację oraz integrację mieszkańców.

Podczas prac nad Strategią Rozwoju, obejmujących także konsultacje społeczne, często podkreślano, że nadrzędnym celem Strategii winien być szeroko pojęty rozwój infrastruktury. Wskazywano najczęściej jako priorytety:

- Infrastrukturę gospodarczą rozumianą jako systemy transportowe, energetyczne, łączności, ochrony środowiska, wodno-sanitarne, w których skład wchodzi: drogi, ścieżki rowerowe, przystanki autobusowe, koleje, sieć energetyczna, telekomunikacyjna, wodociągowa, kanalizacyjno-sanitarna, melioracyjna i oczyszczalnia ścieków;
- Infrastrukturę społeczną rozumianą jako całokształt działań i instytucji niezbędnych do funkcjonowania życia społecznego i przeobrażania społeczeństwa. Infrastruktura ta służy urzeczywistnianiu kulturowych wartości które zaspokajają społeczne, psychiczne i kulturalne potrzeby mieszkańców w zakresie edukacji, wychowania, pomocy społecznej, ochrony zdrowia, sportu, kultury i sztuki, a także w zakresie bezpieczeństwa.

**„Tworzenie warunków zrównoważonego rozwoju Gminy Unisław
poprzez modernizację i budowę nowoczesnej infrastruktury technicznej
oraz podejmowanie działań na rzecz rozwoju działalności gospodarczej,
przy jednoczesnym poszanowaniu dziedzictwa kulturowego i środowiska naturalnego
oraz zapewnieniu wysokiej jakości usług społecznych,
w celu poprawy poziomu życia mieszkańców
i turystów odwiedzających Gminę”**

IV. CELE ROZWOJOWE

Proces zrównoważonego i harmonijnego rozwoju gminy wymaga od władz i podmiotów lokalnych umiejętności rozpoznawania zagrożeń i zapobiegania im, eliminacji dysproporcji w życiu społecznym i gospodarczym oraz zaspokajania stale rosnących potrzeb. Staje się to możliwe, gdy zarządzanie gminą wynika z planu strategicznego, w którym określono cele, programy i zadania.

Cele strategiczne, stanowiąc ramy zrównoważonego rozwoju gminy, mają za zadanie zapewnienie maksymalnej efektywności gospodarczej, możliwie najwyższy poziom warunków bytowych i konsumpcji oraz takie użytkowanie zasobów, aby zapewnić ciągłość istnienia gminy. Celom strategicznym podporządkowane są cele operacyjne.

Cel Główny: „Tworzenie warunków zrównoważonego rozwoju Gminy Unisław poprzez modernizację i budowę nowoczesnej infrastruktury technicznej oraz podejmowanie działań na rzecz rozwoju działalności gospodarczej, przy jednoczesnym poszanowaniu dziedzictwa kulturowego i środowiska naturalnego oraz zapewnieniu wysokiej jakości usług społecznych, w celu poprawy poziomu życia mieszkańców i turystów odwiedzających Gminę”
Cele rozwojowe Po dokonaniu diagnozy społeczno-gospodarczej, sporządzeniu wspólnie ze środowiskiem lokalnym analizy SWOT oraz po opracowaniu misji i wizji Gminy Unisław przyjęto 5 celów strategicznych do realizacji. Celom strategicznym przyporządkowane zostały cele operacyjne, które pełnią funkcje priorytetów inwestycyjnych.
CEL STRATEGICZNY I Rozwój infrastruktury technicznej I.1. Budowa, przebudowa, modernizacja infrastruktury drogowej I.2. Rozbudowa infrastruktury okołodrogowej I.3. Budowa, przebudowa, modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej I.4. Budowa, przebudowa, modernizacja infrastruktury użyteczności publicznej I.5. Aktywna polityka przestrzenna I. 6. Podjęcie działań zmierzających do wyposażenia Gminy w sieć gazową

CEL STRATEGICZNY II

Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości i tworzenia nowych miejsc pracy

- II.1. Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej Gminy
 - II.2. Wspieranie rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości
 - II.3. Zapewnienie powrotu na rynek pracy poprzez możliwość zdobycia nowych kwalifikacji oraz zagwarantowanie opieki nad dziećmi w przedszkolu
-

CEL STRATEGICZNY III

Dbałość o środowisko naturalne i dziedzictwo kulturowe

- III.1. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii
 - III.2. Zachowanie i rewitalizacja dziedzictwa kulturowego
 - III.3. Inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne
 - III. 4. Wspieranie inicjatyw proekologicznych
-

CEL STRATEGICZNY IV

Poszerzanie działań na rzecz integracji oraz rozwoju turystyki

- IV.1. Systematyczne poszerzanie oferty sportowej, kulturalnej i rekreacyjnej z uwzględnieniem terenu całej Gminy
 - IV. 2. Rozwój elektronicznej administracji i upowszechnianie technologii cyfrowych wśród mieszkańców
 - IV. 3. Rozwój infrastruktury rekreacyjno-turystycznej
-

CEL STRATEGICZNY V

Działania mające na celu poprawę jakości życia w zakresie edukacji, zdrowia, bezpieczeństwa

- V.1. Poprawa jakości usług edukacyjnych
- V.2. Tworzenie przestrzeni przyjaznej osobom niepełnosprawnym
- V.3. Działania skierowane na aktywizację i resocjalizację osób starszych i samotnych
- V.4. Działania przeciw wykluczeniu
- V.5. Wzrost bezpieczeństwa.

W Strategii Rozwoju Gminy Unisław istotne miejsce zajmują cele kompleksowe, którymi są:

- Poprawa jakości przestrzeni Gminy, poziomu gospodarki i rynku pracy oraz sfery społecznej, skutkująca wzrostem standardu życia społeczności;
- Zrównoważony rozwój jako wyraz łagodzenia i ograniczania konfliktów występujących na linii środowisko – działalność człowieka;
- Wieloaspektowe bezpieczeństwo poprzez upowszechnianie standardów systemów ochrony oraz współpracę i wsparcie dla podmiotów działających w zakresie bezpieczeństwa;
- Wzrost spójności komunikacyjnej i infrastruktury komunalnej zakładającej systematyczne inwestycje drogowe oraz podnoszenie sprawności i jakości systemu świadczenia usług komunalnych;
- Wzmocnienie gospodarstw rolnych oraz gospodarki żywnościowej dzięki wsparciu doradztwa rolniczego i rozwoju gospodarstw indywidualnych oraz promocji postępu biologicznego w rolnictwie i przetwarzaniu żywności;
- Zwiększenie konkurencyjności przedsiębiorstw poprzez inwestycje w infrastrukturę, racjonalną politykę w zakresie podatków lokalnych oraz pomoc publiczną;
- Wzrost kompetencji mieszkańców oraz rozwój kapitału ludzkiego poprzez stałą poprawę jakości usług edukacyjnych, poprawę organizacji rynku pracy, a także wzmocnienie udziału sportu i rekreacji w życiu mieszkańców;
- Umacnianie spójności i bezpieczeństwa społecznego, dzięki ograniczeniu skali patologii oraz wykluczeń społecznych, tworzenie przestrzeni publicznej przyjaznej dla osób niepełnoprawnych, starszych i samotnych, a także poprawę warunków mieszkaniowych, socjalnych i zdrowotnych mieszkańców;
- Zachowanie dziedzictwa kulturowego oraz usług turystyczno-rekreacyjnych w gospodarce Gminy poprzez inwestycje w infrastrukturę zabytkową oraz inicjowanie i wspieranie inicjatyw kulturowych, a ponadto aktywna promocja walorów turystycznych i kulturalnych Gminy Unisław.

V. WYNIKI ANKIETY SONDAŻOWEJ

Opracowanie powstało w wyniku prac nad „Strategią Rozwoju Gminy Unisław”

Ważnym elementem prac nad „Strategią Rozwoju Gminy Unisław” było przeprowadzenie wśród mieszkańców konsultacji społecznych. Narzędziem tego badania była ankieta sondażowa zawierająca szereg pytań obejmujących różne dziedziny funkcjonowania Gminy. W ankiecie zawarto szereg pytań dotyczących różnorodnych zagadnień tematycznych – od opinii mieszkańców na temat stopnia rozwoju gminy, poprzez aktualne i najbardziej odczuwalne problemy oraz istotne aspekty pozytywne, wpływające na warunki życia, wizję rozwoju gminy, oczekiwania dotyczące lokalnych utrudnień aż po wykaz głównych działań jakie lokalne władze Gminy powinny podjąć, aby poprawić jakość życia i spełnić oczekiwania miejscowej społeczności.

Jednym z najistotniejszych zadań ankiety było poznanie opinii mieszkańców dotyczące stopnia aktualnego rozwoju gminy oraz kierunków jej akceleracji w następnych latach.

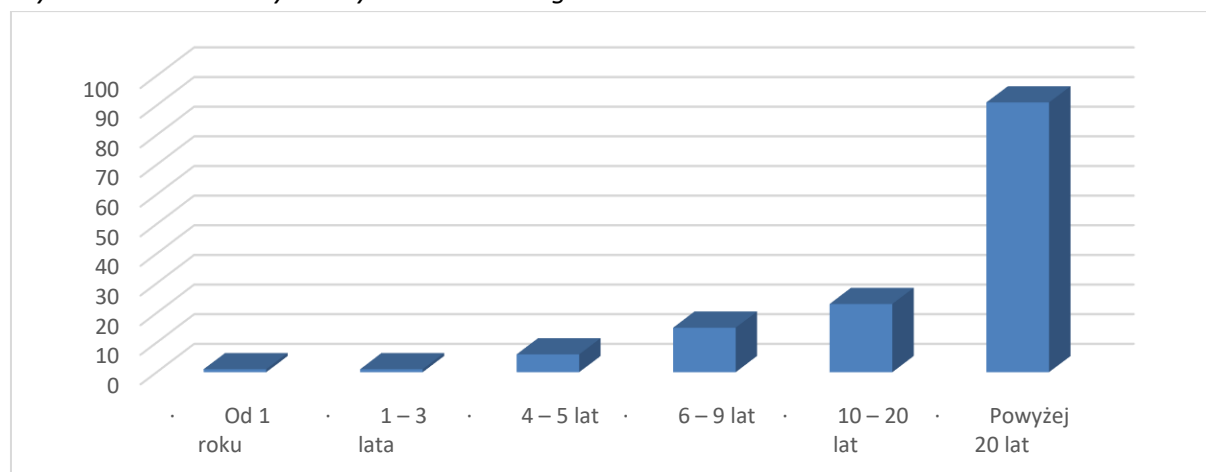
Ankieta została umieszczona na stronie internetowej Urzędu pod adresem: www.unislaw.pl, ponadto w wersji papierowej była dystrybuowana wśród mieszkańców przez Urząd Gminy, sołtysów oraz Gminny Ośrodek Kultury.

Badania przeprowadzono w dniach 1 – 31 marca 2017 r. Udział w nich był anonimowy i dobrowolny. Kwestionariusze wypełniły 162 osoby. Z uwagi na fakt, że część ankiet było wypełnionych niekompletnie przyjęto zasadę, że kwestionariusze wypełnione powyżej 75% zostaną wykorzystane do analizy wyników. Poniższe opracowanie obejmuje 137 formularzy.

Graficzne i opisowe zestawienie wyników

Prawie 80% osób, które wzięły udział w badaniu to osoby mieszkające na terenie Gminy od ponad 20 lat, co obrazuje poniżej przedstawiony wykres.

Wykres 15. Mieszkańcy Gminy Unisław według czasu zamieszkania

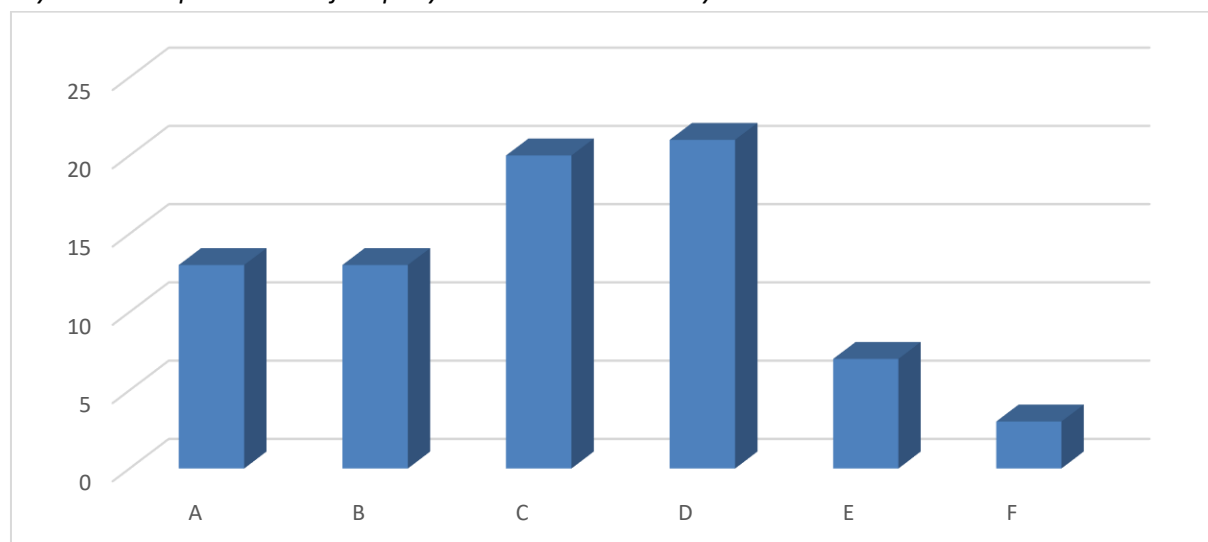

Źródło: Opracowanie własne Gminy Unisław

Mieszkańcy, którzy przeprowadzili się na teren Gminy Unisław stanowią 50% respondentów (dla 68 osób Gmina jest pierwszym i do tej pory jedynym miejscem zamieszkania, 69 osób przeprowadziło się tutaj z innych miejscowości). Poprzednie miejsce pobytu było w:

- A. Toruniu
- B. Bydgoszczy
- C. Innej miejscowości, poza gminą Unisław ale w powiecie chełmińskim
- D. Innej miejscowości poza powiatem chełmińskim, ale w województwie kujawsko-pomorskim
- E. Kraju, poza województwem kujawsko-pomorskim
- F. Za granicą

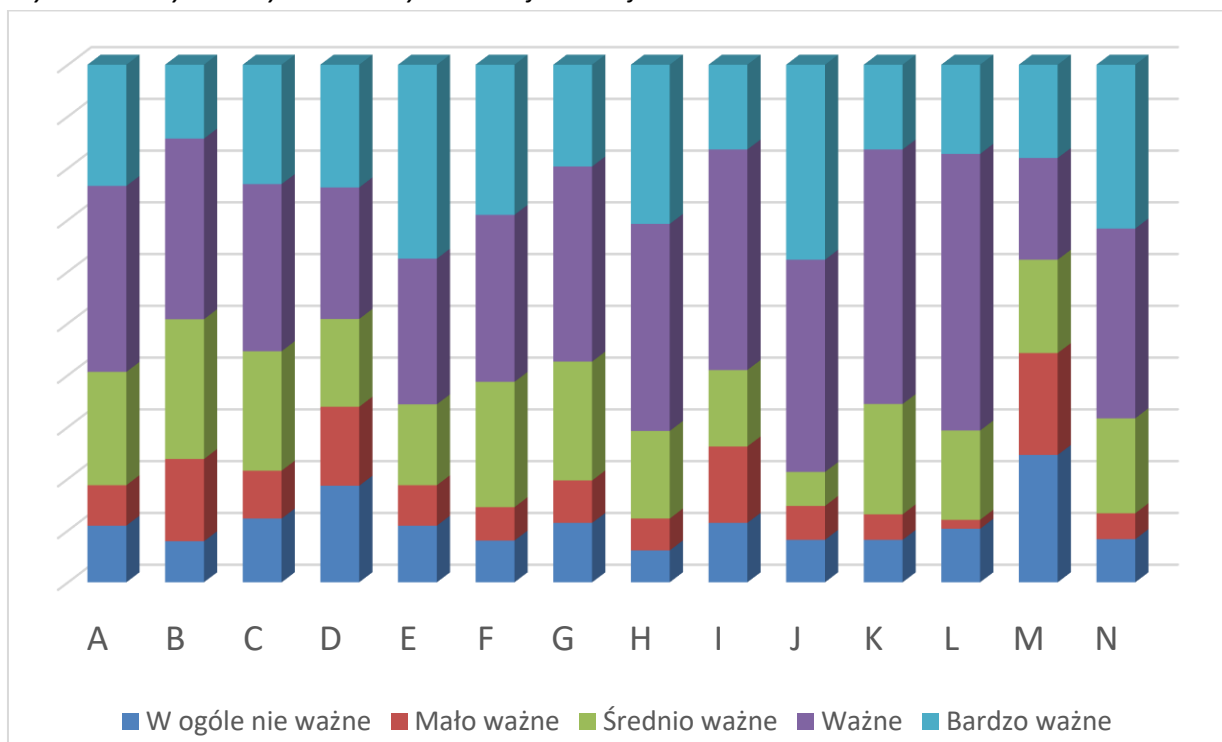
Wykres 16. Poprzednie miejsce pobytu mieszkańców Gminy Unisław

Źródło: Opracowanie własne Gminy Unisław

Ankietowani wskazywali kryteria, jakie zdecydowały o wyborze Gminy Unisław jako miejsca zamieszkania.

Wykres 17. Kryteria wyboru Gminy Unisław jako miejsca zamieszkania

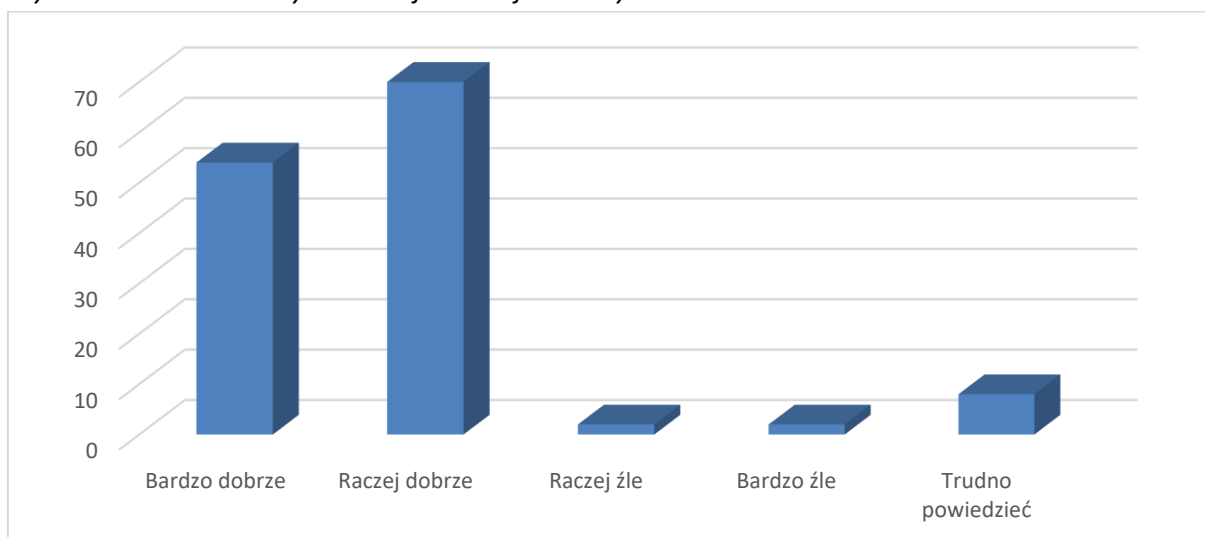

Źródło: Opracowanie własne Gminy Unisław

(A - Odległość od Torunia i Bydgoszczy; B - Łatwość dojazdu do Torunia; C - Łatwość dojazdu do Bydgoszczy; D - Możliwość znalezienia pracy; E - Bliskość szkoły/przedszkola; F - Bliskość punktów usługowych; G - Oferta spędzania wolnego czasu; H - Cisza, spokój, lokalizacja z dala od miasta; I - Cena nieruchomości; J - Bezpieczeństwo; K - Społeczność lokalna; L - Pozytywne opinie o gminie; M - Wybór miejsca zamieszkania nie był zależny od mojej woli; N - Walory przyrodnicze)

Większość badanych oceniając Gminę jako miejsce do życia w zdecydowanej większości zaznaczali odpowiedź „raczej dobrze” i „bardzo dobrze”.

Wykres 18. Ocena Gminy Unisław jako miejsca do życia

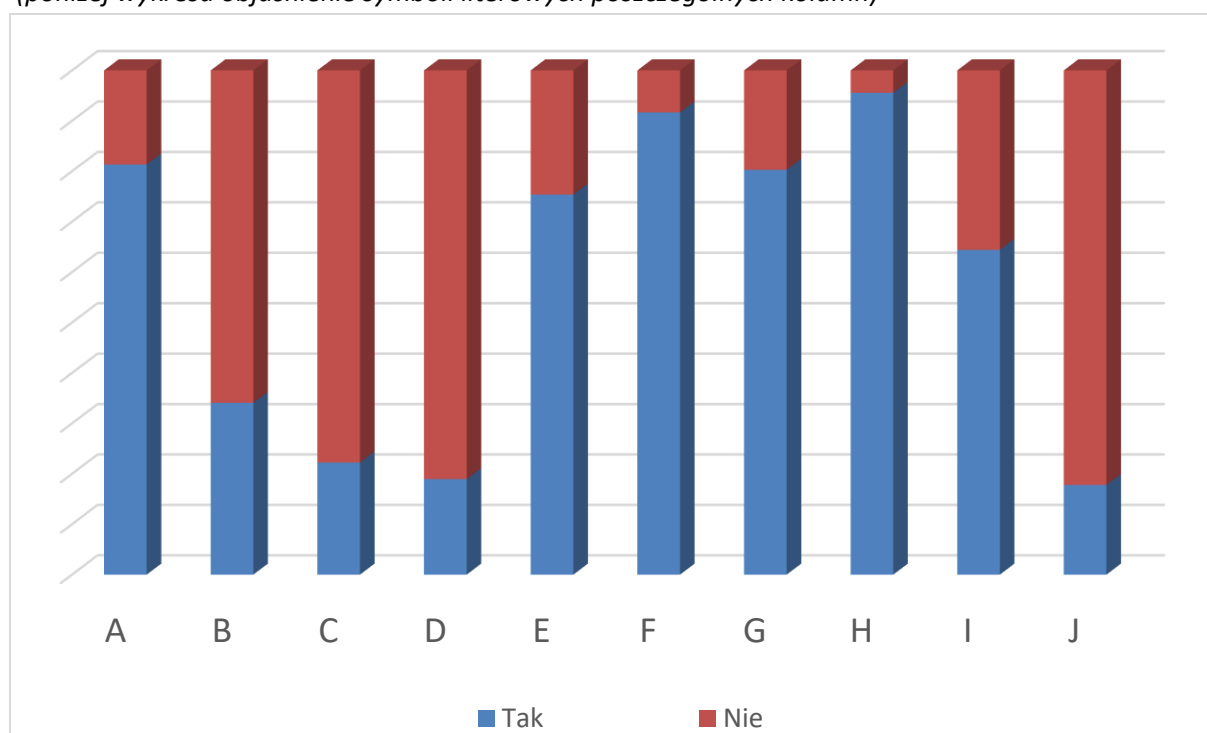

Źródło: Opracowanie własne Gminy Unisław

W uzasadnieniu respondenci podkreślali widoczny rozwój Gminy, bezpieczeństwo, dostępność szkół i przedszkoli, atrakcyjną ofertę imprez kulturalnych i sportowych, ale także ciszę, spokój i walory przyrodnicze jako ważne kryterium w ocenie warunków życia. Ważnym elementem wyboru jest też położenie Gminy – blisko dużych miast, ale zachowującej walory życia w czystym środowisku, blisko przyrody.

Kolejny wykres obrazuje zaangażowanie mieszkańców w życie społeczne i postrzeganie swojej osoby w społeczeństwie.

Wykres 19. Zaangażowanie mieszkańców w życie społeczne
(poniżej wykresu objaśnienie symboli literowych poszczególnych kolumn)

Źródło: Opracowanie własne Gminy Unisław

(A - Uczestniczyłem/łam w wydarzeniach organizowanych przez gminę w ciągu ostatnich 12 miesięcy; B - Biorę udział w przygotowywaniu gminnych wydarzeń; C - Należę do stowarzyszenia/organizacji pozarządowej; D - Należę do nieformalnej grupy społecznej; E - Czuję się bezpiecznie, gdy po zmierzchu idę sam/sama po ulicy; F - Lubię moją lokalną społeczność; G - Czuję się doceniany przez społeczność w której żyję; H - Jestem przekonany/przekonana, że uzyskam pomoc od przyjaciół, rodziny, sąsiadów, gdy będę jej potrzebować; I - Mam możliwości, by wypowiadać się na temat ważnych zagadnień dotyczących gminy i mojej miejscowości; J - Jestem członkiem rady/komitetu)

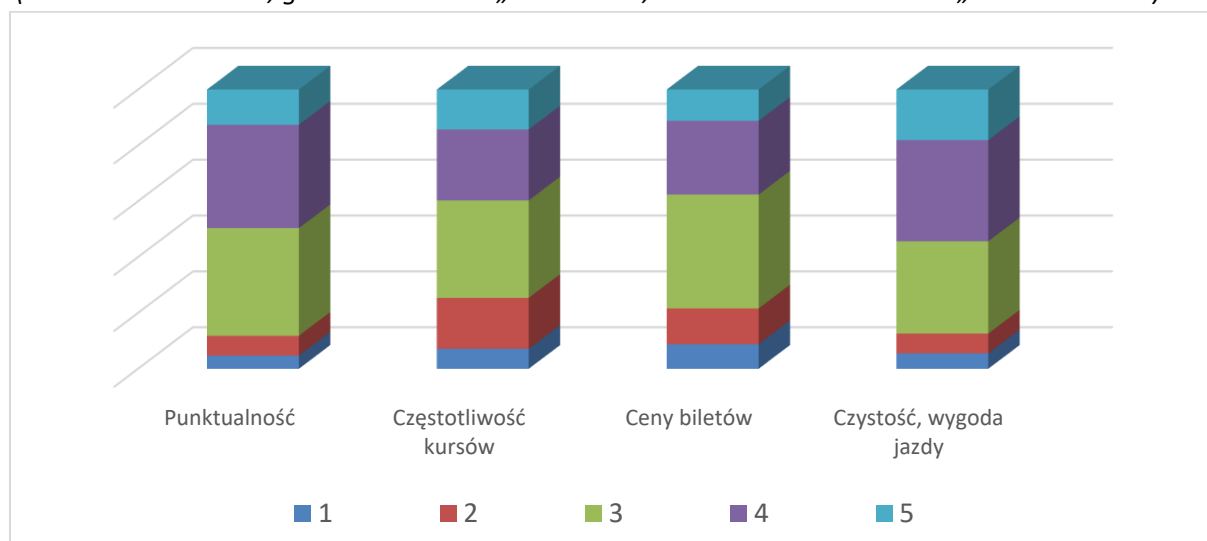
Mieszkańcy biorący udział w badaniu w ogromnej większości aktywnie uczestniczą w organizowanych przez Gminę wydarzeniach społecznych, kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych. Jednocześnie deklarują duże poczucie bezpieczeństwa oraz poczucie więzi, a także wysoki stopień zaufania do lokalnej społeczności.

Postawione dalej pytania obrazowały ocenę ważnych dla mieszkańców elementów, mających istotny wpływ na warunki życia w Gminie Unisław. Poniższe wykresy obrazują wskazania ankietowanych w następujących dziedzinach:

1. Komunikacja zbiorowa
2. Komunikacja samochodowa
3. Usługi medyczne
4. Bezpieczeństwo
5. Środowisko
6. Spędzanie wolnego czasu
7. Zatrudnienie
8. Edukacja

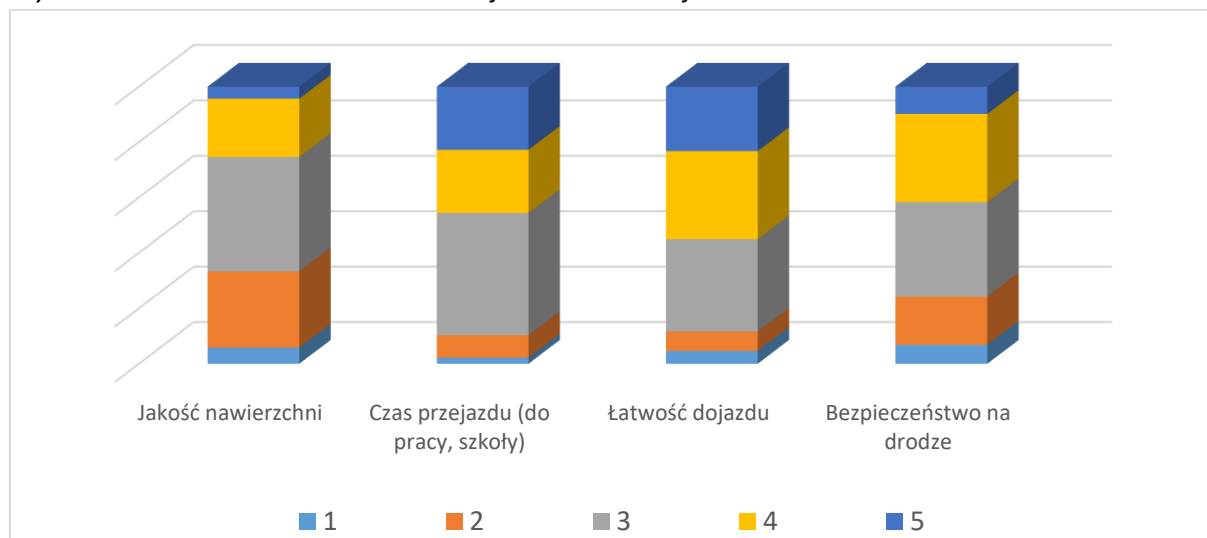
Wykres 20. Ocena działania komunikacji zbiorowej

(Skala ocen od 1 do 5, gdzie 1 oznaczało „bardzo źle”, a zaznaczenie 5 to ocena „bardzo dobrze”)

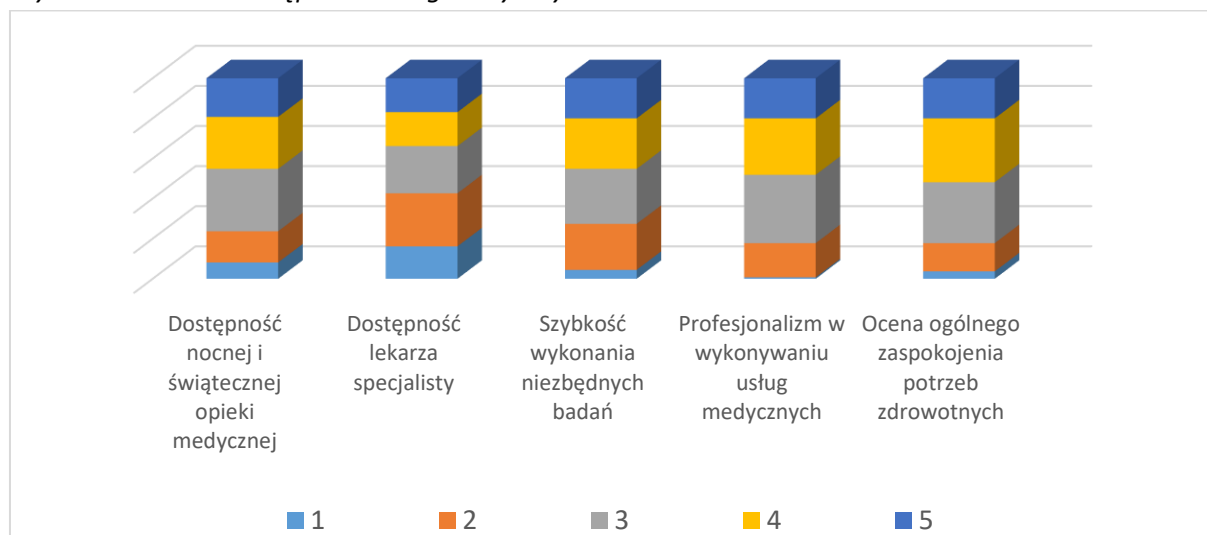
Źródło: Opracowanie własne Gminy Unisław

Wykres 21. Ocena warunków komunikacji samochodowej

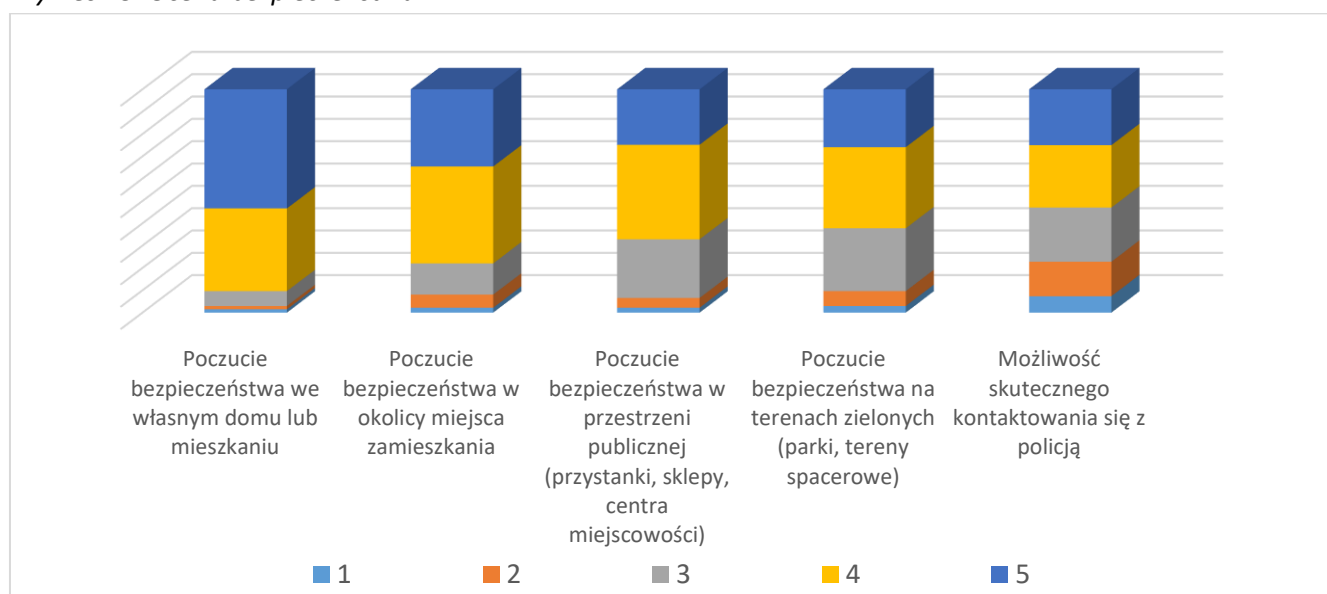
Źródło: Opracowanie własne Gminy Unisław

Wykres 22. Ocena dostępności usług medycznych

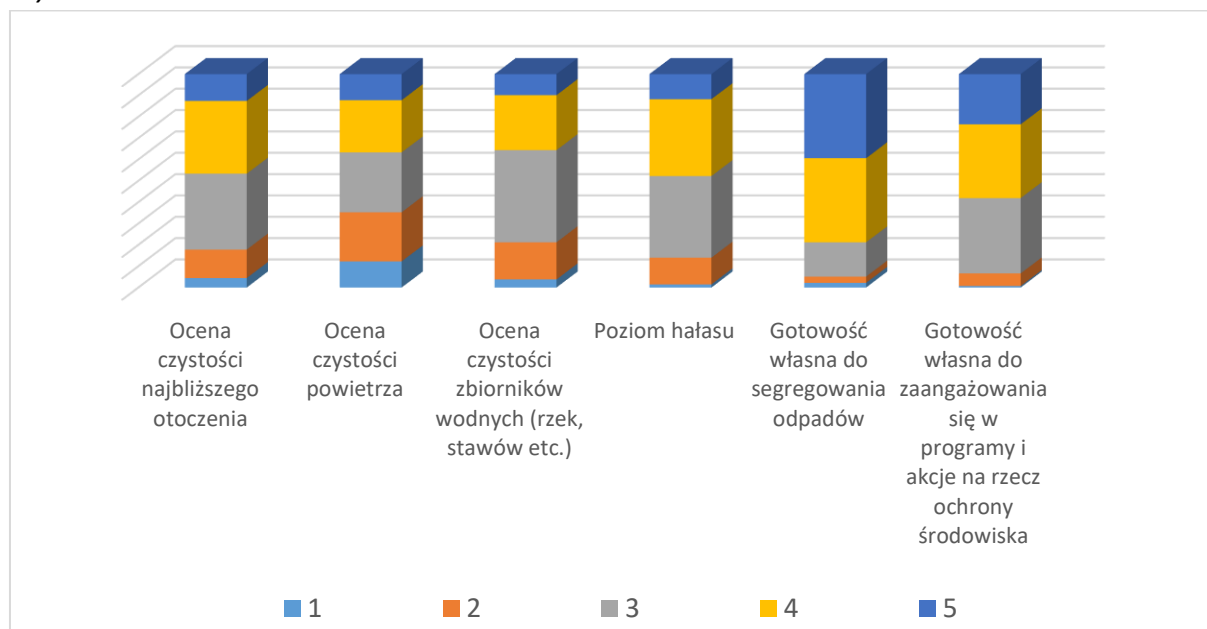
Źródło: Opracowanie własne Gminy Unisław

Wykres 23. Ocena bezpieczeństwa

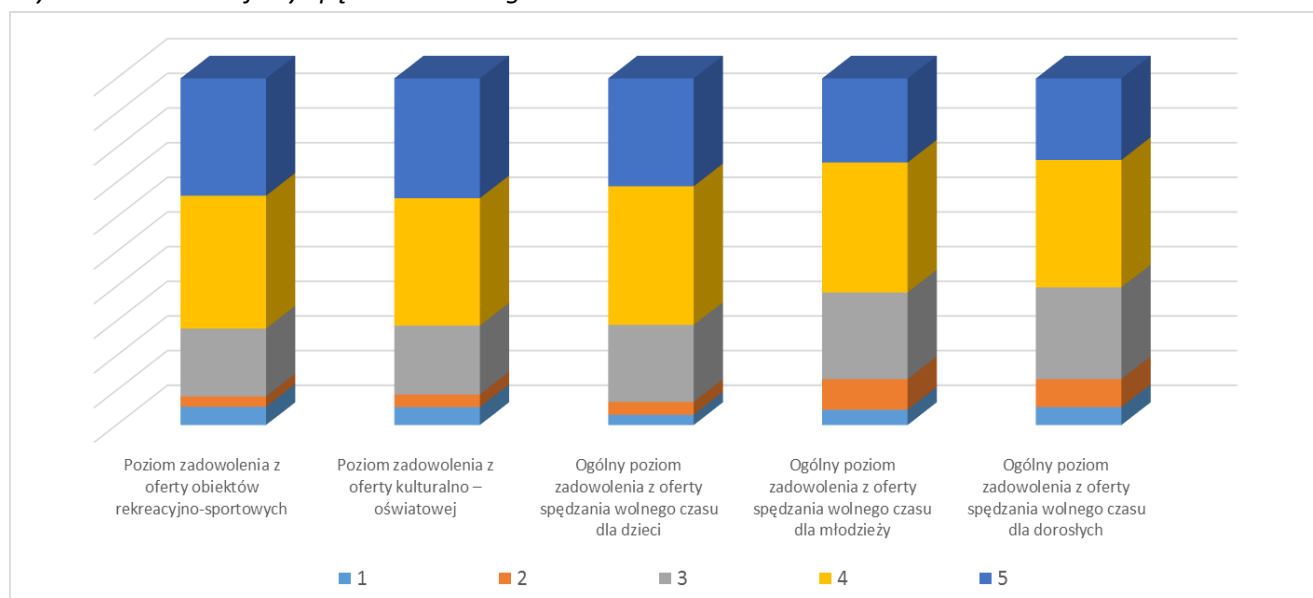
Źródło: Opracowanie własne Gminy Unisław

Wykres 24. Ocena środowiska

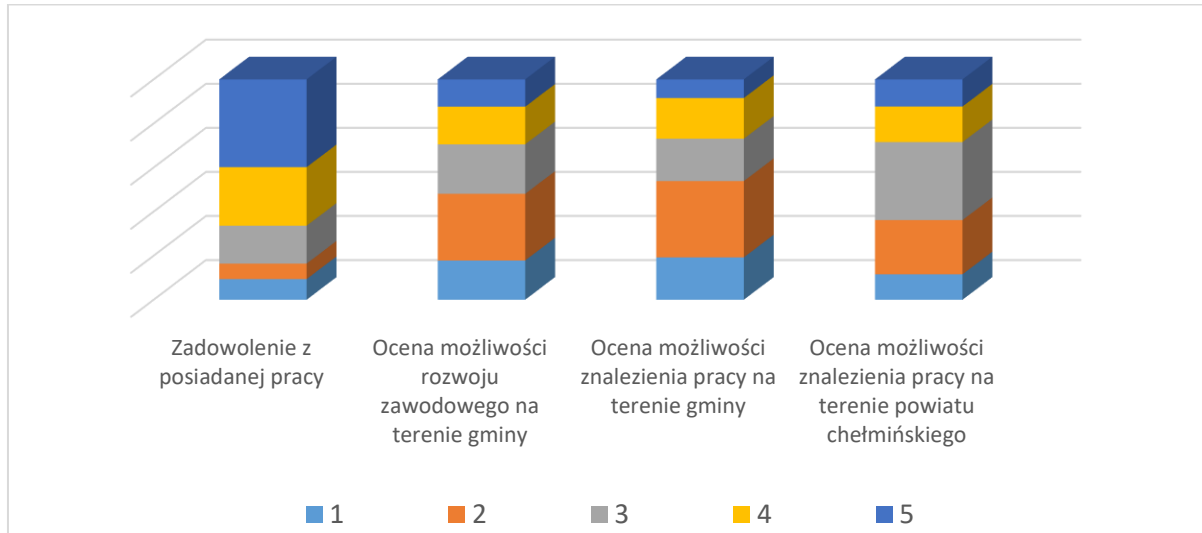
Źródło: Opracowanie własne Gminy Unisław

Wykres 25. Ocena oferty spędzania wolnego czasu

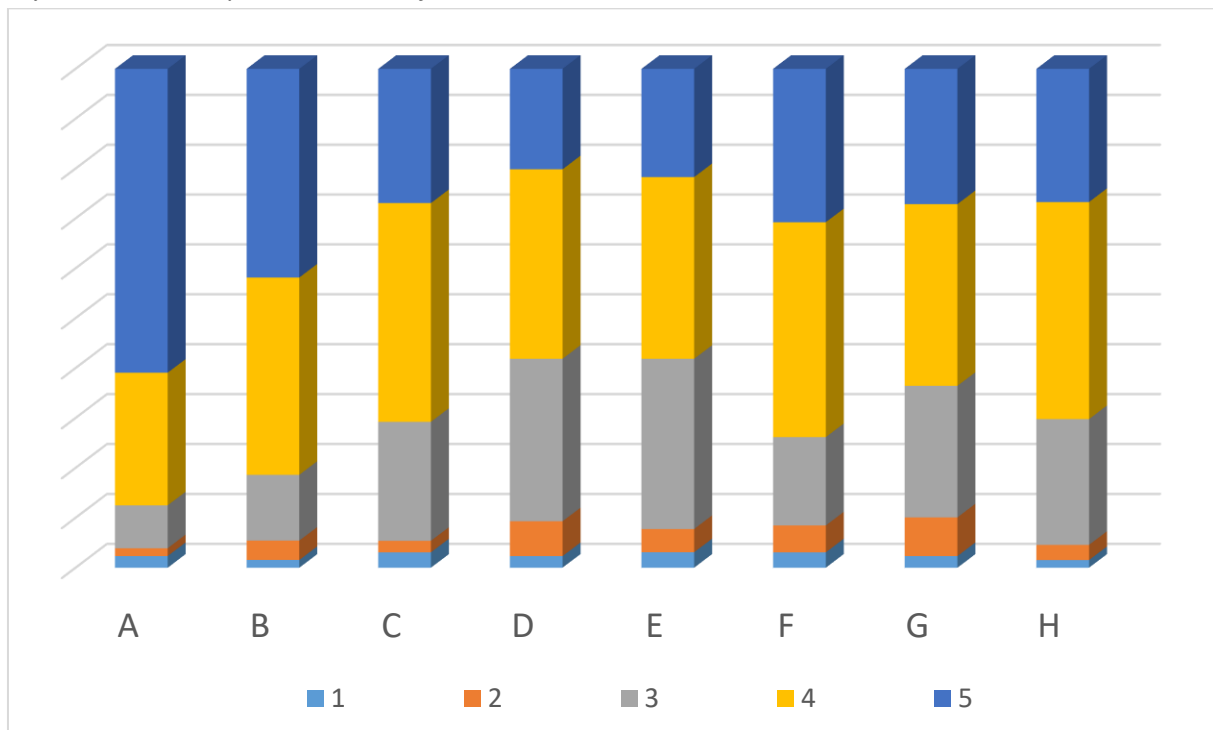
Źródło: Opracowanie własne Gminy Unisław

Wykres 26. Ocena ofert pracy

Źródło: Opracowanie własne Gminy Unisław

Wykres 27. Ocena poziomu edukacji

Źródło: Opracowanie własne Gminy Unisław

(A - dostępność opieki przedszkolnej; B - ocena jakości opieki przedszkolnej; C - ocena jakości kształcenia w szkołach; D - ocena kształcenia kompetencji społecznych uczniów przez szkoły; E - ocena kształcenia kompetencji matematyczno-przyrodniczych uczniów przez szkoły; F - dostępność komputerów i internetu w szkołach; G - wyposażenie szkół w pomoce naukowe; H - czystość, estetyka budynków szkolnych)

Wśród problemów wymienianych przez mieszkańców Gminy dominowały dwie odpowiedzi: zły stan dróg i chodników (31 wskazań) oraz bezrobocie (23 wskazania). Odpowiadający wskazywali także na fakt zanieczyszczania powietrza przez palenie odpadów w piecach (9 wskazań), brak

basenu (3 osoby) oraz brak jedności w działaniach władz Gminy (3 odpowiedzi). Pojedynczo wskazywano też: niezadowolenie z usług medycznych, brak wielkopowierzchniowych sklepów, niedostateczną ilość placów zabaw i świetlic, brak szkolnego autobusu z Raciniewa.

W ankiecie zaproponowano także wskazanie najbardziej istotnych kierunków rozwoju Gminy. Respondenci mieli wskazać maksymalnie 2 propozycje spośród wymienionych, które są ich zdaniem najważniejsze (poniżej kolejność od najwyższej ilości głosów):

a) Silna gospodarka	-	109 wskazań
b) Nowoczesna edukacja	-	70 wskazań
c) Atrakcyjna oferta spędzania wolnego czasu	-	62wskazania
d) Wysoka sprawność administracyjna	-	42wskazania
e) Gmina otwarta na nowych mieszkańców	-	34wskazania
f) Gmina otwarta na turystów	-	30 wskazań
g) Rozwój zrównoważony i wykorzystanie zasobów przyrodniczych	-	21 wskazań

Zadano także pytanie, o priorytetowe inwestycje (maksymalnie można było wybrać 3), na które trzeba byłoby rozdzielić dodatkowe środki finansowe. Badani typowali następująco (kolejność wg ilości głosów):

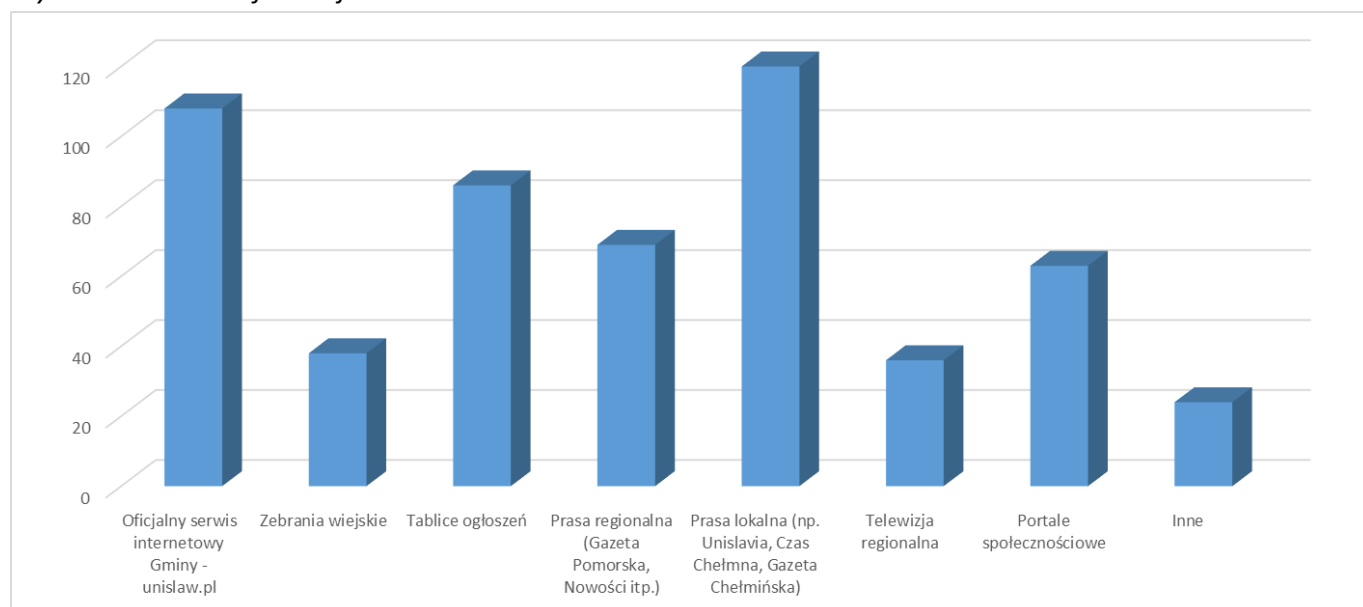
a) Drogi i chodniki	-	113 głosów
- miejscowość Grzybno	-	16 głosów
- miejscowość Raciniewo	-	6 głosów
- droga Unisław – Grzybno	-	13 głosów
- droga Unisław – Głazewo	-	2 głosy
- Unisław, ulica Lipowa	-	36 głosów
- Unisław ulica Reja	-	8 głosów
- Unisław, ulica Dworcowa	-	8 głosów
- droga dojazdowa do Ośrodka Edukacji Łowieckiej	-	18 głosów
- Unisław, ulica Na Skarpę, Chełmińska, Ogrodowa, Prosta, Kolejowa, Szeroka, Żwirki i Wigury, Sportowa – po 3, 2 i 1 głosie		
b) Ścieżki turystyczne, np. rowerowe	-	48 głosów
- Unisław - Grzybno	-	24 głosy
- Unisław – Chełmno	-	17 głosów
- Unisław – Głazewo	-	4 głosy
- Unisław – Gołoty	-	2 głosy
- Unisław – Stablewice	-	1 głos
c) Wsparcie dla pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych	-	24 głosy
d) Oświetlenie uliczne	-	22 głosy
- Unisław	-	15 głosów
- Bruki Unisławskie	-	2 głosy

	- Grzybno	-	2 głosy	
	- Kokocko	-	2 głosy	
	- Raciniewo	-	1 głos	
e)	Parkingi i miejsca postojowe			- 18 głosów
	- Unisław	-	13 głosów	
	- Grzybno	-	5 głosów	
f)	Rozwój terenów inwestycyjnych			- 15 głosów
g)	Baza/infrastruktura rekreacyjna			- 13 głosów
	- Unisław	-	8 głosów	
	- Raciniewo	-	3 głosy	
	- Błoto	-	1 głos	
	- Gołoty	-	1 głos	
h)	Dbłość o tereny zielone			- 11 głosów
	- Unisław	-	9 głosów	
	- Bruki Unisławskie	-	1 głos	
	- cała Gmina	-	1 głos	
i)	Infrastruktura komunalna (kanalizacja, wodociągi)			- 9 głosów
	- Unisław	-	6 głosów	
	- Grzybno	-	2 głosy	
	- cała Gmina	-	1 głos	
j)	Infrastruktura społeczna (świetlice, miejsca spotkań)			- 9 głosów
	- Raciniewo	-	4 głosy	
	- Unisław	-	3 głosy	
	- Kokocko	-	1 głos	
k)	Baza/infrastruktura sportowa (boiska, korty, inne)			- 9 głosów
	- Unisław	-	7 głosów	
	- Bruki Unisławskie	-	1 głos	
	- Raciniewo	-	1 głos	
l)	Infrastruktura turystyczna			- 6 głosów
ł)	Zwiększenie ilości usług świadczonych przez Urząd, które można załatwić drogą elektroniczną (e-Urząd)			- 6 głosów
m)	Baza/infrastruktura edukacyjna (szkoły, przedszkola)			- 2 głosy

- n) Infrastruktura melioracyjna i przeciwpowodziowa - **1 głos**
- o) Inne wskazane przez mieszkańców - **7 głosów**
- utwardzone pieszce ścieżki do biegania, chodzenia „z kijkami”,
 - punkty widokowe,
 - więcej koszy na śmieci,
 - mechaniczne oczyszczanie ulic,
 - mieszkania do wynajęcia,
 - wyznaczenie miejsca na selektywną zbiórkę odpadów wielkogabarytowych,
 - z domu przy ul. Lipowej stworzyć dom opieki dla osób starszych.

Mieszkańcy wskazali także skąd najczęściej czerpią informacje na temat Gminy, co obrazuje poniższy wykres

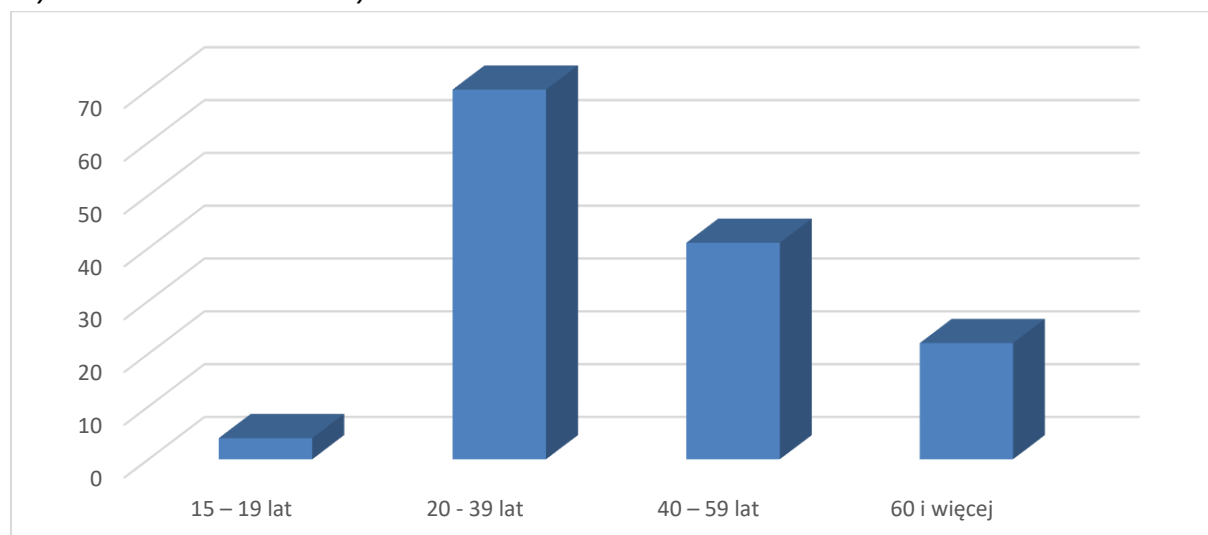
Wykres 28. Źródła informacji o Gminie

Źródło: Opracowanie własne Gminy Unisław

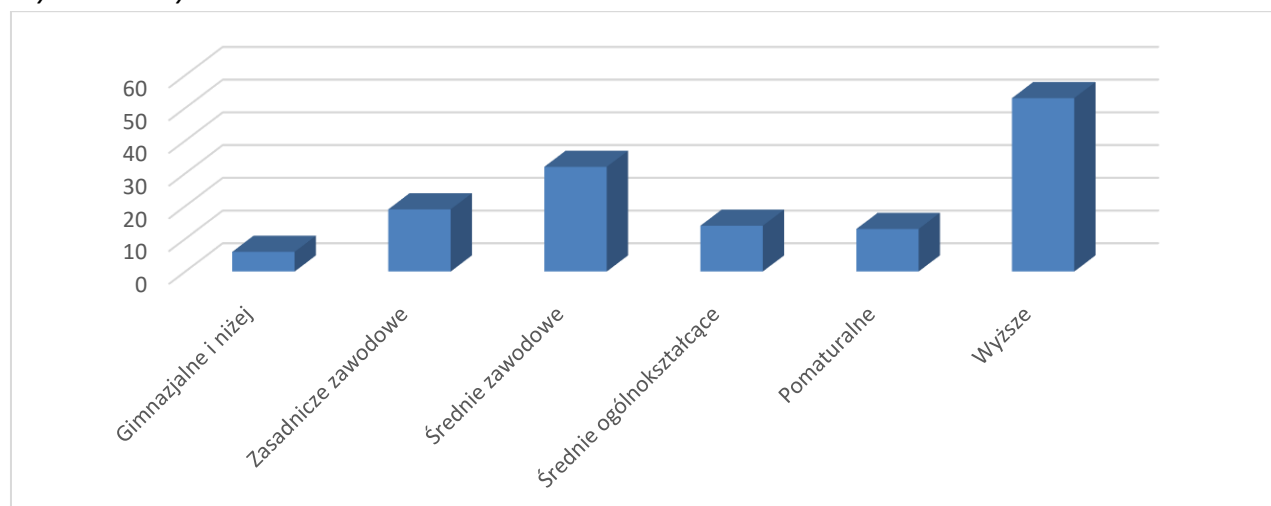
METRYKA ANKIETY

Wykres 29. Wiek anketowanych

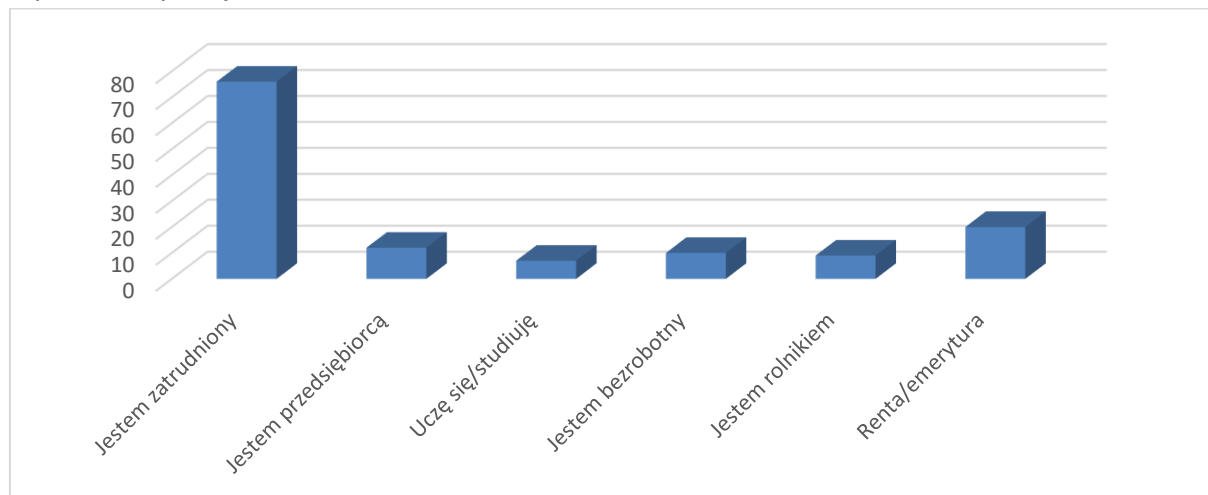
Źródło: Opracowanie własne Gminy Unisław

Wykres 30. Wykształcenie

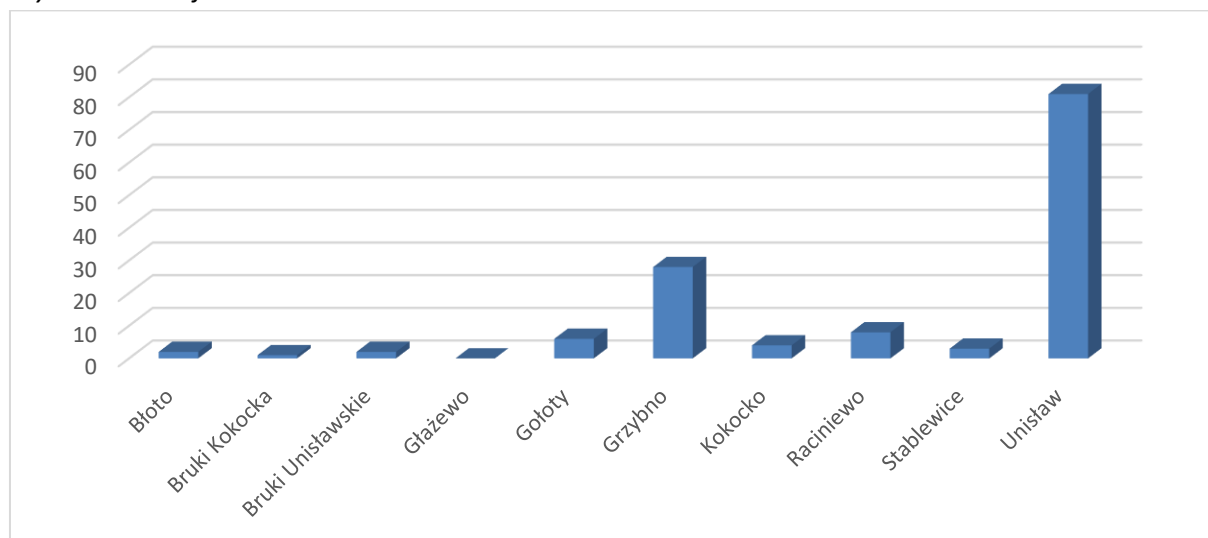
Źródło: Opracowanie własne Gminy Unisław

Wykres 31. Sytuacja zawodowa

Źródło: Opracowanie własne Gminy Unisław

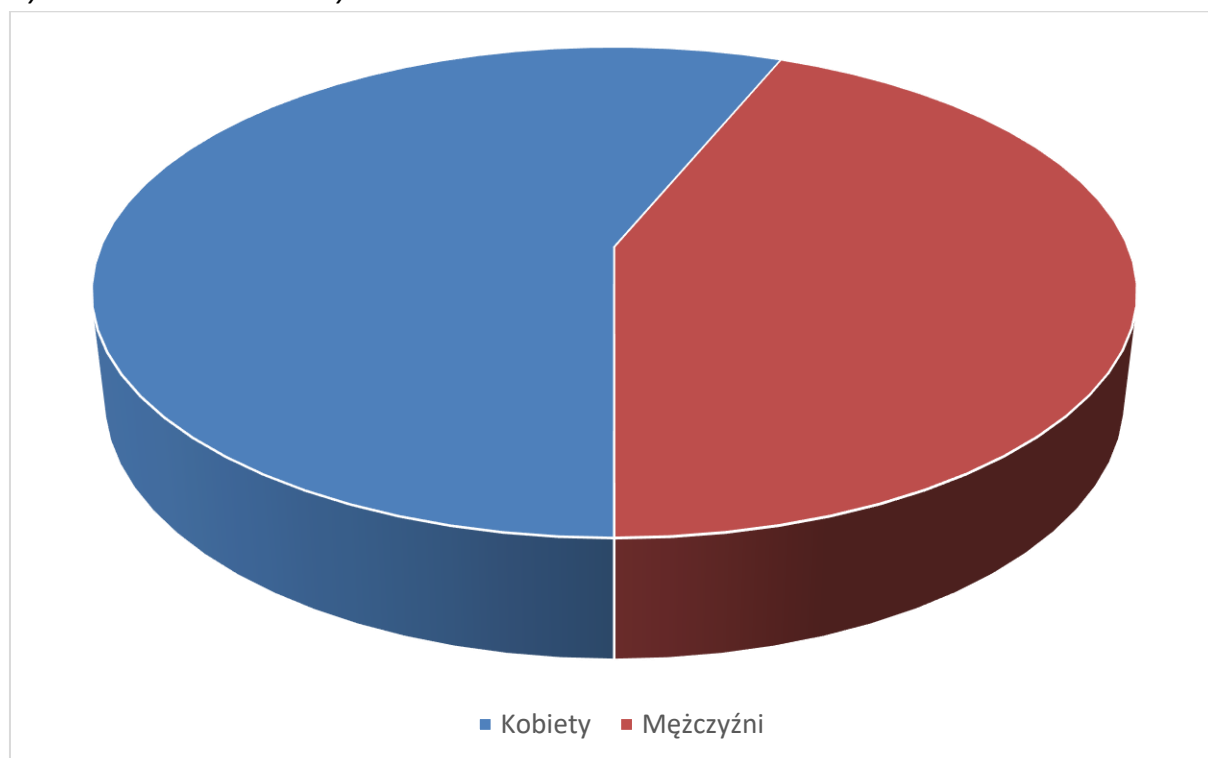
Wykres 32. Miejsce zamieszkania

Źródło: Opracowanie własne Gminy Unisław

W badaniu wzięło udział 77 kobiet i 60 mężczyzn

Wykres 32. Płeć ankietowanych

Źródło: Opracowanie własne Gminy Unisław

Wyniki ankiety wskazują, że zdecydowana większość respondentów uważa Gminę Unisław za zadowalające miejsce do życia.

Mają duże poczucie bezpieczeństwa i czują silną więź z otaczającym ich środowiskiem. Społeczność Gminy to w przeważającej części osoby aktywne społecznie i zawodowo, biorące udział w wydarzeniach kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych organizowanych na terenie Gminy Unisław.

Największymi problemami w Gminie, zdaniem ankietowanych, jest wysokie bezrobocie oraz zły stan dróg i chodników.

Mieszkańcy charakteryzują się także wysoką świadomością ekologiczną. Jednym z często wskazywanych problemów jest zanieczyszczenie powietrza, spowodowane spalaniem śmieci. Ogromna większość deklaruje ponadto własną gotowość do segregowania odpadów oraz chęć zaangażowania się w programy i akcje na rzecz ochrony środowiska.

Ankietowani interesują się życiem Gminy, korzystając z wielu źródeł informacji – przede wszystkim lokalnej prasy, tablic ogłoszeń i strony internetowej Urzędu.

Wyniki powyższej ankiety będą istotnym wskazaniem dla władz Gminy podczas tworzenia planów inwestycyjnych, strategii rozwoju a także codziennych działaniach Zarządu i Rady Gminy Unisław.

VI. FORMULARZ ANKIETY

ANKIETA DLA MIESZKAŃCÓW GMINY UNISŁAW

Poniższa ankieta stanowi element prac nad „Strategią Rozwoju Gminy Unisław”. Ankieta skierowana jest do mieszkańców Gminy Unisław i ma na celu poznanie Państwa opinii na temat kierunków rozwoju gminy. Dane uzyskane z ankiet zostaną zebrane i przedstawione w formie zbiorczej w raporcie, który posłuży do przygotowania Strategii. Ankieta jest anonimowa, a jej wersja elektroniczna dostępna jest także na stronie www.unislaw.pl.
Dziękujemy za poświęcenie czasu na jej wypełnienie.

1. Od ilu lat mieszka Pan(i) w Gminie Unisław?

- do 1 roku 1-3 lata 4-5 lat 6-9 lat 10-20 lat powyżej 20 lat

2. Czy obecna miejscowość jest Pana(i) pierwszym i jedynym jak do tej pory miejscem zamieszkania?

- tak** [proszę przejść do pyt. P5] **nie**

3. Proszę zaznaczyć, gdzie Pan(i) poprzednio mieszkał(a)?

- w Toruniu
 w Bydgoszczy
 w innej miejscowości, poza Gminą Unisław, ale w powiecie chełmińskim
 w innej miejscowości poza powiatem chełmińskim, ale w woj. kujawsko-pomorskim
 w kraju, poza województwem kujawsko-pomorskim
 za granicą

4. Na ile ważne były dla Pana(i) niżej wymienione kryteria wyboru obecnego miejsca zamieszkania? Do oceny proszę posłużyć się pięciopunktową skalą, na której 1 oznacza „w ogóle nieważne”, a 5 „bardzo ważne”.

	W ogóle nieważne 1	Mało ważne 2	Średnio ważne 3	Ważne 4	Bardzo ważne 5
Odległość od Torunia i Bydgoszczy	☐	☐	☐	☐	☐
Łatwość dojazdu do Torunia	☐	☐	☐	☐	☐
Łatwość dojazdu do Bydgoszczy	☐	☐	☐	☐	☐
Możliwość znalezienia pracy	☐	☐	☐	☐	☐
Bliskość szkoły/przedszkola	☐	☐	☐	☐	☐
Bliskość punktów usługowych (m.in. sklepy, poczta, bank, punkty handlowo-usługowe)	☐	☐	☐	☐	☐
Oferta spędzania wolnego czasu (sport, kultura, rozrywka)	☐	☐	☐	☐	☐
Cisza, spokój, lokalizacja z dala od miasta	☐	☐	☐	☐	☐
Cena nieruchomości	☐	☐	☐	☐	☐
Bezpieczeństwo	☐	☐	☐	☐	☐
Społeczność lokalna	☐	☐	☐	☐	☐
Pozytywne opinie o gminie	☐	☐	☐	☐	☐
Wybór miejsca zamieszkania nie był zależny od mojej woli	☐	☐	☐	☐	☐
Walory przyrodnicze	☐	☐	☐	☐	☐

5. Jak generalnie ocenia Pan(i) Gminę Unisław jako miejsce do życia?

bardzo dobrze raczej dobrze raczej źle bardzo źle trudno powiedzieć

6. Proszę uzasadnić swój wybór z poprzedniego pytania

.....

.....

.....

.....

7. Proszę ustosunkować się do poniższych stwierdzeń:

	Tak	Nie
Uczestniczyłem/łam w wydarzeniach organizowanych przez gminę w ciągu ostatnich 12 miesięcy (kulturalnych, rekreacyjno-sportowych, obchodach świąt etc.)	☐	☐
Biorę udział w przygotowywaniu gminnych wydarzeń (sam albo w ramach grupy, do której należę)	☐	☐
Należę do stowarzyszenia/organizacji pozarządowej (stowarzyszenie, fundacja)	☐	☐
Należę do nieformalnej grupy społecznej (koła gospodyń, kółko rolnicze, ochotnicza straż pożarna etc.)	☐	☐
Czuję się bezpiecznie, gdy po zmierzchu idę sam/sama po ulicy	☐	☐
Lubię moją lokalną społeczność	☐	☐
Czuję się doceniany/a przez społeczność, w której żyję	☐	☐
Jestem przekonany/a, że uzyskam pomoc od przyjaciół, rodziny i sąsiadów, gdy będę jej potrzebować	☐	☐
Mam możliwości, by wypowiadać się na temat ważnych zagadnień (dotyczących gminy i mojej miejscowości)	☐	☐

Jestem członkiem rady/komitetu (np. w szkole, klubie sportowym, przedsiębiorstwie,
kościelne)

8. Proszę ocenić poszczególne elementy składające się na warunki życia w Gminie Unisław. Do oceny proszę posłużyć się skalą od 1 do 5, gdzie 1 oznacza „bardzo źle”, a 5 „bardzo dobrze”.

I. DZIAŁANIE KOMUNIKACJI ZBIOROWEJ	1	2	3	4	5
Punktualność	☐	☐	☐	☐	☐
Częstotliwość kursów	☐	☐	☐	☐	☐
Ceny biletów	☐	☐	☐	☐	☐
Czystość, wygoda jazdy	☐	☐	☐	☐	☐

II. WARUNKI KOMUNIKACJI SAMOCHODOWEJ	1	2	3	4	5
Jakość nawierzchni	☐	☐	☐	☐	☐
Czas przejazdu (do pracy, szkoły)	☐	☐	☐	☐	☐
Łatwość dojazdu (do pracy, szkoły)	☐	☐	☐	☐	☐
Bezpieczeństwo na drodze	☐	☐	☐	☐	☐

III. DOSTĘPNOŚĆ USŁUG MEDYCZNYCH	1	2	3	4	5
Dostępność nocnej i świątecznej opieki medycznej	☐	☐	☐	☐	☐
Dostępność lekarza specjalisty	☐	☐	☐	☐	☐
Szybkość wykonania niezbędnych badań	☐	☐	☐	☐	☐
Profesjonalizm w wykonywaniu usług medycznych	☐	☐	☐	☐	☐
Ocena ogólnego zaspokojenia potrzeb zdrowotnych	☐	☐	☐	☐	☐

IV. BEZPIECZEŃSTWO	1	2	3	4	5
Poczucie bezpieczeństwa we własnym domu lub mieszkaniu	☐	☐	☐	☐	☐
Poczucie bezpieczeństwa w okolicy miejsca zamieszkania	☐	☐	☐	☐	☐
Poczucie bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej (przystanki, sklepy, centra miejscowości)	☐	☐	☐	☐	☐

Poczucie bezpieczeństwa na terenach zielonych (parki, tereny spacerowe)	☐	☐	☐	☐	☐
Możliwość skutecznego kontaktowania się z policją	☐	☐	☐	☐	☐

V. ŚRODOWISKO	1	2	3	4	5
Ocena czystości najbliższego otoczenia	☐	☐	☐	☐	☐
Ocena czystości powietrza	☐	☐	☐	☐	☐
Ocena czystości zbiorników wodnych (rzek, stawów etc.)	☐	☐	☐	☐	☐
Poziom hałasu	☐	☐	☐	☐	☐
Gotowość własna do segregowania odpadów	☐	☐	☐	☐	☐
Gotowość własna do zaangażowania się w programy i akcje na rzecz ochrony środowiska	☐	☐	☐	☐	☐

VI. CZAS WOLNY	1	2	3	4	5
Poziom zadowolenia z oferty obiektów rekreacyjno-sportowych	☐	☐	☐	☐	☐
Poziom zadowolenia z oferty kulturalno-oświatowej	☐	☐	☐	☐	☐
Ogólny poziom zadowolenia z oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci	☐	☐	☐	☐	☐
Ogólny poziom zadowolenia z oferty spędzania czasu wolnego dla młodzieży	☐	☐	☐	☐	☐
Ogólny poziom zadowolenia z oferty spędzania czasu wolnego dla dorosłych	☐	☐	☐	☐	☐

VII. PRACA	1	2	3	4	5
Zadowolenie z posiadanej pracy	☐	☐	☐	☐	☐
Ocena możliwości rozwoju zawodowego na terenie gminy	☐	☐	☐	☐	☐
Ocena możliwości znalezienia pracy na terenie gminy	☐	☐	☐	☐	☐
Ocena możliwości znalezienia pracy na terenie powiatu chełmińskiego	☐	☐	☐	☐	☐
VIII. EDUKACJA	1	2	3	4	5
Dostępność opieki przedszkolnej	☐	☐	☐	☐	☐

Ocena jakości opieki przedszkolnej	☐	☐	☐	☐	☐
Ocena jakości kształcenia w szkołach	☐	☐	☐	☐	☐
Ocena kształcenia kompetencji społecznych uczniów przez szkoły	☐	☐	☐	☐	☐
Ocena kształcenia kompetencji matematyczno-przyrodniczych uczniów przez szkoły	☐	☐	☐	☐	☐
Dostępność komputerów i Internetu w szkołach	☐	☐	☐	☐	☐
Wyposażenie w pomoce naukowe	☐	☐	☐	☐	☐
Czystość, estetyka budynków szkolnych	☐	☐	☐	☐	☐

9. Co stanowi według Pana(i) najważniejszy problem, z jakim borykają się mieszkańcy Gminy Unisław?

.....

.....

.....

.....

10. Z zaproponowanych poniżej możliwych kierunków rozwoju Gminy Unisław proszę wybrać

maksymalnie 3 kierunki, które jej władze powinny rozważyć jako najkorzystniejsze dla dalszego rozwoju gminy:

- Silna gospodarka** (polityka zachęcająca do prowadzenia na terenie gminy działalności gospodarczej, tworzenie nowych miejsc pracy, rozwój infrastruktury technicznej, kształtowanie postaw przedsiębiorczych, współpraca szkół i środowiska biznesu)
- Nowoczesna edukacja** (wysoki poziom szkolnictwa, dobrze wyposażone szkoły, interesująca oferta kierunków kształcenia, bogata oferta zajęć pozaszkolnych dostosowanych do realiów rynku pracy)
- Atrakcyjna oferta spędzania czasu wolnego** (jakość i dostępność oferty rekreacyjno-sportowej i kulturalnej dla dzieci, młodzieży i dorosłych, rozwój infrastruktury: parki rozrywki, boiska, baseny, ścieżki rowerowe i inne atrakcje)
- Gmina otwarta na nowych mieszkańców** (potencjał osadniczy, rozwój funkcji mieszkaniowych, przeznaczanie kolejnych terenów pod budownictwo, przyciąganie nowych mieszkańców, jakość i dostęp usług publicznych)
- Gmina otwarta na turystów** (rozwój infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej, promocja, rozwój turystyki weekendowej)
- Rozwój zrównoważony i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrodniczych** (połączenie gospodarki, usług publicznych i ekologii)

Wysoka sprawność administracyjna (sprawna obsługa mieszkańców w urzędzie, współpraca z sąsiednimi gminami, współpraca z organizacjami pozarządowymi)

11. Gdyby miał(a) Pan(i) możliwość decydowania o rozdziale dodatkowych środków finansowych, to które inwestycje w gminie wsparł(a)by Pan(i) w pierwszej kolejności? Proszę wskazać maksymalnie 3 najważniejsze oraz podać ich dokładną lokalizację np. oświetlenie przy ulicy „X” w miejscowości „X”

- drogi i chodniki
proszę wskazać dokładną lokalizację.....
- parkingi i miejsca postojowe
proszę wskazać dokładną lokalizację.....
- ścieżki turystyczne np. rowerowe
proszę wskazać dokładną lokalizację.....
- oświetlenie uliczne
proszę wskazać dokładną lokalizację.....
- baza/infrastruktura edukacyjna (szkoły, przedszkola)
proszę wskazać dokładną lokalizację.....
- baza/infrastruktura sportowa (boiska, korty, inne)
proszę wskazać dokładną lokalizację.....
- baza/infrastruktura rekreacyjna (plac zabaw, strefy aktywności)
proszę wskazać dokładną lokalizację.....
- infrastruktura komunalna (kanalizacja, wodociągi)
proszę wskazać dokładną lokalizację.....
- infrastruktura społeczna (świetlice, miejsca spotkań)
proszę wskazać dokładną lokalizację.....
- infrastruktura turystyczna
proszę wskazać dokładną lokalizację.....
- infrastruktura melioracyjna i przeciwpowodziowa
proszę wskazać dokładną lokalizację.....
- rozwój terenów inwestycyjnych
proszę wskazać dokładną lokalizację.....
- dbałość o tereny zielone
proszę wskazać dokładną lokalizację.....
- wsparcie dla pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych
- zwiększenie ilości usług świadczonych przez Urząd, które można załatwić drogą elektroniczną (e-Urząd)
- inne, jakie?

.....

12. Z jakich źródeł czerpie Pan(i) informacje na temat Gminy Unisław?

	Tak	Nie
Oficjalny serwis internetowy gminy - www.unislaw.pl	☐	☐
Zebrania wiejskie	☐	☐
Tablice ogłoszeń	☐	☐
Prasa regionalna (Gazeta Pomorska, Nowości, itp.)	☐	☐
Prasa lokalna (np. „Unislavia”, Czas Chełmna, Gazeta Chełmińska)	☐	☐
Telewizja regionalna	☐	☐
Portale społecznościowe	☐	☐
Inne, jakie?	☐	☐

METRYKA ANKIETY			
PŁEĆ	☐ Mężczyzna	☐ Kobieta	
WIEK	☐ 15-19 lat	☐ 20-39 lat	☐ 40-59 lat ☐ 60 i więcej
WYKSZTAŁCENIE	☐ Gimnazjalne i niżej	☐ Zasadnicze zawodowe	☐ Średnie zawodowe
	☐ Średnie ogólnokształcące	☐ Pomaturalne	☐ Wyższe
SYTUACJA ZAWODOWA	☐ Jestem zatrudniony	☐ Jestem przedsiębiorcą	☐ Uczę się/studiuję
	☐ Jestem bezrobotny/a	☐ Jestem rolnikiem	☐ Renta/emerytura

Miejsce zamieszkania:

- Błoto
- Bruki Kokocka
- Bruki Unisławskie
- Głazewo
- Gołoty
- Grzybno
- Kokocko

- Raciniewo*
- Stablewice*
- Unisław*

Monitoring Strategii rozwoju Gminy Unisław

Realizacja Strategii będzie spoczywała w głównej mierze na samorządzie gminy. Wynika to z ustawowych zadań realizowanych przez organy gminy. Samorząd lokalny odgrywa dominującą rolę w zakresie nowoczesnej infrastruktury technicznej i społecznej.

Nie bez znaczenia jest również rola samorządu w pobudzaniu przedsiębiorczości oraz tworzeniu korzystnych warunków do jej rozwoju. Wymienić w tym miejscu należy niezwykle istotną funkcję samorządu w realizacji Strategii, czyli konsekwentne przeznaczanie środków finansowych z budżetu na realizację zawartych w Strategii zadań.

Istotnym warunkiem realizacji strategicznych celów jest pozyskiwanie partnerów do ich realizacji. Każda kolejna osoba bądź instytucja angażująca się w realizację zapisanych w dokumencie zadań, wnosi dodatkowy potencjał intelektualny, organizacyjny i finansowy, zwiększający osiągnięcie celów. Partnerów można poszukiwać na terenie gminy (np. organizacje pozarządowe, kluby sportowe, stowarzyszenia, kościoły, przedsiębiorcy, związki rolnicze) oraz poza gminą (np. fundacje, inne gminy z którymi została nawiązana współpraca, stowarzyszenia samorządowe).

W procesie wdrażania Strategii istotnym instrumentem jest szeroka informacja o realizowanych zadaniach oraz system jej monitorowania. Monitoring to przede wszystkim systematyczne zbieranie danych opisujących stan realizacji działań zawartych w Strategii. W celu prowadzenia nadzoru i kontroli nad realizacją opracowanej Strategii wskazuje się dla każdego celu strategicznego konkretne wskaźniki pozwalające monitorować postępy dotyczące wdrażania i realizacji przedmiotowego dokumentu.

Za koordynację procesu monitorowania realizacji Strategii odpowiedzialny będzie Urząd Gminy w Unisławiu. Dokumentowaniem i raportowaniem będą zajmować się poszczególne Referaty Urzędu z uwagi na specyfikę i zakres realizowanych zadań, których charakter związany jest z działaniami zawartymi w Strategii. Na podstawie zebranych danych zostanie opracowany Raport zawierający opis rzeczowy realizowanych celów operacyjnych i projektów oraz informacje odnoszące się do osiągniętych wskaźników. Ocena wdrażania Strategii będzie odbywać się corocznie, z tymże pierwszy raport z procesu monitorowania realizacji Strategii obejmie rok jej wprowadzenia w życie i zostanie przedstawiony w roku następnym. Zobowiązuje się Wójta Gminy Unisław jako kierownika Urzędu, aby Raport z realizacji Strategii został przedstawiony na sesji Rady Gminy Unisław do przyjęcia do końca marca każdego roku następującego po roku, w którym realizowano zapisy dokumentu strategicznego. Zatem monitoring Strategii (za wyjątkiem pierwszego raportu) będzie odbywać się corocznie, z uwzględnieniem danych na koniec roku kalendarzowego, w następujących fazach:

- sporządzenie przez poszczególne Referaty Urzędu informacji na temat realizowanych działań i projektów oraz zestawień statystycznych określających wartość wskaźników celów,
- przygotowanie na podstawie uzyskanych danych z poszczególnych komórek Urzędu Raportu z realizacji Strategii Rozwoju Gminy Unisław,
- przekazanie Raportu Przewodniczącemu Rady Gminy Unisław oraz jego przyjęcie na sesji Rady Gminy Unisław.

Wskaźniki:

CEL STRATEGICZNY I - <i>Rozwój infrastruktury technicznej</i>		
Lp.	Wskaźnik	Jednostka miary
1.	Długość zbudowanych, przebudowanych i zmodernizowanych dróg	km
2.	Długość zbudowanych i wyremontowanych chodników	km
3.	Powierzchnia zbudowanych i wyremontowanych parkingów	m ²
4.	Ilość nowopowstałych punktów oświetleniowych	szt.
5.	Długość zbudowanych i zmodernizowanych ścieżek rowerowych	km
6.	Długość zmodernizowanej sieci wodociągowej	km
7.	Długość sieci kanalizacyjnej	km
8.	Liczba przyłączy do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej	szt.
9.	Nakłady na modernizację Stacji Uzdatniania Wody	zł
10.	Nakłady na modernizację Gminnej Oczyszczalni Ścieków	zł
11.	Liczba zgłoszonych do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków	szt.
12.	Liczba budynków, w których przeprowadzono termomodernizację	szt.
13.	Liczba nowych, zmodernizowanych i doposażonych obiektów użyteczności publicznej	szt.
14.	Liczba miejsc dostosowanych dla osób niepełnosprawnych	szt.
15.	Powierzchnia Gminy dla której opracowano plany miejscowe	ha
CEL STRATEGICZNY II - <i>Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości i tworzenia nowych miejsc pracy</i>		
1.	Liczba osób zarejestrowanych osób bezrobotnych	os.
2.	Udział długotrwale bezrobotnych oraz osób w wieku od 18-24 i 25-35 lat w ilości bezrobotnych ogółem	%
3.	Liczba punktów informacyjnych dla przedsiębiorców	szt.
4.	Liczba klientów punktów informacyjnych dla przedsiębiorców	os.
5.	Liczba przedsiębiorców zarejestrowanych jako aktywni w CEIDG	szt.
6.	Zmiana liczby ludności	%
7.	Powierzchnia uzbrojonych terenów inwestycyjnych	ha
8.	Liczba osób korzystających z pomocy GOPS	os.
CEL STRATEGICZNY III - <i>Dbłość o środowisko naturalne, dziedzictwo kulturowe i rozwój turystyki</i>		
1.	Liczba zadań, projektów zrealizowanych z zakresu odnawialnych źródeł energii	szt.
2.	Liczba zmodernizowanych punktów oświetleniowych (wymiana lamp sodowych na energooszczędne)	szt.
3.	Liczba odnowionych/zrewitalizowanych obiektów dziedzictwa kulturowego	szt.
4.	Liczba nowopowstałych skwerów, terenów zielonych	szt.
5.	Liczba uczestników konkursów ekologicznych	os.
6.	Powierzchnia usuniętego azbestu	m ²
CEL STRATEGICZNY IV - <i>Poszerzanie działań na rzecz integracji oraz rozwoju turystyki</i>		
1.	Liczba finansowanych zadań publicznych z zakresu sportu, kultury i rekreacji	szt.

2.	Liczba animatorów w świetlicach wiejskich	os.
3.	Liczba zorganizowanych imprez lokalnych, w tym przy współpracy z KGW	szt.
4.	Liczba osób odwiedzających stronę BIP Urzędu oraz stronę Gminy Unisław	os.
5.	Liczba spraw załatwianych elektronicznie	szt.
6.	Liczba pracowników Urzędu podnoszących kwalifikacje z zakresie elektronicznej obsługi klienta	os.
7.	Liczba inicjatyw i wydanych materiałów promujących Gminę	szt.
8.	Liczba odnowionych miejsc pamięci służących rozwojowi turystyki na terenie Gminy	szt.
9.	Liczba przedsiębiorców, którzy podjęli działalność w sferze gastronomicznej, agroturystycznej i noclegowej	szt.
CEL STRATEGICZNY V – Działania mające na celu poprawę jakości życia w zakresie edukacji, zdrowia, bezpieczeństwa		
1.	Liczba osób korzystających z pomocy skierowanej do osób niepełnosprawnych, starszych i samotnych	os.
2.	Działania przeciwdziałające szeroko pojętemu wykluczeniu	szt.
3.	Wyniki egzaminów w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych (porównanie z rokiem poprzednim)	szt.
4.	Działania podjęte w celu poprawy bezpieczeństwa mieszkańców Gminy	os.

Podsumowanie

Strategia Rozwoju Gminy Unisław jest strategicznym, długookresowym programem działania, określającym cele rozwoju oraz przyjmującym kierunki i priorytety działania, a także alokację środków finansowych, niezbędnych do realizacji przyjętych zamierzeń rozwojowych. Dokument powstał w oparciu o diagnozę stanu istniejącego, badania ankietowe wśród mieszkańców gminy, sugestie przedstawicieli wielu środowisk, a także pracę powołanego Zespołu ds. opracowania Strategii Rozwoju Gminy Unisław.

Wypracowane kierunki działania są zgodne z oczekiwaniami społecznymi. Preferowany jest zrównoważony rozwój gminy, troska o młode pokolenie oraz o mieszkańców, którzy zakończyli swoją aktywność zawodową. Dużą wagę przyłożono do zagadnień związanych z ochroną środowiska, zachowaniem dziedzictwa kulturowego i rozwojem gospodarczym.

Określono pięć priorytetowych celów strategicznych, a także sformułowano misję jako cel nadrzędny rozwoju.

Istotnym zagadnieniem jest monitorowanie realizacji strategii, a także w przypadku zachodzących zmian dokonywanie jej aktualizacji w zakresie zadań i celów operacyjnych.

Spis rysunków

1. Położenie Gminy Unisław na tle sąsiednich gmin
2. Obszar Gminy Unisław z wyodrębnionymi sołectwami
3. Plan miejscowości Unisław
4. Hipsometria Gminy Unisław
5. Lokalizacja złóż kopalin Bruki I i Gołoty I
6. Obszar Natura 2000 na terenie Gminy Unisław
7. Zasięg Chełmińskiego Parku Krajobrazowego na terenie Gminy Unisław

Spis wykresów

1. Liczba ludności w poszczególnych sołectwach Gminy Unisław
2. Struktura ekonomiczna ludności w Gminie Unisław – stan na rok 2016
3. Struktura użytkowania gruntów w Gminie Unisław (powierzchnia w %)
4. Bezrobocie na terenie Gminy Unisław według wykształcenia w latach 2013-2015
5. Frekwencja osób startujących w Półmaratonie Unisławskim w latach 2004-2016
6. Liczba dzieci w wieku 3 – 6 lat objętych edukacją przedszkolną w roku szkolnym 2016/2017 w gminach Powiatu Chełmińskiego
7. Odsetek uczniów uczęszczających do szkół podstawowych na terenie Gminy Unisław w roku szkolnym 2016/2017
8. Liczba uczniów w Gminie Unisław
9. Przyczyny korzystania z pomocy GOPS w latach 2015 – 2016
10. Stan nawierzchni dróg gminnych
11. Struktura wydatków i dochodów Gminy Unisław w latach 2010 – 2016
12. Dochód na 1 mieszkańca w Gminie Unisław w latach 2010 – 2016
13. Dochód na 1 mieszkańca w gminach Powiatu Chełmińskiego
14. Wydatki na 1 mieszkańca w Gminie Unisław w latach 2010 – 2016
15. Mieszkańcy Gminy Unisław według czasu zamieszkania
16. Poprzednie miejsce pobytu mieszkańców Gminy
17. Kryteria wyboru Gminy Unisław jako miejsca zamieszkania
18. Ocena Gminy Unisław jako miejsca do życia
19. Zaangażowanie mieszkańców w życie społeczne
20. Ocena działania komunikacji zbiorowej
21. Ocena warunków komunikacji samochodowej
22. Ocena dostępności usług medycznych
23. Ocena bezpieczeństwa
24. Ocena środowiska
25. Ocena oferty spędzania wolnego czasu
26. Ocena ofert pracy
27. Ocena poziomu edukacji
28. Źródła informacji o Gminie Unisław
29. Wiek ankietowanych
30. Wykształcenie
31. Sytuacja zawodowa
32. Miejsce zamieszkania
33. Płeć ankietowanych

Spis tabel

1. Liczba ludności w gminach Powiatu Chełmińskiego w latach 2012-2015 i wskaźnik gęstości zaludnienia
2. Liczba ludności w poszczególnych sołectwach – stan na 31 grudnia 2016 i 2017r.
3. Liczba ludności w latach 2009 – 2017
4. Struktura ludności według wieku i płci (stan na 31.12.2017r.)
5. Statystyka zdarzeń rzeczywistych dla Gminy Unisław
6. Użytkowanie gruntów w Gminie Unisław (stan na 16.12.2016r.)
7. Klasy bonitacyjne użytków rolnych na terenie Gminy Unisław
8. Zestawienie ilości i wielkości gospodarstw rolnych
9. Liczba przedsiębiorców w CEIDG
10. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wg sekcji PKD
11. Bezrobocie na terenie Gminy Unisław w latach 2012 – 2017
12. Bezrobocie na terenie Gminy Unisław według wieku w latach 2013 – 2017
13. Bezrobocie na terenie Gminy Unisław według wykształcenia na 30.09.2017r.
14. Osoby bezrobotne z terenu Gminy Unisław według czasu pozostawania bez pracy
15. Bezrobocie na terenie Gminy Unisław z podziałem na sołectwa
16. Dane dotyczące organizacji pozarządowych działających na terenie Gminy Unisław
17. Frekwencja osób startujących w Półmaratonie Unisławskim i Dziesiątce Unisławskiej w latach 2004 – 2016
18. Ilość uczniów w szkołach podstawowych na terenie Gminy Unisław
19. Gimnazja i szkoły ponadgimnazjalne (dane SIO, stan na 30.09. w poszczególnych latach)
20. Liczba uczniów w Zasadniczej Szkole Zawodowej według profili kształcenia, zawodów i specjalności w roku szkolnym 2016/2017 – SIO na 30.09.2016
21. Wyniki sprawdzianu w latach 2014/2015 i 2015/2016 szkół z terenu Gminy Unisław na tle powiatu, województwa i kraju
22. Średnie wyniki egzaminu w roku 2015/2016 na tle powiatu, województwa i kraju
23. Dane dotyczące oświaty i wychowania
24. Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS w Unisławiu w latach 2012 – 2016
25. Długość sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w Gminie Unisław
26. Zaopatrzenie Gminy Unisław w wodę w roku 2015 i 2016
27. Dane dotyczące pracy oczyszczalni ścieków (2015 i 2016)
28. Ewidencja zgłoszeń budowy przydomowych oczyszczalni ścieków w latach 2005 – 2015
29. Parametry techniczne GPZ zasilających teren Gminy Unisław
30. Wykaz dróg gminnych
31. Stan nawierzchni dróg gminnych
32. Wykonanie budżetu Gminy Unisław w latach 2010 – 2016
33. Dochody budżetu Gminy Unisław w latach 2010 – 2016
34. Analiza wydatków wykonanych według klasyfikacji budżetowej w latach 2014 - 2016